

Διπλωματική Εργασία

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ

Σπουδαστές : Γράπας Χρήστος

Επιβλέποντες : Αναστασόπουλος Νικόλαος, Σταυρίδου Αθηνά

Αθήνα 2020-2021

*Αν θες να ζήσεις καινούργιες συγκινήσεις
να μ' ακολουθήσεις σε κέντρα λαϊκά,
θα δεις, γλυκιά μου, κι άλλα πιο ωραία
γλέντια πιο σπουδαία απ' τα κοσμικά.*

*Θα σε γλεντήσω με κέφια ρωμαίικα
με τσιφτετέλια, σουρτά και ζεϊμπέκικα
και θ' απολαύσεις σε κόλπα ρεμπέτικα
φιλιά, ρετσίνα και λαϊκό τσατσά.
Θ' ακούσεις νότες να πέφτουν τριγύρω σου,
θα δεις ρυθμούς που θ' αρέσουν στον τύπο σου
κι άλλα πολλά, που δεν τα 'δες στον ύπνο σου,
φιλιά, ρετσίνα και λαϊκό τσατσά.*

Καλδάρας Απόστολος - 1963

Eero Saarinen, Ανατολικό Αεροδρόμιο - 1962

Περιεχόμενα:

Εισαγωγή.

- Στον αντίποδα των πλαστών κατασκευών
- Εισαγωγή στο ερευνητικό ερώτημα.

Ανάλυση - Δεδομένα

- Γεωλογικά Χαρακτηριστικά και Φυσικοί Πόροι.
- Υφιστάμενη Κατάσταση στο Ελληνικό Επενδυτικές Προθέσεις.
- Επενδυτικές Προθέσεις και Περιβάλλον.
- Στρατηγική και μηχανισμοί διαχείρισης νερού.

Μελέτη Σκοπιμότητας

- Αναζητώντας την αφήγηση στο Ελληνικό.

Στρατηγική

- Σύστημα-Υποδομές-Οργανισμοί-Ομάδες

Διαγράμματα Μετασχηματισμού

- Διαγράμματα Επεμβάσεων
- Διαγράμματα Κινήσεων

Συνθετική Διαδικασία

- Κατόψεις
- Τομές
- Γενική Συνθετική Εικόνα

Κατασκευαστική Προσέγγιση

- Αξονομετρικά αποσπάσματα κτηρίου
- Κατασκευαστικά διαγράμματα

Εξώφυλλο: *“A Manual on how to transform a Casino into Farming Infrastructure”*
«Ουσιαστική ή πλαστή κατασκευή;» Το σάιτσο έγινε με αφορμή την πρόταση που έγινε από τους *Mohegan Gaming and Entertainment – ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ* για το Μητροπολιτικό πάρκο στο Ελληνικό το 2019. Η πρόταση, που περιλαμβάνει δύο πανύψηλα κτίρια, ονομάζεται *Inspire Athens* και όπως οραματίζεται ο Ελληνοαμερικανός διευθύνων σύμβουλος της *Mohegan* Μάριος Κοντομέρκος «θα επαναπροσδιορίσει τη σύγχρονη ταυτότητα της Ελλάδας για πάντα».

”**Α**ισθητική κατά τη διάρκεια ενός συμβάντος, αποτελεί τον μοναδικό και δύσκολο για τη σκέψη κόμβο που δημιουργείται ανάμεσα **στο υψηλό μεγαλείο της τέχνης και το θόρυβο μιας αντλίας νερού**. Ανάμεσα σε μια κεκαλυμμένη χροιά χορδών και την υπόσχεση μιας νέας ανθρωπότητας. Είναι ο κόμβος ή η συνύπαρξη αντικειμένων που ερεθίζουν τη μνήμη και στιγμές που δίνουν χρόνο στην κατανόηση της αρχιτεκτονικής μορφής. Ο κόμβος παρόλα αυτά, παραμένει ένα στοιχείο σύγχυσης. Είναι αυτό «το κάτι άλλο», βάρβαρο ή μη, που χρειάζεται η τέχνη για να εισβάλει στη νομοθετική φύση του ωραίου και να δημιουργήσει ένα άλλο παράδοξο αισθητικό καθεστώς.”

Απόσπασμά από κείμενο του συγγραφέα.

Διάλεξη: Η κατασκευή του ημερολογίου της αρχιτεκτονικής παράβασης, ΕΜΠ, 2020

Διεθνές Αεροδρόμιο Ελληνικού ως μηχανισμός του τοπικού:

Εισαγωγή στο αντικείμενο της έρευνας- Ένας εναλλακτικός πόλος έλξης.

Το λεκανοπέδιο της Αττικής (5 εκ. κάτοικοι) είναι άμεσα εξαρτώμενο από την εισαγωγή προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής, ενέργειας και νερού. Στο ίδιο μη-βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης, εντάσσεται και η περιοχή του Ελληνικού που θεωρείται από πολλούς το μεγαλύτερο αστικό ακίνητο στην Ευρώπη.

Το 2011 η αξιοποίηση του Ελληνικού αποτελεί τμήμα ειδικού λογαριασμού, αφιερωμένου στην αποπληρωμή του δημόσιου χρέους και κάπως έτσι θα πάψει να αποτελεί αστικό κενό ή εν δυνάμει μητροπολιτικό πάρκο. Μετατρέπεται σε επενδυτικό προϊόν. Μετά από μια σειρά αρχιτεκτονικών και αναπτυξιακών προτάσεων στα τελευταία 20 χρόνια, παρά τις ενστάσεις για τον αντισυνταγματικό χαρακτήρα του σχεδίου από Έλληνες πολίτες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Βουλή των Ελλήνων, το Συμβούλιο της επικρατείας εγκρίνει το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Μητροπολιτικού πόλου Ελληνικού – Αγίου Κοσμά Περιφέρειας Αττικής. (ΦΕΚ ΑΠΠ 1 Μαρτίου 2018).

Οι επενδύσεις που προτείνει μέχρι και σήμερα το παραπάνω εγκεκριμένο σχέδιο, ασκούν περεταίρω περιβαλλοντικές και κοινωνικές πιέσεις στην περιοχή.

Τι βρίσκεται στον αντίποδα της αφήγησης των προτεινόμενων επενδύσεων που εμπεριέχουν ξενοδοχεία, εμπορικά κέντρα και καζίνο-ουρανοξύστες που αφηρημένα μιμούνται Καρυάτιδες;

Η παρούσα εργασία εστιάζει στο Ελληνικό, αναζητώντας θύλακες πρασίνου και πολιτισμού ως αφετηρία για το μετασχηματισμό του χώρου. Μέσω της επανάχρησης του πρώην ανατολικού αεροδρομίου, ως ενυδρείο και κέντρο αστικής καλλιέργειας, η προτεινόμενη αφήγηση, επιδιώκει να μετατρέψει την υλική εξάρτηση και την ανάγκη από υπερτοπικά δίκτυα υποδομών, σε έναν παραγωγικό και βιώσιμο μηχανισμό αστικών καλλιεργειών, πολιτισμού και δημόσιας ζωής στο Ελληνικό.

«**Ο άνθρωπος είναι ένα χερσαίο βιολογικά όν, με μια εμφανή τάση (ροπή) προς το υγρό στοιχείο.**»*

Χρήστος Αναγνώστου

Η περιβαλλοντική εικόνα του ευρύτερου φυσικού συστήματος του Ελληνικού.

Σε αυτήν την κατηγορία της ανάλυσης εξετάζονται τα **βασικά γεωλογικά χαρακτηριστικά του ευρύτερου φυσικού συστήματος του λεκανοπεδίου.**

Οι ορεινοί όγκοι δεν παραμένουν σε ικανοποιητικό βαθμό φυσικοί. Οι πρόποδες των ορεινών όγκων και οι πεδιάδες έχουν δομηθεί υπέρμετρα. **Οι ακτές ανάλογα έχουν δομηθεί περίπου στο 50% ενώ ο Σαρωνικός κόλπος παρά την πίεση των περιοίκων του κόλπου παραμένει «ζωντανός».**

Πιο συγκεκριμένα, αναζητούμε αλληλεπιδράσεις του θαλάσσιου μετώπου του ενιαίου δομημένου χώρου του λεκανοπεδίου της Αττικής με **έμφαση στο θαλάσσιο μέτωπο της Νοτιοανατολικής ακτής**, από το Παλαιό Φάληρο μέχρι τη Βουλιαγμένη.

Αν κανείς κοιτάξει την πόλη από τους ορεινούς όγκους θα συνειδητοποιήσει ότι είναι πολύ δύσκολο να εντοπίσει πράσινο μέσα στον ασφυκτικά δομημένο ιστό της πόλης με **εξαιρέση το ρέμα της Πικροδάφνης** στο τμήμα των περιοχών του Φαλήρου και του Αλίμου, το Ελληνικό και το **Γκόλφ** στο τμήμα των περιοχών του Ελληνικού και της Γλυφάδας ενώ λίγοι περισσότεροι θύλακες πρασίνου εντοπίζονται στην ενότητα των περιοχών Βούλας και Βουλιαγμένης.

Για τις παραπάνω περιοχές σύμφωνα με το Ελληνικό Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας σύνολο υπολογίζεται σε 17,6km (Α περιοχή: 4,6km, Β περιοχή: 6,7km, Γ περιοχή:6,3k m).εκ των οποίων το 13% καταλαμβάνεται από Μαρίνες , το 4,5% από λιμενίσκους, το 4% από τεχνητό μέτωπο και λιθορριπές, το 20% από περιφράξεις στο Καβούρι και στον Αστέρα Βουλιαγμένης, το 5% κλειστές πλάζ και εγκαταστάσεις στις ακτές, αφήνοντας μόλις το 35,5% σε ακτές ελεύθερης πρόσβασης.

Συμπερασματικά, **για πέντε εκατομμύρια κατοίκων του Λεκανοπεδίου είναι ελεύθερο το 35% του μήκους των ακτών της ζώνη από το Φλοίσβο μέχρι την Βουλιαγμένη.**

Στην παρούσα κατάσταση **ευνοούνται μειοψηφικές ομάδες** που κατέχουν σιάφη αναψυχής και εκμεταλλεύονται κλειστές περιοχές καταλαμβάνοντας το 33% της έκτασης των ακτών της άνω ζώνης. Σημαντικό τμήμα του μετώπου της τάξης του 14% καλύπτεται από αθλητικές εγκαταστάσεις.

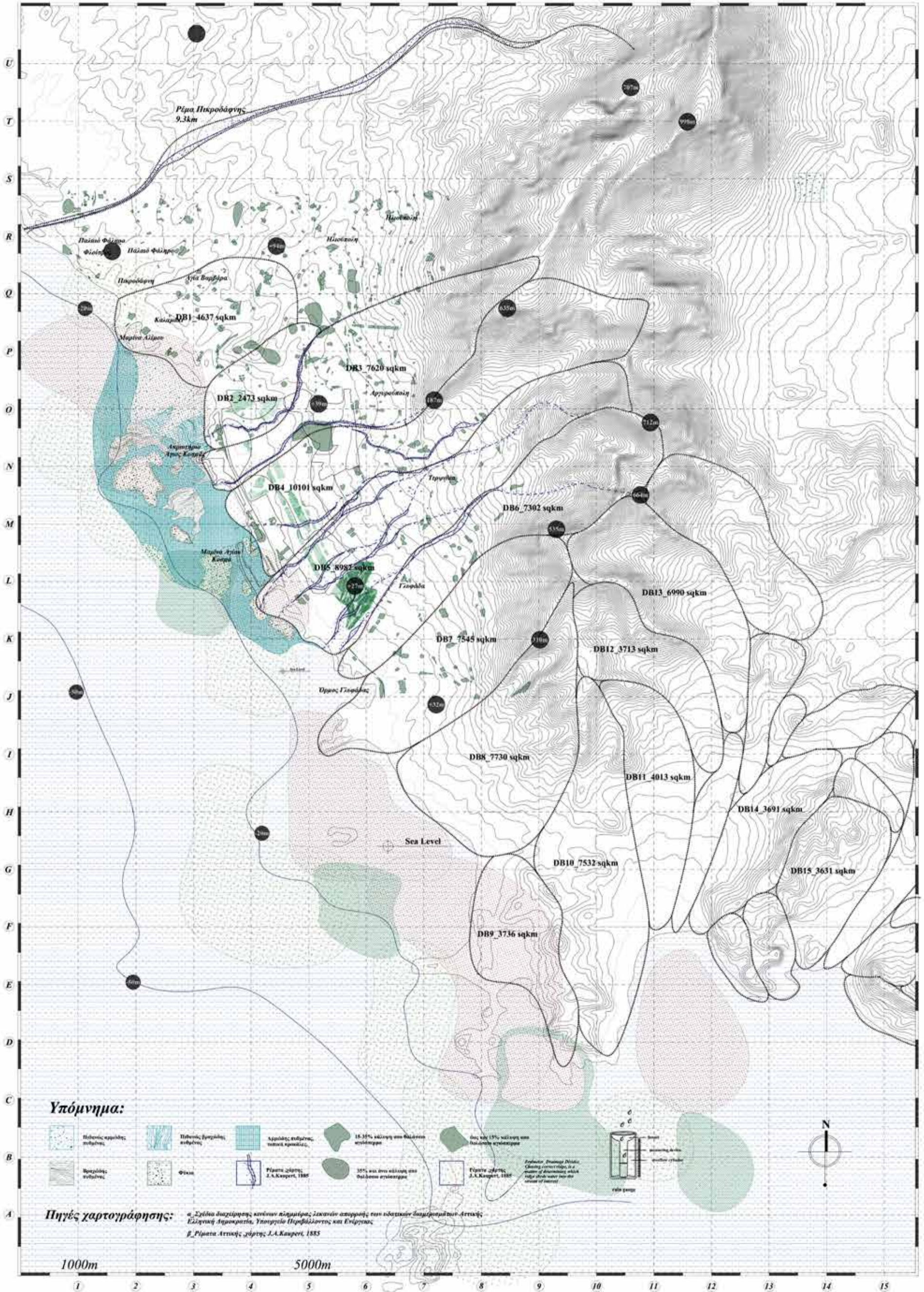
Ο εδαφικός πόρος καταστρέφεται και αλλοιώνεται, το ίδιο ισχύει και για θαλάσσιο μέτωπο και τον χαρακτήρα των γεωτόπων. Προκαλείται διάβρωση των ακτών ενώ ακόμα μεγάλο ζήτημα αποτελεί η διάθεση των υγρών και στέρεων αποβλήτων.

Κατά κάποιον τρόπο, τα παραπάνω στοιχεία αντανακλούνται και στην σημερινή κοινωνία και οικονομία. Επιδεινώνουν την ήδη ασθενή αγροτική οικονομία και **υποβαθμίζουν τις ευκαιρίες για ποιότητα στον τουριστικό και ψυχαγωγικό τομέα. Υποβαθμίζουν την δημόσια υγεία με ανεπαρκείς δημόσιους χώρους πρασίνου.**

Πως η περιοχή του Ελληνικού μπορεί να γίνει αξιοβίωτη; Σε ποιες πλατείες θα βιώνεται το πολιτισμένο αύριο; Πώς μια κοινότητα μπορεί να γίνει παραγωγική χωρίς να εξαρτάται άμεσα από υπερτοπικά δίκτυα τροφοδότησης;

*Στοιχεία και σκέψεις από το παρόν κείμενο προέκυψαν από την παρουσίαση του **Χρήστου Αναγνώστου**, (Ημερίδα : Μητροπολιτικό Πάρκο Ελληνικού 20/4/2013)

Γεωλογικά χαρακτηριστικά και φυσικοί πόροι. Περιοχή Μελέτης: Ελληνικό, Αττική, Ελλάδα

Διερευνώντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του υφιστάμενου σχεδίου.

Είναι γεγονός ότι πρέπει να αναζητηθούν λύσεις ώστε να επιτευχθεί η μείωση των εκπομπών του θερμοκηπίου που αναλογούν στη χώρα μας. Το ερευνητικό πρόγραμμα Thermopolis έχει χαρακτηρίσει το **Λεκανοπέδιο της Αθήνας ως «θερμική βόμβα»** λόγω των συνεχώς αυξανόμενων θερμοκρασιών κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών (άνω των 40°C). Έχει επίσης επισημανθεί ότι λόγω της εξάντλησης της φέρουσας ικανότητας της περιοχής σε σκυρόδεμα – ασφάλτο και της μεγάλης έλλειψης σε χώρους πρασίνου το λεκανοπέδιο τείνει σε μη βιώσιμη περιοχή.

Τα παραπάνω στοιχεία, δημιουργούν μια ιδιαίτερα επιβαρυνόμενη περιβαλλοντική κατάσταση για τους πολίτες της Αθήνας και ταυτόχρονα **υπογραμμίζουν την ανάγκη για την αποφυγή νέας δόμησης και την αύξηση των χώρων πρασίνου.** Την ίδια στιγμή το παρόν σχέδιο δεν φαίνεται να κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η περαιτέρω δόμηση του Ελληνικού έχει κυρίως **δύο είδη επιπτώσεων στο αποτύπωμα του CO₂.**

Η πρώτη αφορά την μη μετατροπή του σε πράσινο χώρο και η δεύτερη αφορά τη δόμηση 3.000.000τμ.

Για την παραπάνω δόμηση που προβλέπονται οι ενδεικτικές εκπομπές CO₂ πρόκειται να κυμανθούν μεταξύ **4 με 6 εκ. τόνους CO₂.**

Εκπομπές που αντιστοιχούν σε εκίβες με 1,5 – 2,2 εκ. πολιτών ανά έτος ενώ την ίδια στιγμή η Αθήνα μέσα στα επόμενα 10 χρόνια πρέπει να μειώσει αυτό το αποτύπωμα 2,5 φορές.

Όσον αφορά το πράσινο στο Λεκανοπέδιο, βάσει της έκθεσης του ΟΟΣΑ, η Αθήνα έχει τη χειρότερη αναλογία πρασίνου ανά άτομο (μόλις 2.2τ.μ. ανά κάτοικο) τη στιγμή που οι απαιτήσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι κατ' ελάχιστο 12τ.μ. ανά κάτοικο.

Με βάση τον παραπάνω συλλογισμό, για το λεκανοπέδιο της Αθήνας απαιτούνται **40.000-50.000 στρέμματα πρασίνου, δηλαδή 7-8 φορές το εμβαδόν της περιοχής του Ελληνικού.**

Το παρόν σχέδιο, επιβαρύνει με 3.000.000 τ.μ. την αναλογία αυτή ενώ ταυτόχρονα θα μπορούσε να αποτελέσει ζωτική ευκαιρία για την δημιουργία πρασίνου που χρειαζόμαστε.

Η παρούσα πρόταση για ανάπτυξη της περιοχής αλλάζει πλήρως τη φυσιογνωμία της πόλης, χωροθετώντας μέχρι και 7 ουρανοξύστες, **αλλάζοντας την οριοθέτηση του αιγιαλού και τη δημιουργία νησίδων επεκτείνοντας την μαρίνα με εκτεταμένες προσχώσεις.**

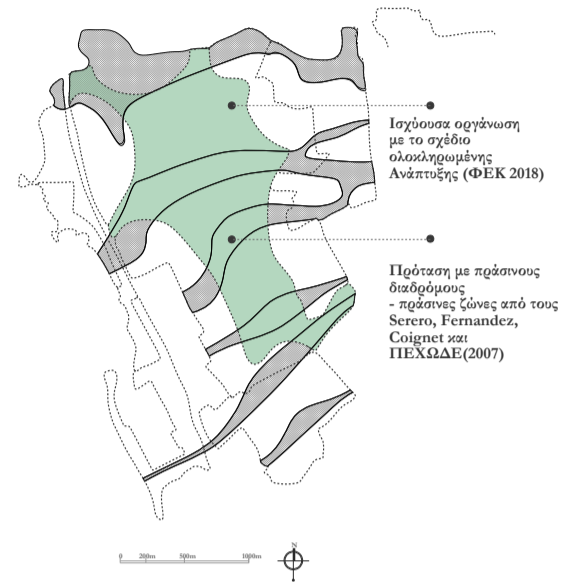
Προσχώσεις στις ακτές της περιοχής σημαίνει την καταστροφή λιβαδιών Ποσειδωνίας (Το γρασίδι του Ποσειδώνα, προστατευμένοι οικοτόποι προτεραιότητας 1120 με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ) που δεσμεύουν 50% περισσότερο οξυγόνο από τα δέντρα και συμβάλουν ουσιαστικά στην προστασία της βιοποικιλότητας της παράκτιας ζώνης

Δόμηση 3.000.000 τ.μ. και διαμόρφωση 6.000 στρεμμάτων σημαίνει ασταμάτητη λειτουργία του εργοταξίου για 10 χρόνια.

Πιο συγκεκριμένα, περίπου **5εκ. κυβικά μέτρα μπάζων θα προκύψουν** από την αποξήλωση των διαδρόμων προσγείωσης και απογείωσης. Ακόμα, 1εκ. κυβικά προκύπτουν από την υπογειοποίηση της παραλιακής και **6-10 εκ. κυβικά** από τα υλικά εκσκαφών.

Ενδεικτικά εάν συγκεντρώναμε τα παραπάνω, θα κατασκευάζαμε **τεχνητό κωνικό λόφο με βάση ακτίνας 500 μέτρων** (εμβαδόν 600-800 στρέμματα) και ύψος 50 μέτρων.

Η διαχείριση αυτών των ποσοτήτων απαιτεί πολύ υψηλό κόστος και πιθανώς, τμήμα τους μπορεί να απορριφθεί στη θάλασσα **με πολύ σοβαρές επιπτώσεις στο θαλάσσιο οικοσύστημα της περιοχής.**

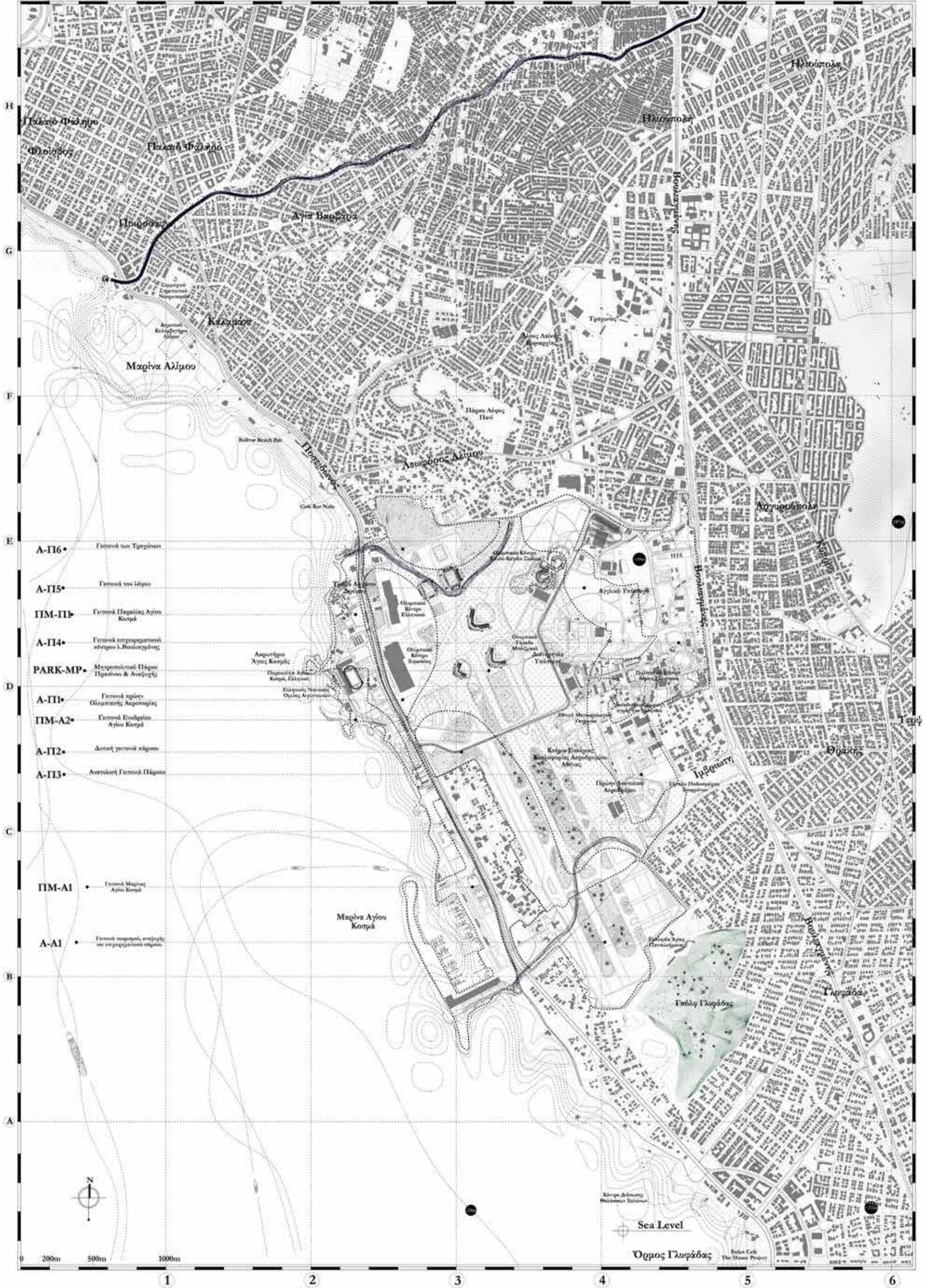

Το Μητροπολιτικό Πάρκο που προβλέπεται είναι περίπου 2000 στρ. και χωροθετείται στο κέντρο της έκτασης, περιλαμβάνει τους διαδρόμους και τους χώρους στάθμευσης των αεροπλάνων (συνολικής έκτασης άνω των 500 στρ.). Τελικά, αν από τα 2.000 στρ. αφαιρέσουμε 330 στρ που δομούνται και τα 500 στρ. (των διαδρόμων και παρκινγκ), τότε το πάρκο μετά βίας θα καλύπτει 1.200 στρ.

Τα στοιχεία καθώς και οι υπολογισμοί για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έγιναν προσεγγιστικά και **παραχωρήθηκαν από την Γιούλη Καμπούρη, Χημικό, Επιθεωρήτρια Περιβάλλοντος και κάτοικο Αλίμου** κατά τη διάρκεια των συζητήσεων μας πάνω στο αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας.

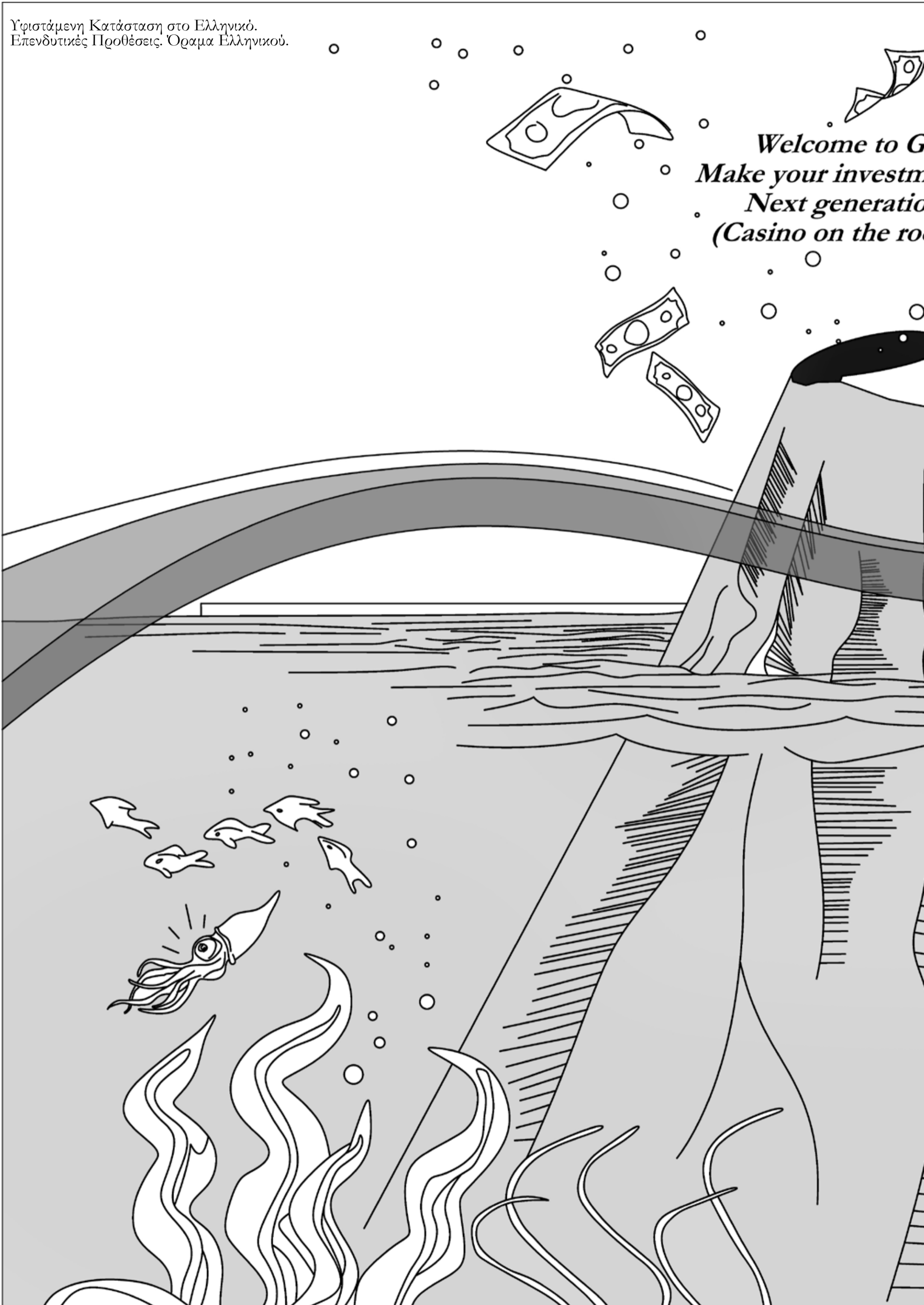

Χάρτης υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης

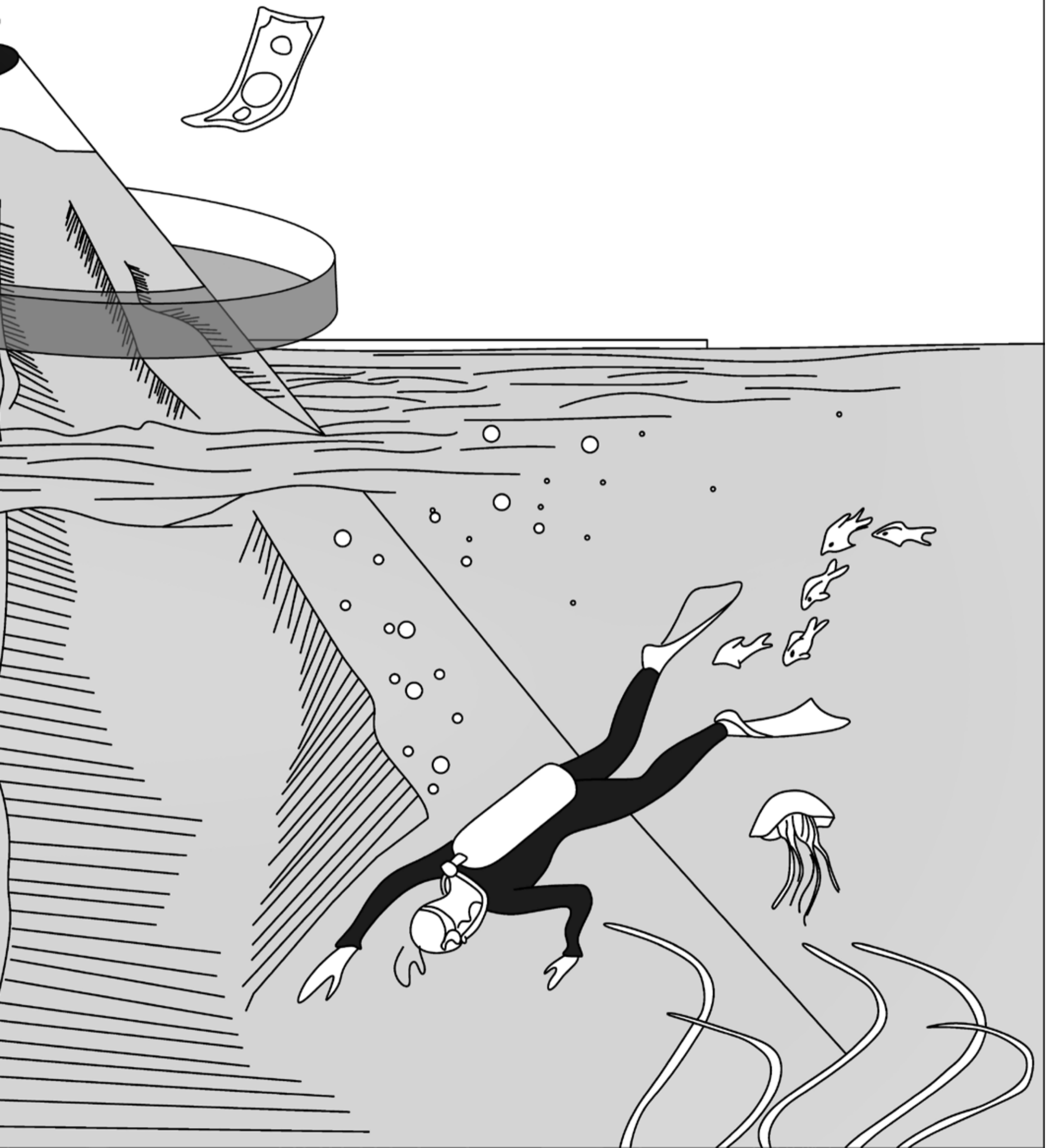

Υφιστάμενη Κατάσταση στο Ελληνικό.
Επενδυτικές Προθέσεις. Όραμα Ελληνικού.

*Welcome to G
Make your investm
Next generatio
(Casino on the ro*

7
Greece!
ment **NOW!**
on pays!
(of garden)

Από την υφιστάμενη κατάσταση στην προτεινόμενη παρέμβαση.

Ο παρακάτω πίνακας λειτουργεί επεξηγηματικά για τον χάρτη της υφιστάμενης κατάστασης και στόχο έχει την διευκόλυνση του αναγνώστη, ως προς τον χωρικό εντοπισμό των αλλαγών που προτείνει το τρέχον εγκεκριμένο σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης (2018) της περιοχής.

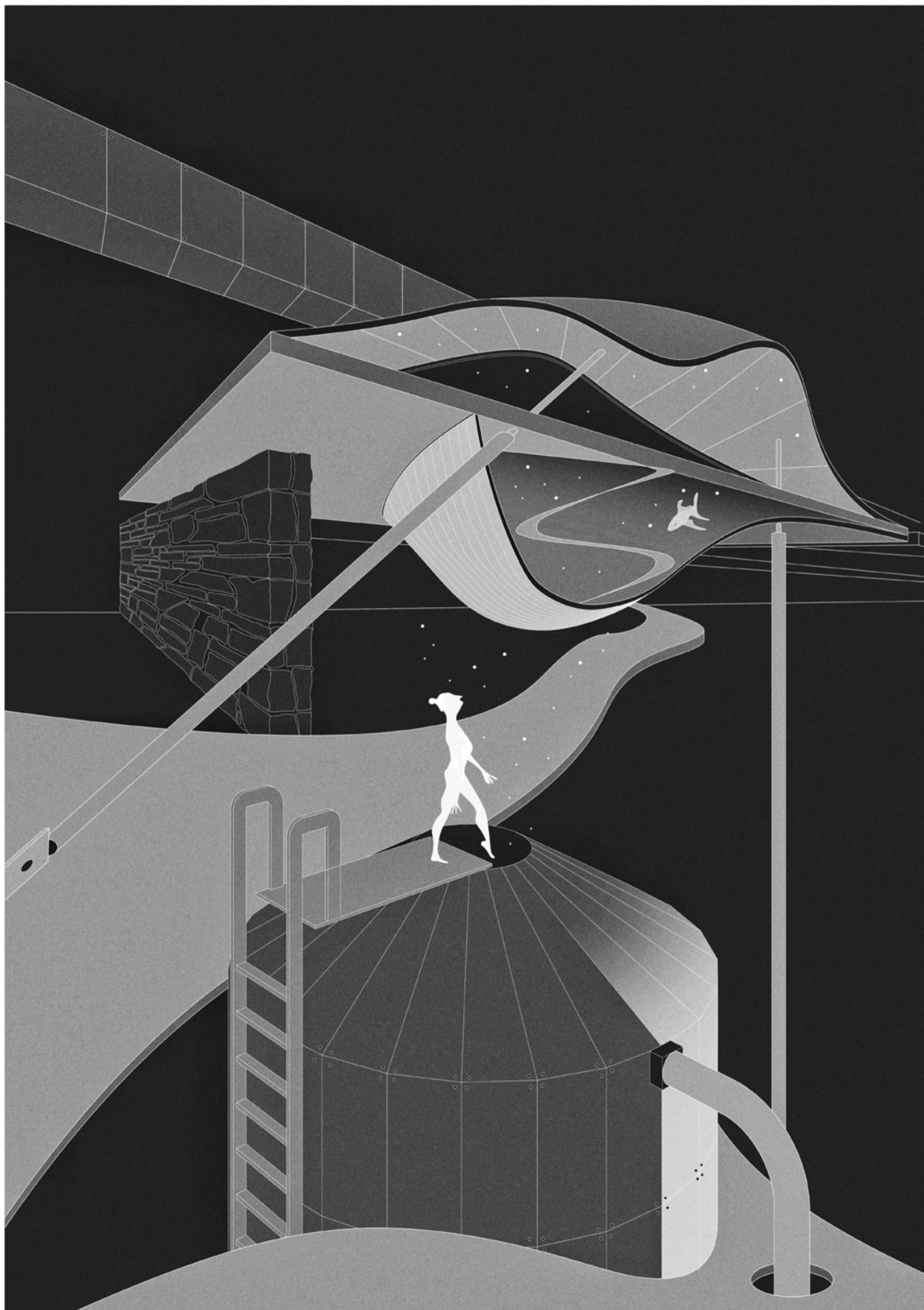
Κωδική ονομασία περιοχής	Ονομασία περιοχής - ζώνης	Εμβαδόν Ζώνης	Άδειες για κατασκευή υψήλιου κτιρίου	Μέγιστη Κάλυψη	Μέγιστη Κάλυψη παρατάσιου μετώπου	Ποσοστό απόδοσης σε δημόσια χρήση	Χρήσεις	Συντελεστής Δόμησης	Μέγιστο ύψος από τη στάθμη της θάλασσας	Παρατηρήσεις
A-Π1	Γειτονιά πρώην Ολυμπιακής Αεροπορίας (Περιοχή προς πολεοδομηση)	321.474 τ.μ.	-	40%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 60% *ενοδοχεία έως 100 κλινες, χωρίς εμπορικές χρήσεις	0.72	50μ 10μ. παραθαλάσσια	
A-Π2	Δυτική γειτονιά πάρκου (Περιοχή προς πολεοδομηση)	555.914τ.μ.	1 υψήλιό κτήριο έως 200 μ.	40%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 60% *ενοδοχεία έως 100 κλινες, χωρίς εμπορικές χρήσεις τυχερά παιχνίδια	0.75	50μ 10μ. παραθαλάσσια	
A-Π3	Ανατολική Γειτονιά Πάρκου (Περιοχή προς πολεοδομηση)	318.007τ.μ.	1 υψήλιό κτήριο έως 200 μ.	50%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 70% *ενοδοχεία έως 100 κλινες, χωρίς εμπορικές χρήσεις τυχερά παιχνίδια	0.72	50μ 10μ. παραθαλάσσια	
A-Π4	Γειτονιά επιχειρηματικού κέντρου Λ.Βουλαργιάνης (Περιοχή προς πολεοδομηση)	775.283τ.μ.	2 υψήλιό κτήρια έως 200 μ.	40%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 10% *ενοδοχεία έως 100 κλινες, χωρίς εμπορικές χρήσεις τυχερά παιχνίδια	0.89	50μ	
A-Π5	Γειτονιά του λόφου (Περιοχή προς πολεοδομηση)	379.744 τ.μ.	-	40%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 10% *ενοδοχεία έως 100 κλινες, χωρίς εμπορικές χρήσεις τυχερά παιχνίδια	0.43	50μ 10μ. παραθαλάσσια	
A-Π6	Γειτονιά των Τραχυνών (Περιοχή προς πολεοδομηση)	264.735 τ.μ.	-	40%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 70%	0.61	50μ	
A-A1	Γειτονιά τουρισμού, αναψυχής και επιχειρηματικού πάρκου.	634.144 τ.μ.	1 υψήλιό κτήριο έως 200 μ.	30%		50%	Μιστή Χρήση Εξυπηλόνια, Αρτοποιία, Παιδική, Λογιστική, Αγοραστρονομία	0.40	50μ	Καζίνο
PARK-MP	Μητροπολιτικό Πάρκο Περσίου & Αναψυχής	2.000.569 τ.μ. Μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση 351.390 τ.μ.	1 υψήλιό κτήριο έως 200 μ.	10%		50%	Μιστή Χρήση Εξυπηλόνια, Αρτοποιία, Παιδική, Λογιστική, Αγοραστρονομία	0.40	10μ	Ζητείται έσοδος από Προσβέδνος τουλάχιστον 172 μέτρας πλάτους με τριμ. ποδηλατόδρομο πεζοδρόμιο.
Π1Μ-Π1	Γειτονιά Παράλιας Αγίου Κοσμά	300.383 τ.μ.	1 υψήλιό κτήριο έως 200 μ.	40%		50%	Γενική κατοικία *καλύπτουν το 80%	0.30	11μ	(Πρώην Ολυμπιακό κέντρο Ισοπέλας) Μεταβιβαστικής Ναός Αγίου Κοσμά αναδεικνύεται ως αρχαιολογικός χώρος Διετήρηση, Ναυτιλιακών Εργασιών
Π1Μ-A1	Γειτονιά Μαρίνας Αγίου Κοσμά	334.854 τ.μ.		40%		50%	Τουρισμός & Αναψυχή	0.20	16μ	Μεταβιβαστικής Ναός Αγίου Κοσμά αναδεικνύεται ως αρχαιολογικός χώρος
Π1Μ-A1	Γειτονιά Ενοδείου Αγίου Κοσμά	122.926 τ.μ.		30%		50%	Τουρισμός & Αναψυχή Αμυντικές εγκαταστάσεις 200 αερίων	0.20	16μ	Επιτρεπόμενη η κατασκευή του ανοδείου σε πρόσωψη

Το εγκεκριμένο σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης, αποτελεί ένα τυπικό σχέδιο αστικής παρέμβασης (comprehensive planning) που **ορίζει περιοχές ανάλογα με την δυνατότητα που έχουν να αποδίδουν κέρδος μέσω της εμπορικής, ψυχαγωγικής και τουριστικής ανάπτυξης τους.**

Με την επίγνωση ότι το σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του 2018 αποτελεί σχέδιο εγκεκριμένο από το κράτος που ήδη εφαρμόζεται με κατεδαφίσεις 450 κτηριακών όγκων, η εργασία αυτή **περιορίζεται στο να αναζητήσει τρόπους να παρέμβει**, σε ένα τμήμα της εκτάσεως της περιοχής μελέτης με σκοπό να προτείνει μια παράλληλη επένδυση. Επένδυση όμως με στρατηγική, τον μετασχηματισμό του χώρου με στόχο (α) **την διαφύλαξη των φυσικών στοιχείων του πάρκου και κυρίως του παραθαλάσσιου μετώπου**, (β) **την αξιοποίηση του κτηριακού αποθέματος** που αποτελεί τμήμα του βιομηχανικού πολιτισμού της χώρας και (γ) **την δημιουργία δημόσιων χώρων με χήσεις προσβάσιμες και μέρος της καθημερινής ζωής μεγαλύτερου αριθμού ατόμων και διαφορετικών ομάδων** από αυτές που προτείνει το σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης.

Στη συνέχεια, η εργασία θέτει ως στόχο, την ανάδειξη ενός χωρικού δικτύου που **ενεργοποιεί γειτονικούς θύλακες περιβαλλοντικών και πολιτισμικών** στοιχείων με σκοπό την σταδιακή ανάπτυξη του χώρου (disjointed incrementalism) με την ελπίδα της διαφύλαξης, επανάχρησης και του μετασχηματισμού του χώρου σε δημόσιους χώρους με κοινωνικές ποιότητες που παραλείπονται από το αναφερόμενο σχέδιο.

Εάν σκεφτεί κανείς την επένδυση, ως συμβάν, που πυροδοτεί αντίστοιχα, μια σειρά από κοινωνικά συμβάντα, τότε θα συνειδητοποιήσει ότι **η ανάγνωση του υφιστάμενου χώρου, είναι μια καλή αφορμή, να δούμε πίσω από τη ρηχότητα της άορατης καθημερινότητας προτού αυτή αστοχήσει**, όπως γίνεται αυτήν την περίοδο της συγγραφής αυτού του κειμένου, μετά από μια παγκόσμια υγειονομική κρίση, να μας φέρνει όλο και πιο κοντά σε άλυτα ζητήματα που ο σχεδιασμός των μεγαλύτερων οργανισμών και ιδρυμάτων αφήνουν εκτός του πεδίου δράσεων τους. Στην παρούσα εργασία, ο μετασχηματισμός του αντικειμένου αποτελεί τμήμα της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και η πραγματοποίησή του αποτελεί σημαντική κοινωνική ενέργεια, που **μπορεί να παρεκκλίνει από ένα σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης.**

Από το περιβάλλον στο πολιτισμικό αντικείμενο.

Η εξέλιξη του πολιτισμού και των αντιλήψεων περί μνημειακότητας οδήγησαν στα τέλη του 20ού αιώνα και στις αρχές του 21ου στη διεύρυνση των ορίων της έννοιας. Η παγκόσμια αρχαιολογική κοινότητα μιλά πλέον για «βιομηχανική εποχή» και για κατάλοιπα των τριών πυλώνων της: της **παραγωγής**, της **ενέργειας** και των **μεταφορών**. Μεταξύ αυτών, δεκάδες παραδείγματα απλών και συμβατικής κατασκευής αεροπορικών μνημείων σε διαφορετικά μέρη του κόσμου εικονογραφούν χαρακτηριστικά τη σύγχρονη αντίληψη για τη μνημειακότητα των καταλοίπων της εποχής των αερομεταφορών. Γίνεται αντιληπτό πως τα τελευταία, σχεδόν ανώνυμα και άγνωστα για το ευρύ κοινό μνημεία, δεν διασώθηκαν ούτε λόγω της παλαιότητάς τους ούτε λόγω της αυθεντικότητας, της αρτιότητας ή της εξαιρετικής τεχνολογικής ή αρχιτεκτονικής τους αξίας, **αλλά κυρίως λόγω της μοναδικότητάς τους στο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτούργησαν, των συμβολισμών και της ταύτισής τους με τον τόπο και την ιστορία του.**

“Στην περίπτωση του Ελληνικού έχουμε την τύχη να σώζονται τεκμήρια αυτής της εντυπωσιακής ανάπτυξης του συνόλου, για τα μέτρα και τα μεγέθη της ελληνικής σύγχρονης ιστορίας: από το μικρό ασήμαντο αεροδρόμιο των 8.000 επιβατών του 1938-1940 και των τριών στρατιωτικών υποστέγων έως το μεγάλο διεθνές αεροδρόμιο των 12 εκατομμυρίων επιβατών, της μεγάλης στρατιωτικής αεροναυτικής βάσης της Ανατολικής Μεσογείου και του οργανωμένου «χάους» των 480 κτιρίων.”

Οι ενόητες κτηρίων που διατηρούνται είναι οι εξής:

- Τα διατηρητέα υπόστεγα της Πολεμικής Αεροπορίας
- Το διατηρητέο κτήριο του πρώην ανατολικού αεροδρομίου Αθηνών
- Το διατηρητέο αγγλικό υπόστεγο (Παγόδα)
- Οι εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ
- Οι ιεροί ναοί Α. Κοσμά και Δαμιανού, Α.Παρασκευής & Α.Τριάδας
- Οι εγκαταστάσεις του σταθμού μετρό Αργυρούπολης
- Το Κέντρο Διανομής Ελληνικού (ΔΕΗ)
- Τα κτήρια των αθλητικών εγκαταστάσεων
- Τα κτήρια της ΥΠΑ - υπηρεσίες εναέριας κυκλοφορίας Αθηνών
- Οι εγκαταστάσεις του TRAM
- Τα κτήρια της ΕΜΥ
- Το κτήριο επί της συμβολής των οδών Ελ. Βενιζέλου και 27ης

Σε αυτό το σημείο, βλέπουμε ότι **το πρώην Αμερικανικό Κολλέγιο Θηλέων δεν καταχωρείται ως μνημείο**. Αντιθέτως, ακριβώς σε αυτή τη θέση, **προδιαγράφεται ο ουρανοξύστης - καζίνο**.

Παράλληλα **το Ανατολικό Αεροδρόμιο, διατηρείται και μετατρέπεται σε εκθεσιακό χώρο**, σύμφωνα με το σχέδιο ολοκληρωμένης ανάπτυξης 2018 το ιστορικό του οποίου θα δούμε πολύ σύντομα παρακάτω:

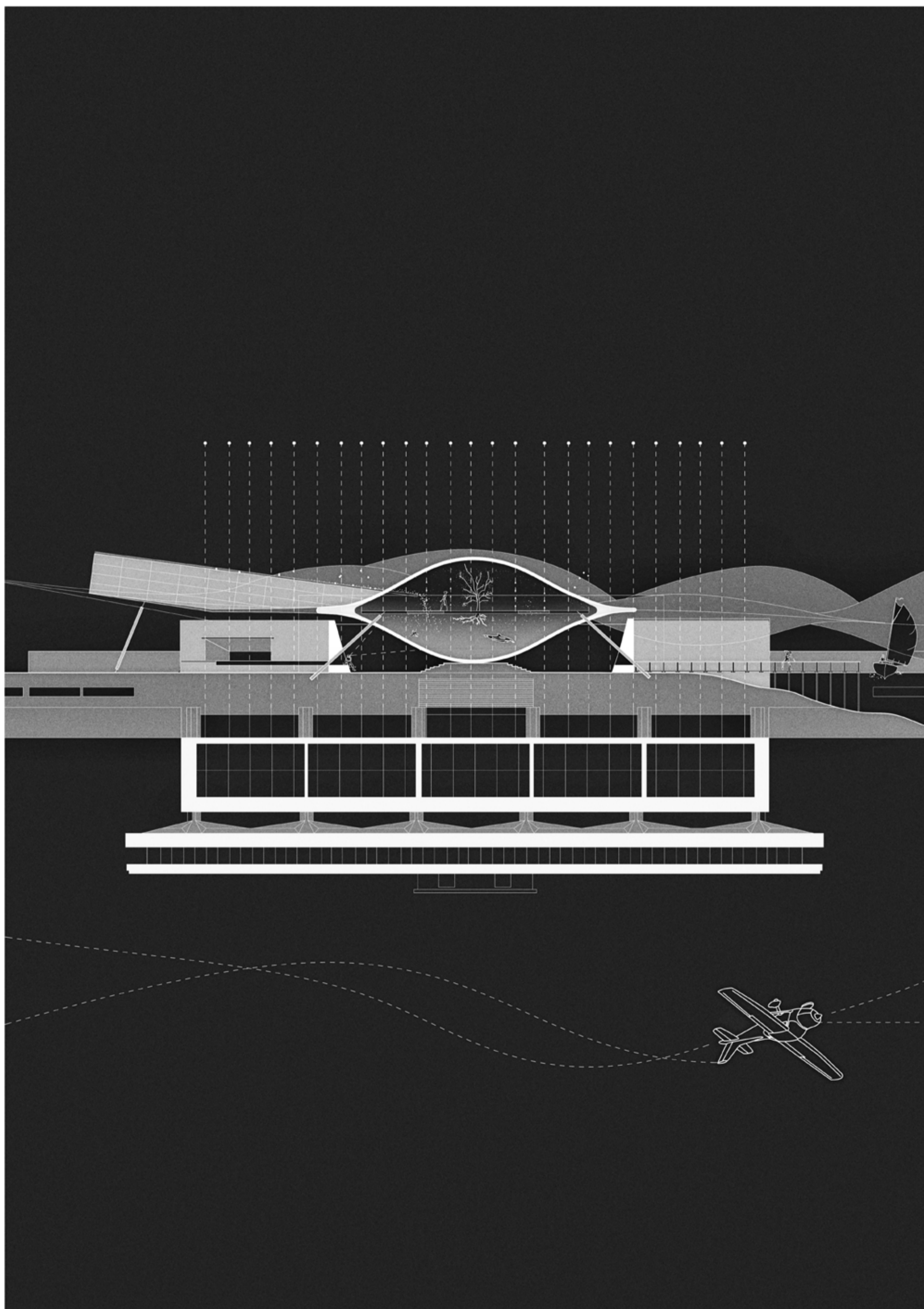
Στις 30 Μαΐου του 1962, ξεκινά η κατασκευή του Ανατολικού αεροδρομίου Ελληνικού σε σχέδια από τον διάσημο Αμερικανοφινλανδό αρχιτέκτονα Έερο Σάαρινεν, ενώ τα εγκαίνια πραγματοποιήθηκαν επτά χρόνια αργότερα, το 1969.

Η επιβατική κίνηση αυξανόταν με ιλιγγιώδεις ρυθμούς, γεγονός που δεν μπορούσε να «υποστηρίξει» το αεροδρόμιο του Ελληνικού, αφού η οικιστική και τουριστική ανάπτυξη της γύρω περιοχής καθιστούσε απαγορευτική την επέκτασή του.

Τη δεκαετία του 1970 η κίνηση αυξανόταν με ρυθμό 13% ετησίως. Το 1976 όλα τα περιθώρια επέκτασης του αεροδρομίου είχαν εξαντληθεί. Τότε η ελληνική κυβέρνηση ανέθεσε την επιλογή της κατάλληλης τοποθεσίας για την κατασκευή ενός νέου αερολιμένα. Η τοποθεσία που επιλέχθηκε τελικά ήταν τα Σπάτα, αλλά η κατασκευή αναβλήθηκε.

*Χάρτα του Νίζι
Ταγκίλ του TICCIH (2003)⁴
και τη Διακήρυξη των
Αρχών του Δουβλίνου για
τη διατήρηση βιομηχανικών
τόπων, κατασκευών, περιοχών
και τοπίων των TICCIH-
ICOMOS (2011).⁵*

*βλ. Βασικές αρχές
σχεδιασμού Μητροπολιτικού
Πάρκου Πρασίνου στο πρώην
αεροδρόμιο Ελληνικού, Εθνικό
Μετσόβιο Πολυτεχνείο,
Εργαστήριο Αστικού
Περιβάλλοντος και Τοπική
Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
Ν.Αττικής, Αθήνα 2011*

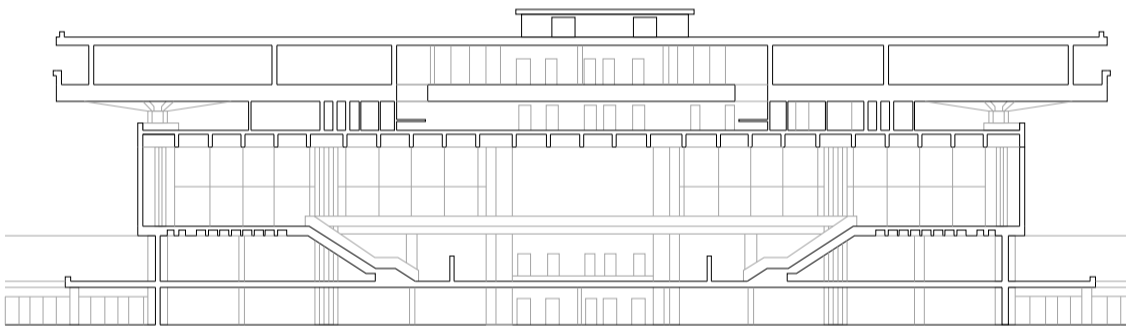

Στρατηγική της πρότασης & επιλογή του σημείου παρέμβασης.

Από τα παραπάνω στοιχεία ανάλυσης, διαπιστώνουμε ότι η περιοχή του Ελληνικού αν και **εμφανίζει περιορισμένους φυσικούς πόρους προς εκμετάλευση** λόγω της υπέρμετρης δόμησης του, συνεχίζει να αποτελεί μοναδικό τόπο με μεγάλη έκταση πρασίνου και απόθεμα κτηρίων βιομηχανικής κληρονομιάς. Κατα την διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας αποτελεί και **αφορμή για τη λήψη συμμετοχικών και εθελοντικών πρωτοβουλιών στον τομέα της υγείας και της πρωτογενούς παραγωγής.**

Η παρούσα εργασία εστιάζει στο Ελληνικό ως “χώρο λανθάνοντος δυναμικού”, και επικεντρώνεται στην **σύνθεση του υλικού και άυλου πολιτισμού με τους υφιστάμενους περιβαλλοντικούς πόρους.** Ο γενικός επιδιωκόμενος στόχος είναι η βιώσιμη ενεργοποίηση τμήματος της έκτασης με δημόσιες χρήσεις μέσα από τα αρχιτεκτονικά και φυσικά χαρακτηριστικά που ήδη υπάρχουν στην περιοχή μελέτης.

Η προτεινόμενη αφήγηση λοιπόν, βασίζεται και πειραματίζεται με την έννοια της επανάχρησης στην αρχιτεκτονική για να μετατρέψει την υλική εξάρτηση και την ανάγκη από υπερτοπικά δίκτυα υποδομών, σε έναν παραγωγικό και βιώσιμο μηχανισμό αστικών καλλιεργειών, εκπαίδευσης και δημόσιας ζωής στο Ελληνικό, έναν εναλλακτικό “πόλο έλξης” δηλαδή. Η προτροπή της συγκεκριμένης πρότασης, είναι ότι προτείνεται ένα είδος “θραυσματικής” ανάπτυξης (disjointed incrementalism vs comprehensive planning) από υφιστάμενα στοιχεία πολιτισμού και περιβάλλοντος που βρίσκονται στην περιοχή μελέτης σε αντίθεση με το παρόν εγκεκριμένο σχέδιο ανάπτυξης που αντανάκλα μια ακόμα βίαιη παρέμβαση που αδιαφορεί για τις επιμέρους σχέσεις πολιτισμού και περιβάλλοντος.

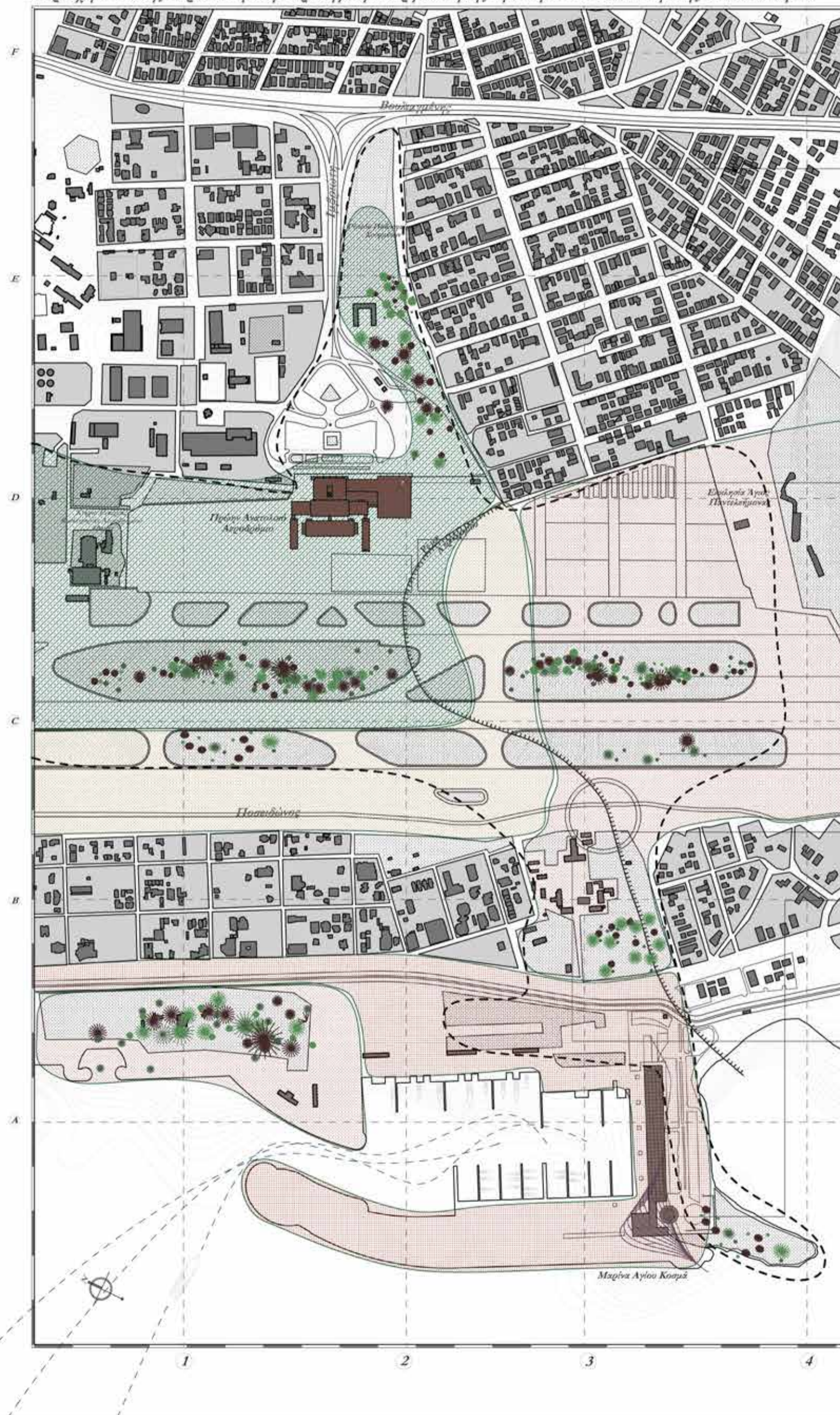
Το αεροδρόμιο του ελληνικού σε διαγραμματική τομή. Eero Saarinen, Athens Airport project, Greece c.1960

Αφετηρία του σχεδιασμού και της οργάνωσης μιας ευρύτερης πρότασης είναι η επανάχρηση του πρώην Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών σε σχέδια του αρχιτέκτονος Eero Saarinen με χρονολογία ολοκλήρωσης της κατασκευής το 1969

Σε αντίθεση με την ισχύουσα πρόταση για την κατασκευή του **ενυδρείου** μέσω επιχωματώσεων, (δηλαδή “μέσα στη θάλασσα”) με καταστροφικές συνέπειες για το παραθαλάσσιο μέτωπο και την υποθαλάσσια ζωή, η συγκεκριμένη εργασία έχει ως **αφετηρία την αξιοποίηση του πρώην Αεροδρομίου του Ελληνικού για αυτήν τη χρήση και τη μετατροπή της προσθήκης του κτηρίου αφίξεων για κέντρο έρευνας και κατακόρυφων καλλιεργειών**, με σκοπό τον δυναμικό μετασχηματισμό του κτηρίου και την εκτόνωση της πρότασης με δημόσιες και παραγωγικές χρήσεις προς το παραθαλάσσιο μέτωπο (Μαρίνα Αγίου Κοσμά) **κατά το μήκος δηλαδή του “Ρέματος του Αεροδρομίου” όπως αυτό χαρτογραφείται στο Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά (ΦΕΚ ΑΠΠ 1 Μαρτίου 2018).**

Περιοχή Μελέτης-Προτεινόμενη Στρατηγική Ενεργοποίησης υφιστάμενων θυλάκων φύσης και πολιτισμού

Παρατηρήσεις

Ενοποίηση και ανάπτυξη των πράσινων χώρων. Δημιουργία πρόσβασης από τη βουλιαγμένη και χάραξη ποδηλατοδρόμου κατά μήκος της ζώνης

Αποκατάσταση του πρώην αεροδρομίου και μετατροπή του σε χώρους αναδράσει και εργαστηρίων αστικής καλλιέργειας

Λειτουργία και ανάδειξη ρέματος Αεροδρομίου

Σχεδιασμός Δεξαμενών και συλλέκτες βρόχινου νερού για συντήρηση του πάρκου

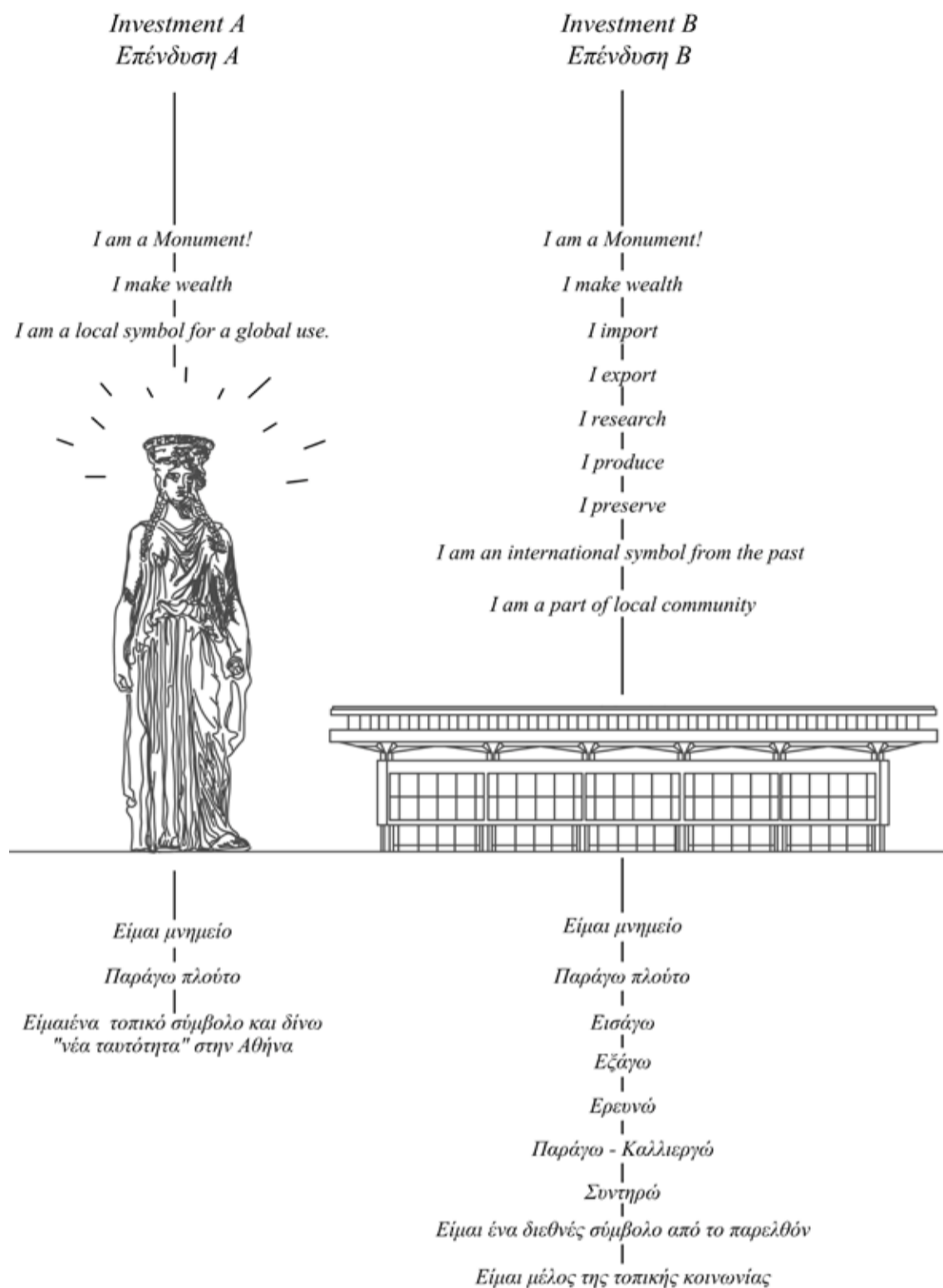
Σχεδιασμός πάρκου κατά μήκος των διαδρομών και σημεία ανάβασης στην τοπογραφία του εδάφους με θέα προς τη θάλασσα

Επίλυση του σημείου που διακόπτεται η πρόσβαση προς τη θάλασσα λόγω της Ποσειδώνος

Αποκατάσταση υπαίθριου θεάτρου στο τέλος της διαδρομής της προτεινόμενης πράσινης ζώνης

Διατήρηση Αμερικανικού Κολλεγίου Θηλέων

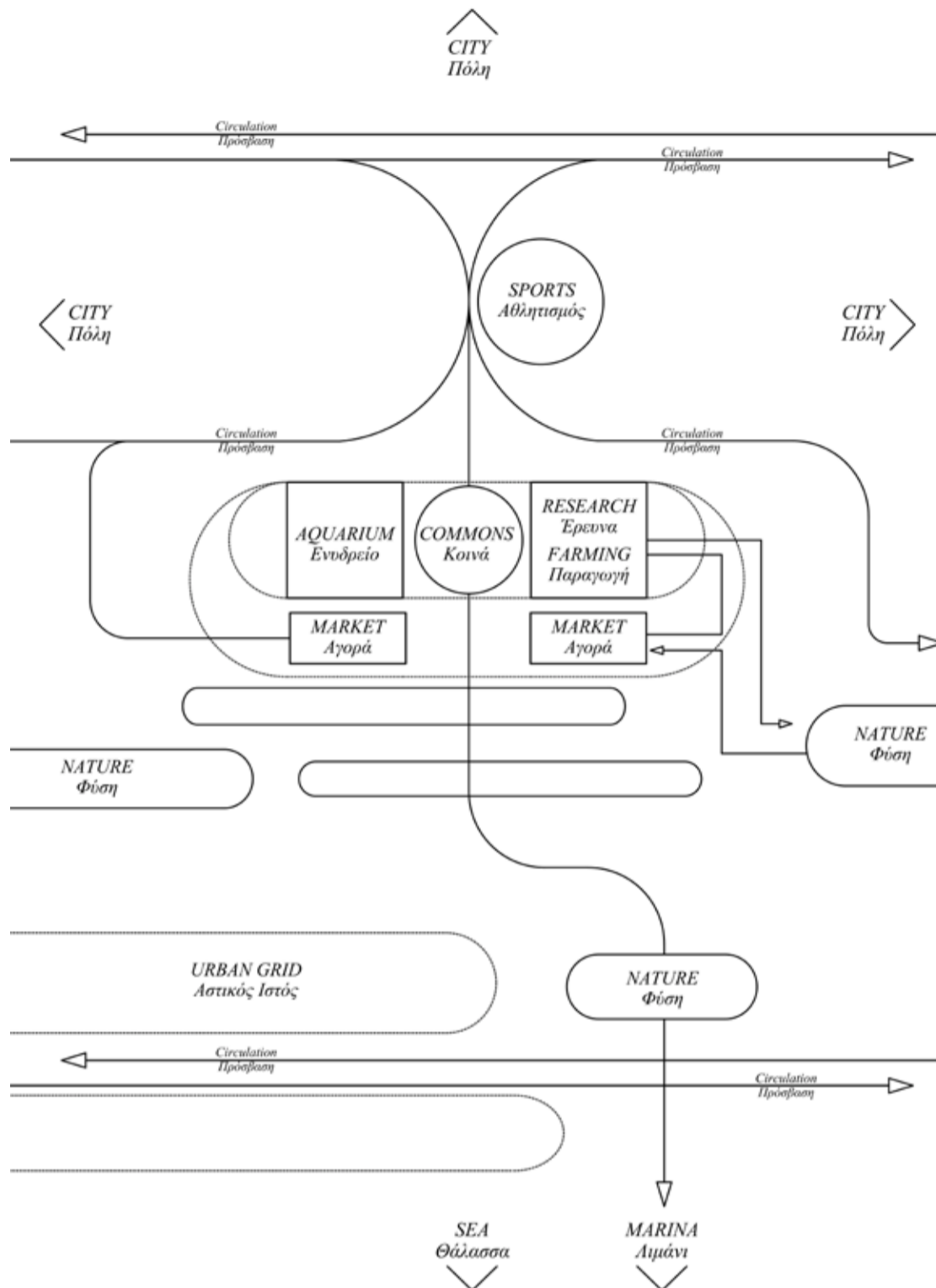
Αναφορές:
 α) Εργαστήριο Αστικό ή Περιβάλλοντος, ΕΜ ΠΤ 2020
 β) Αναπαράσταση Ρέματος του Αεροδρομίου όπως αυτή χαρτογραφείται στο Σχέδι Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά (ΦΕΚ ΑΠΠ 1 Μαρτίου 2018)

Η χρήση του τοπικού και του διεθνούς για το μετασχηματισμό του χώρου.

Στο παραπάνω σκίτσο βλέπουμε δύο περιπτώσεις επενδύσεων που στοχεύουν αντιστοίχως, στη δημιουργία δύο διαφορετικών οργανισμών. Στην περίπτωση Α. εταιρίες οραματίζονται καζίνο και ξενοδοχειακές μονάδες με έμμεση αναφορά σε ιστορικά σύμβολα. Η παραγωγή του πλούτου γίνεται από υποκείμενα που δεν σχετίζονται με κανέναν τρόπο με την ευρύτερη κοινότητα του Έλληνικού. Το τοπικό - ιστορικό σύμβολο της Καρυάτιδας, χρησιμοποιείται ως δόλωμα για το διεθνές. Σε αντίθεση με την πρώτη περίπτωση η Επένδυση Β, χρησιμοποιεί ένα διεθνές κτήριο από το παρελθόν, για να δημιουργήσει νέα πεδία εντάσεων (Tension fields) και να ενισχύσει τις τοπικές ομάδες, με την αξιοποίηση υφιστάμενων πόρων και υποδομών. Με αυτήν την έννοια βλέπουμε για ακόμα μια φορά, το πως η συναρμογή υφιστάμενων στοιχείων με νέα μπορούν να δημιουργήσουν ένα βιώσιμο σύστημα που εκτός από μια επιτυχημένη επένδυση ανοίγει νέες δικλίδες κοινωνικής ζωής και τοπικής ανάπτυξης.

Στρατηγική και οργάνωση σε τοπικό επίπεδο.

Η σύσταση του νέου θυλακα μεταξύ πολιτιμού και περιβάλλοντος.

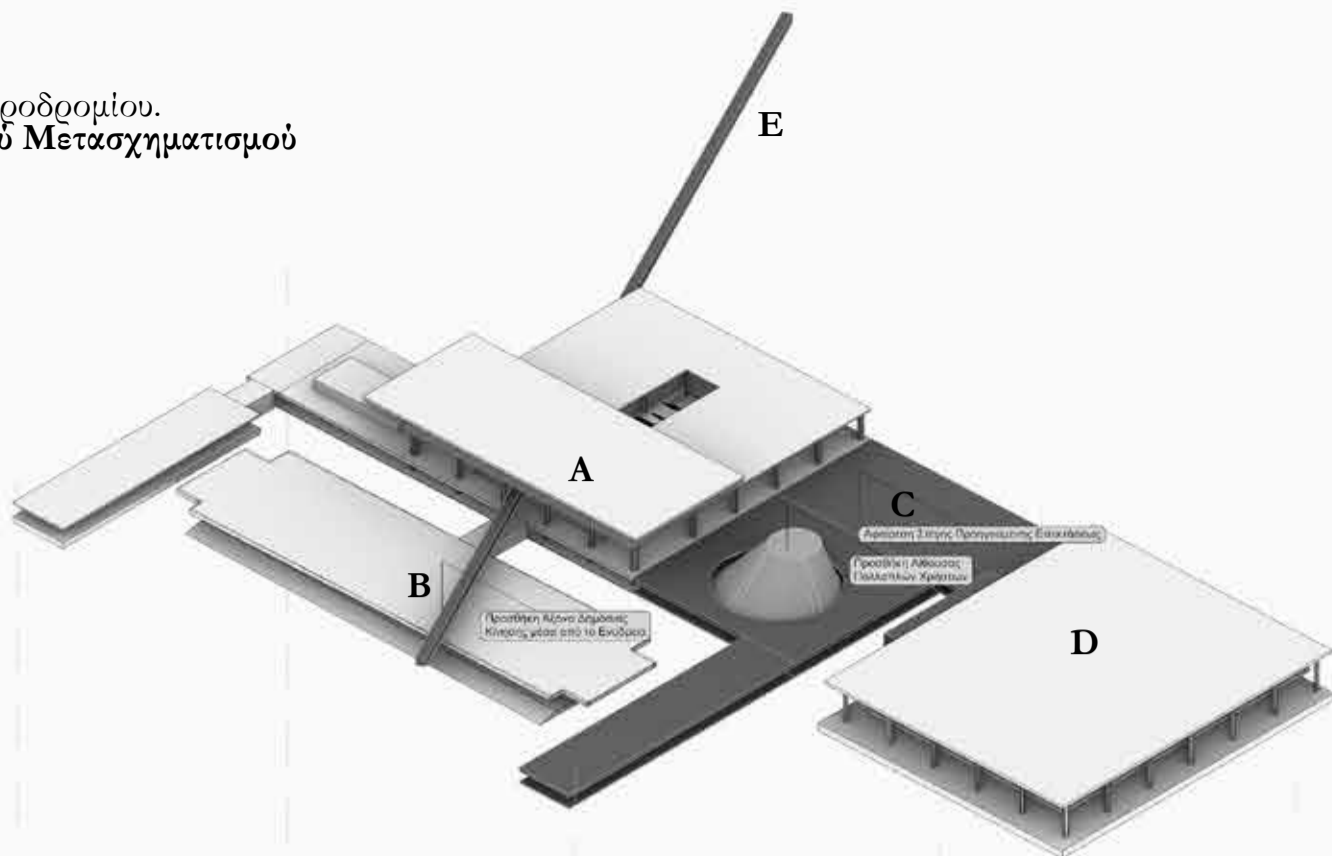
Η περιοχή μελέτης εντοπίζεται ανάμεσα στην Λ. Βουλιαγμένης και την Λ. Ποσειδώνος. Το ανατολικό αεροδρόμιο μετατρέπεται σε **Ενυδρείο** έτσι ώστε να αποτραπεί η κατασκευή του εντός της θάλασσας στην περιοχή της Μαρίνας του Αγίου Κοσμά. Η νοτιοανατολική επέκτασή του σε **κέντρο έρευνας και αστικής καλλιέργειας** ενισχύοντας την **τοπική κοινότητα** που ήδη ασχολείται με μορφές αστικής καλλιέργειας και δημιουργώντας νέες σχέσεις με ερευνητές του Γεωπονικού κλάδου. Στο κενό μεταξύ των δύο κτηρίων αφαιρείται ο κτηριακός όγκος ένωσής του, και αντικαθίσταται με **δημόσια πλατεία με άμεση πρόσβαση στο πάγκο του Ελληνικού**. ΜερΟΣ της πλατείας αποτελεί και ένα τρίτο αντικείμενο μεταξύ των δύο υφιστάμενων κτηρίων, που θα χρησιμοποιείται ως **κοινός τόπος συναντήσεων, συζητήσεων και εκδηλώσεων**. Στο νοτιοδυτικό τμήμα του ενυδρείου και τμήμα του παλιού αεροδρομίου προτείνεται η **φιλοξενία υπερτοπικών παραγωγών για την δημιουργία αγοράς που θα προσελκύει κόσμο και από άλλες γειτονίες** πέραν της περιοχής μελέτης. Αντίστοιχα στο νοτιοανατολικό τμήμα τους κέντρου ερευνών και αστικής καλλιέργειας δημιουργείται **αγορά μικρότερης κλίμακας και θα εξυπηρετεί την τοπική παραγωγή** από το κέντρο και το υπόλοιπο πάγκο με πόρους που πιθανόν να επιστρέφουν στην τοπική κοινότητα.

Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου.
Διαγράμματα Συνθετικού Μετασχηματισμού

Στάδιο 3.

Δημόσιος Άξονας.

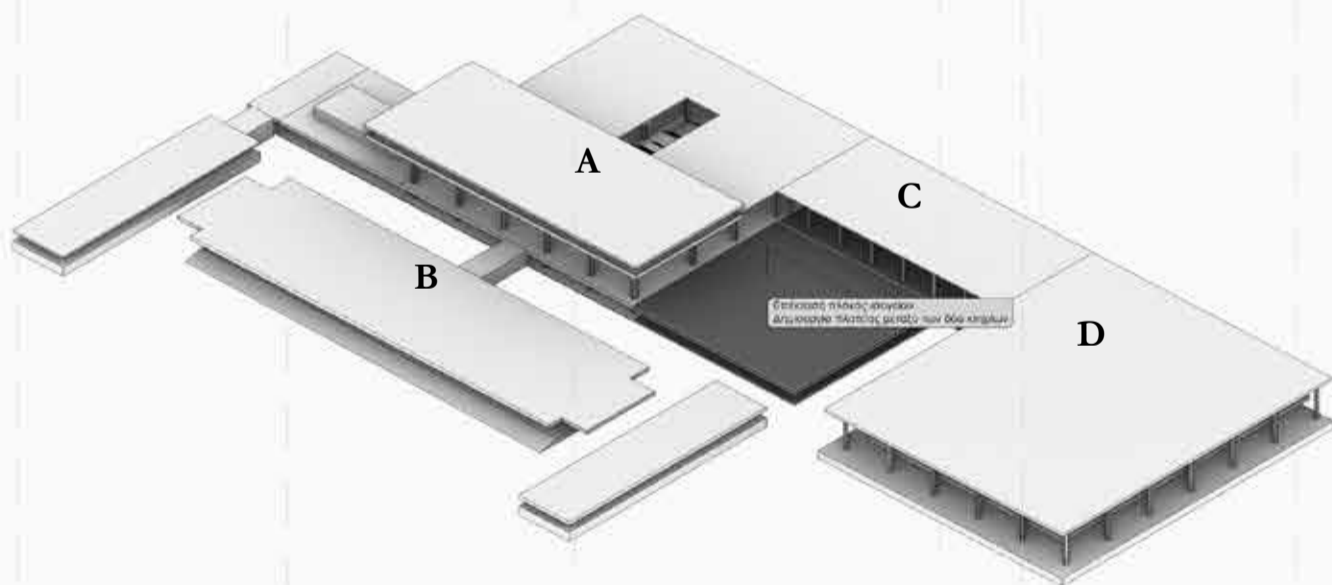
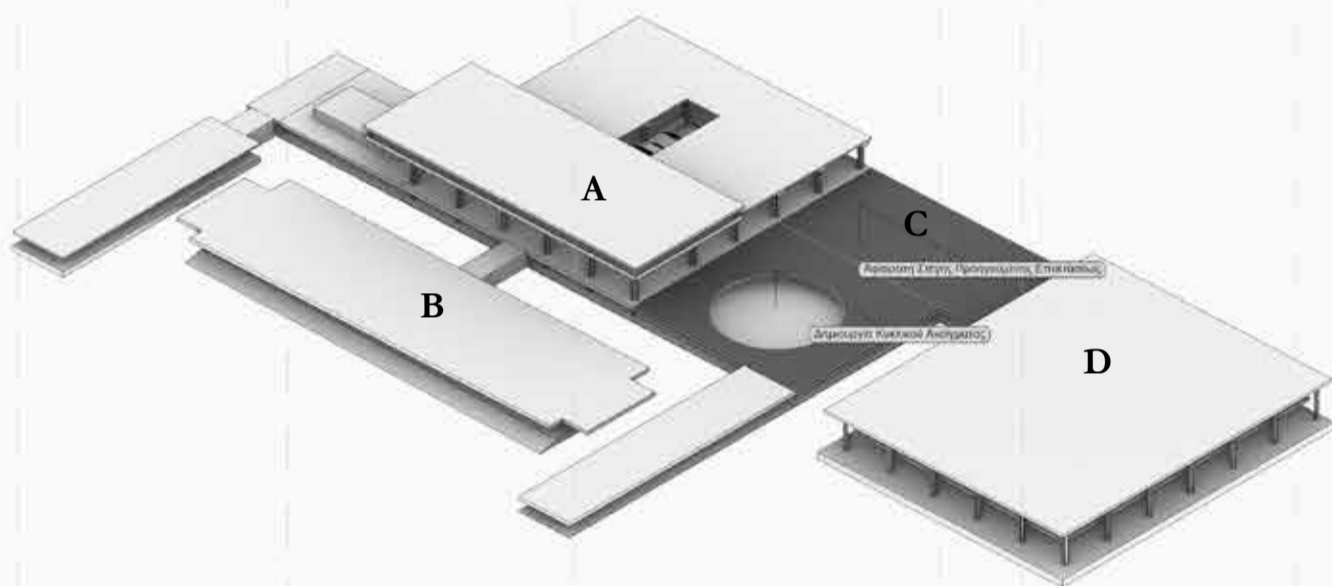
Στο κυκλικό άνοιγμα προτείνεται η ένταξη ενός χώρου πολλαπλών χρήσεων που θα φιλοξενεί εκδηλώσεις και συναντήσεις για τα κεντρικά κτήρια αλλά και από διάφορες ομάδες ατόμων που συσχετίζονται με την τοπική κοινότητα. Διαγώνιος άξονας διαπερνά το κτήριο του ενυδρείου με οπτικές φυγές στο εσωτερικό του χώρου και εκτόνωση σε υπερυψωμένη υδάτινη πλατεία.

Στάδιο 2.

Ενδιάμεσος Χώρος.

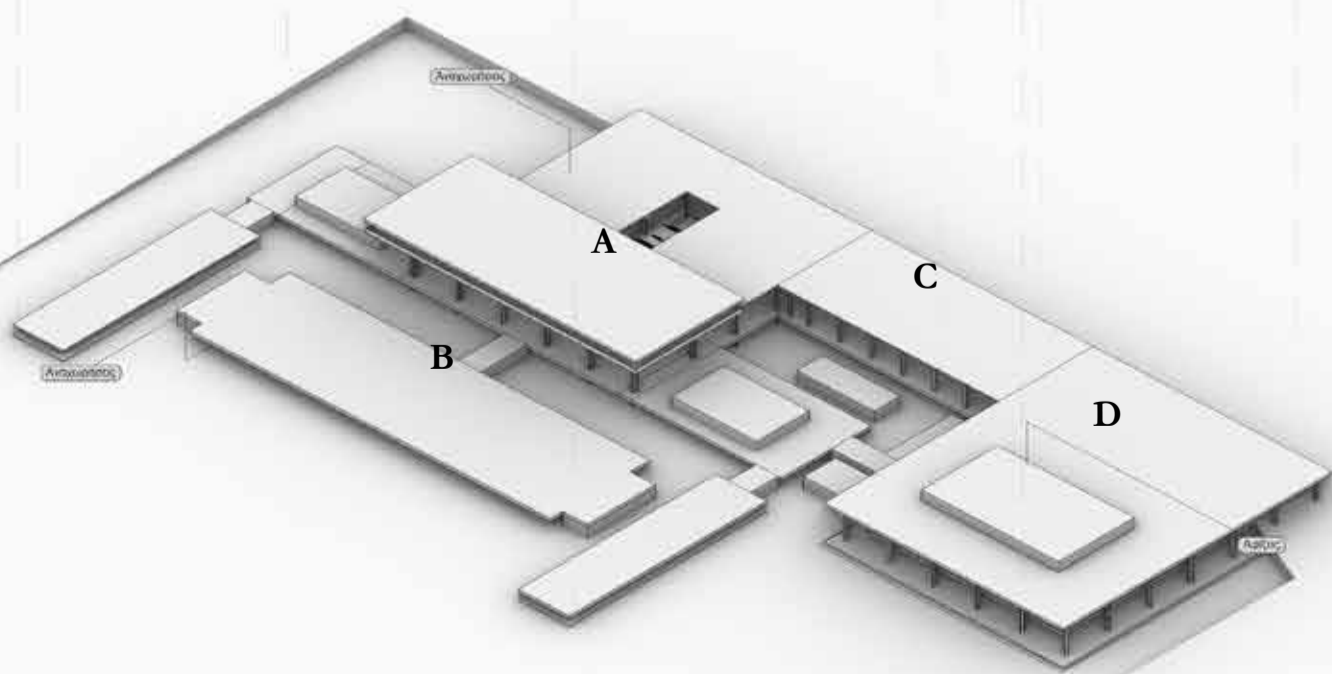
Αφαίρεση ενδιάμεσου κτηριακού όγκου και επέκταση πλάκας ισογείου με στόχο την δημιουργία ενιαίου δημόσιου χώρου. Κεντρικά δημιουργείται κυκλικό άνοιγμα στην πλάκα. Μελλοντικά θα αξιοποιηθεί με διαφορετικό τρόπο. Η πλατεία δημιουργείται αφενός, για την χρήση από τα δύο κτήρια αλλά αφετέρου, αποτελεί βασικό σημείο πρόσβασης του πάρκου. Στο κεντρικό κτήριο Α, τοποθετείται το ενυδρείο και στο κτήριο Δ τοποθετείται το κέντρο αστικής καλλιέργειας με στόχο την αξιοποίηση του πάρκου και την ενίσχυση της τοπικής παραγωγής.

Στάδιο 1.

Υφιστάμενη Κατάσταση.

Η κεντρική τοποθέτηση του χώρου γίνεται κυρίως διότι ο χώρος αυτός απαιτεί χαμηλές τιμές φυσικού φωτισμού και σταθερές θερμοκρασίες. Απομακρύνοντας το από το υαλοστάσια. Περιμετρικά του πυρήνα υπερυψωμένος όγκος και αίθουσες διδασκαλίας και χώρους και ενώνεται έτσι με το ενυδρείο. Στην πρόσοψη του Κτηρίου και κάτω από τις αίθουσες διδασκαλίας δεξαμενές νερού αποτελούν μέρος της πρόσοψης και εναλλάσσονται με τα ψηλά υποστηλώματα.

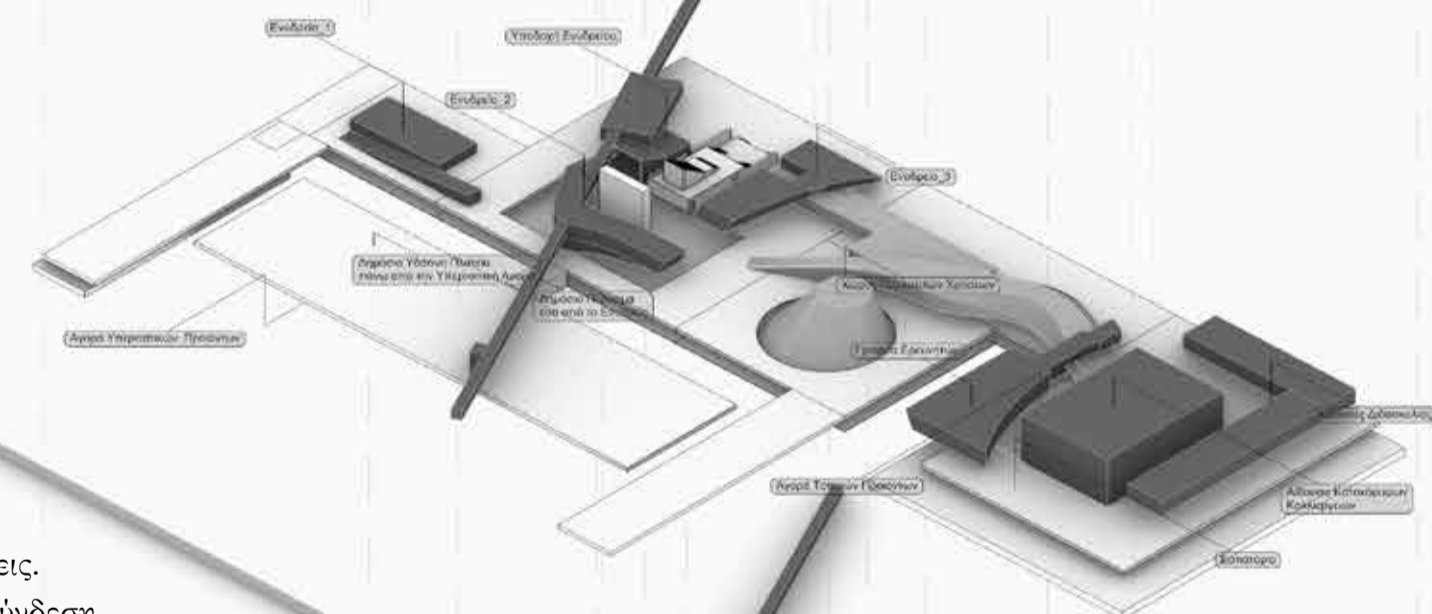
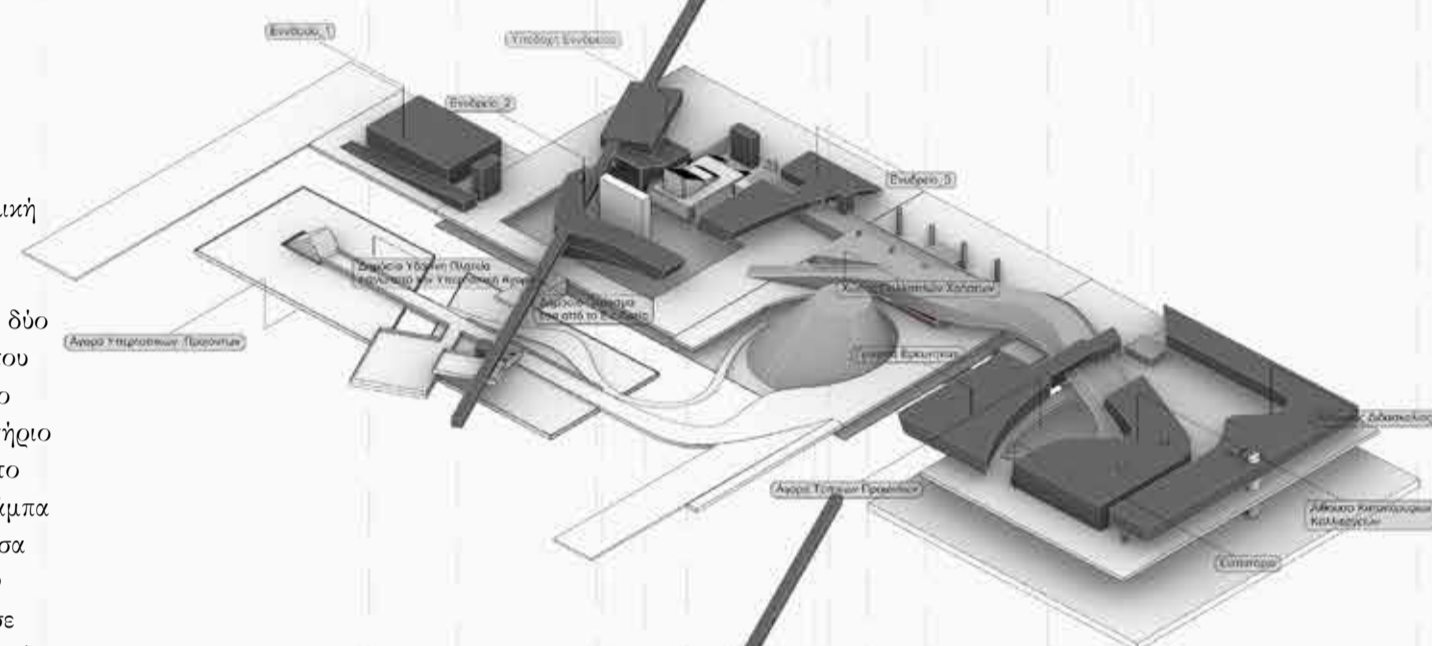
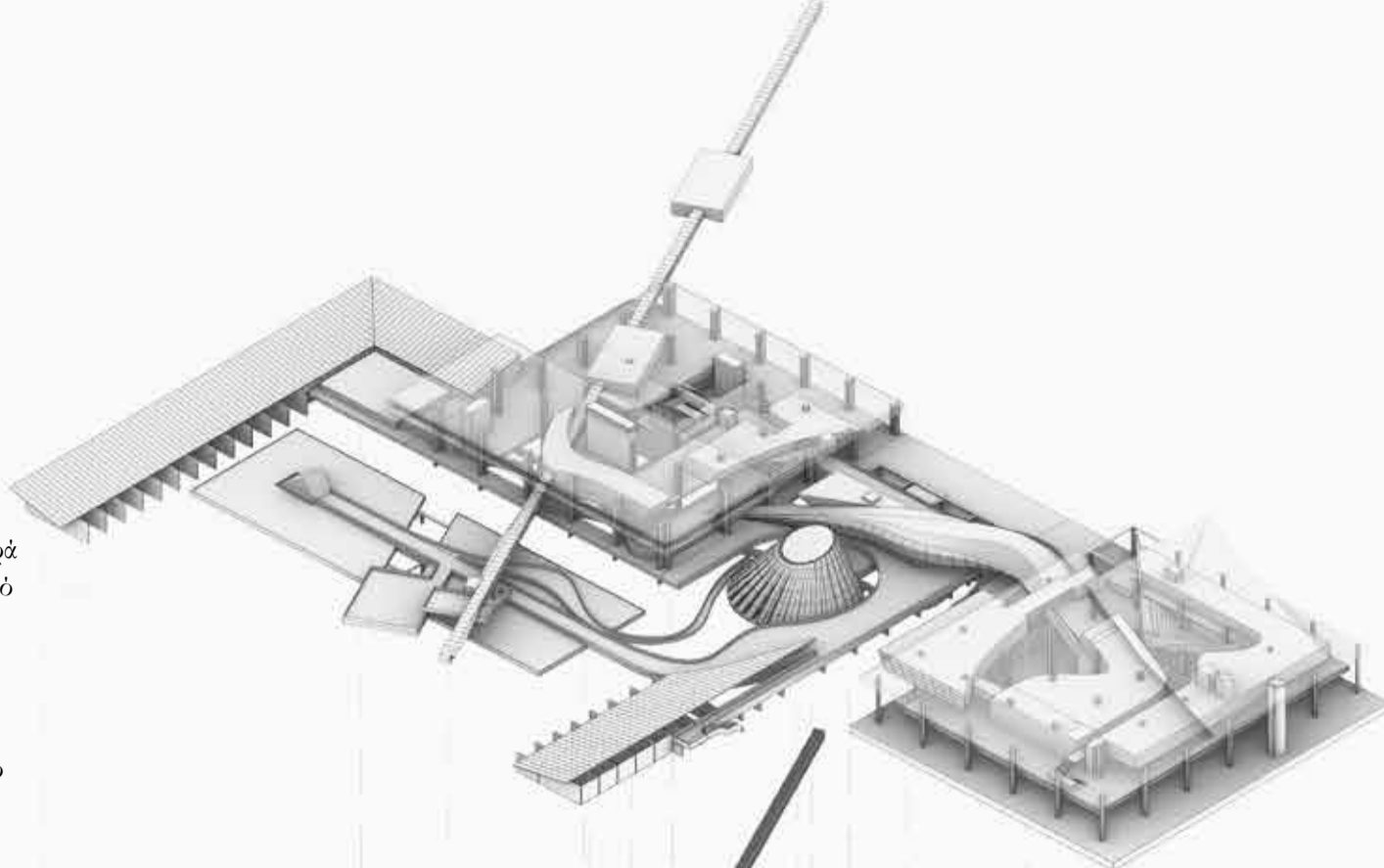

Στάδιο 6.
Συνθετική Πρόταση.

Περιμετρικά της υπερυψωμένης υδάτινης πλατείας οργανώνεται αγορά υπερτοπικών προϊόντων από παραγωγούς που έχουν τη δυνατότητα να μισθώσουν μικρούς χώρους για την πώληση των προϊόντων τους. Στον χαρακτηριστικό πρόβολο του κτηρίου του ενυδρείου φιλοξενούνται χώροι πολλαπλών χρήσεων και το καφέ του ενυδρείου με πρόσβαση από εσωτερικά και εξωτερικά του κτηρίου.

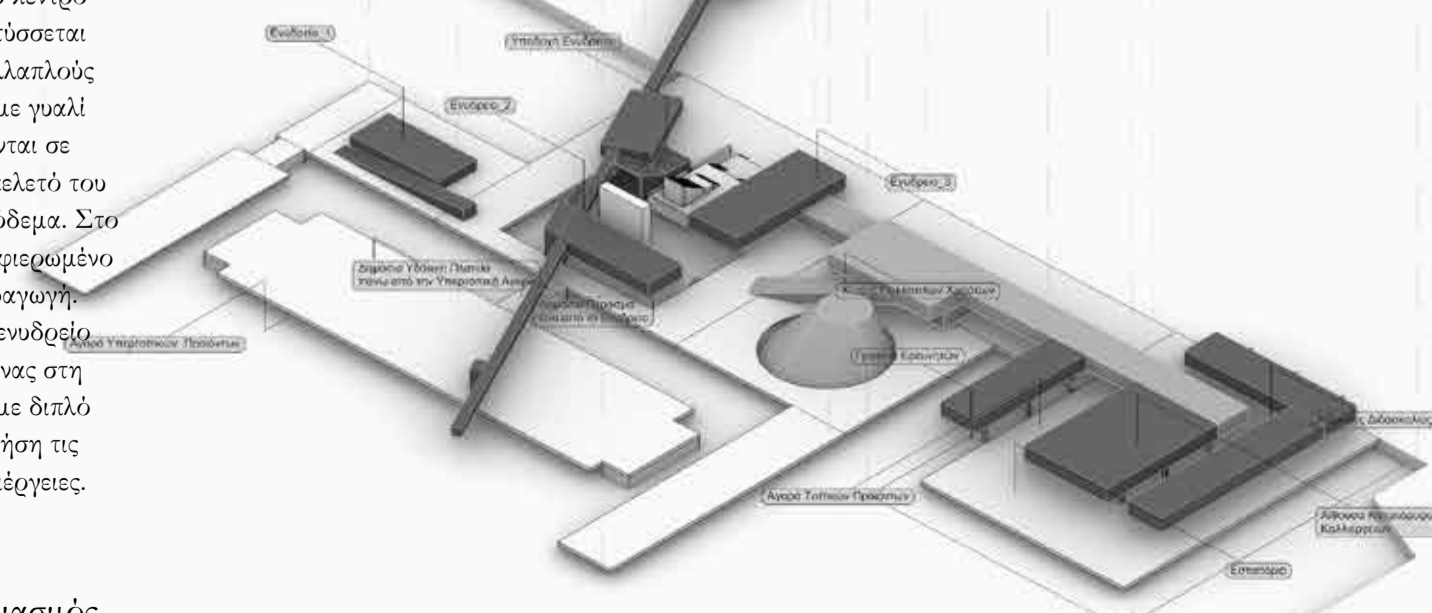
Στάδιο 5.
Βασικές Χρήσεις.
Σύνθεση - Κίνηση

Υπερυψωμένη μεταλλική κατασκευή ενώνει τα δύο κτήρια με έναν εκθεσιακό χώρο. Ο όγκος μεταξύ των δύο κτηρίων τεμνει την πλάκα του ισογείου προτού εισέλθει στο κτήριο ενώ αντίθετα στο κτήριο καλλιτεριών, εισέρχεται στο κτήριο καταλήγοντας σε ράμπα με οπτική φυγή στην αίθουσα κατακόρυφων καλλιτεριών οδηγώντας τον επισκέπτη σε δημόσιους χώρους της τοπικής αγοράς και του εστιατορίου

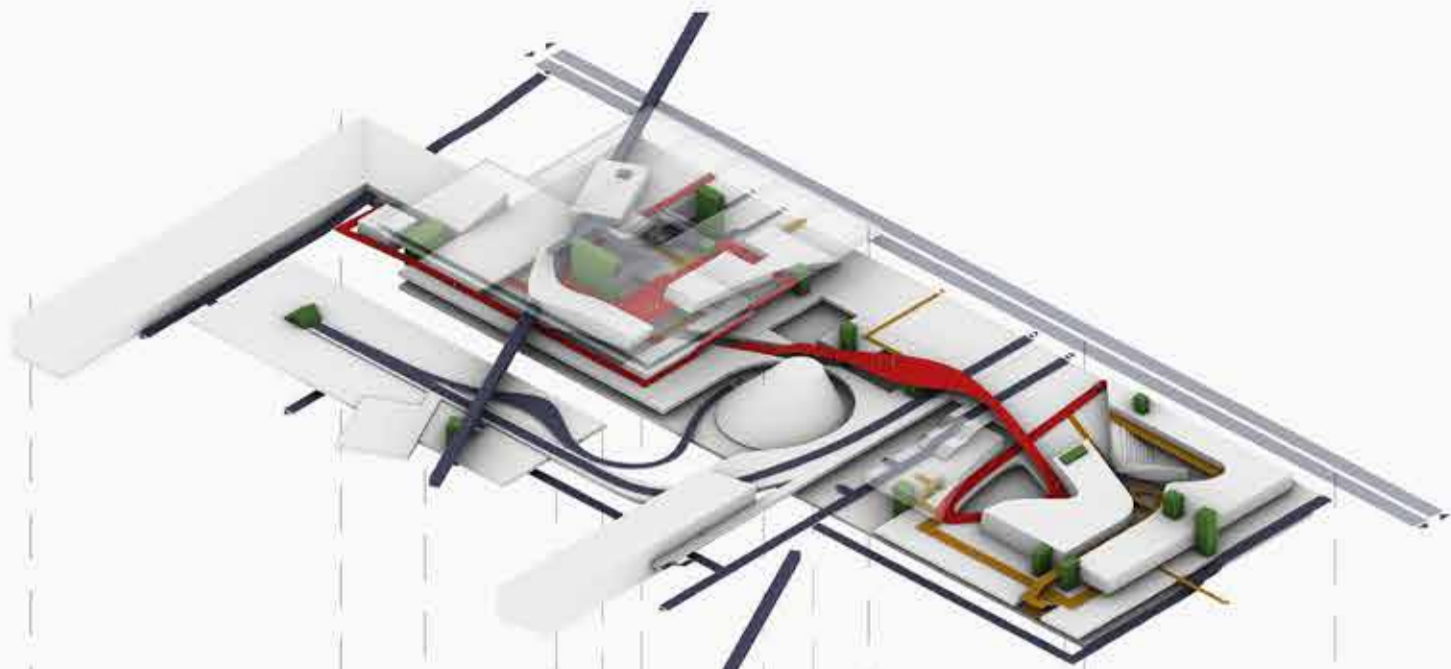
Στάδιο 4.
Βασικές Χρήσεις.
Μεταξύ τους σύνδεση.

Περιμετρικά από το κλιμακοστάσιο στο κέντρο του κτηρίου, αναπτύσσεται το ενυδρείο με πολλαπλούς όγκους από υλικά με γυαλί και ξύλο που έρχονται σε αντίθεση με τον σκελετό του κτηρίου από σκυρόδεμα. Στο γειτονικό κτήριο αφιερωμένο στην αγροτική παραγωγή, σε αντίθεση με το ενυδρείο σχηματίζεται πυρήνας στη μέση του κτηρίου με διπλό ύψος με βασική χρήση τις κατακόρυφες καλλιέργειες.

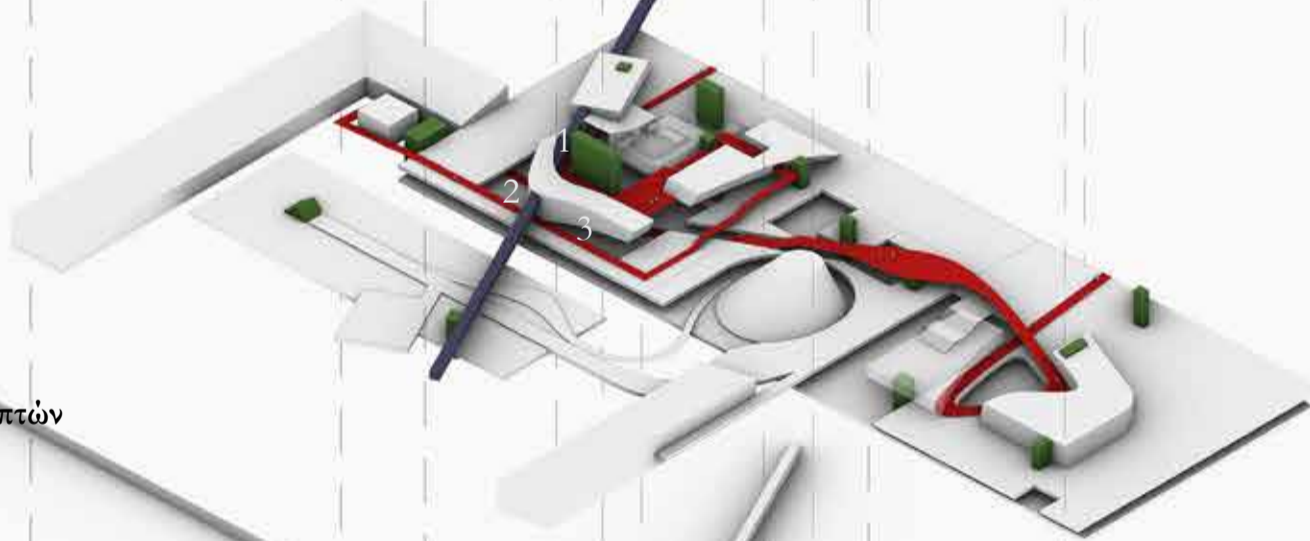
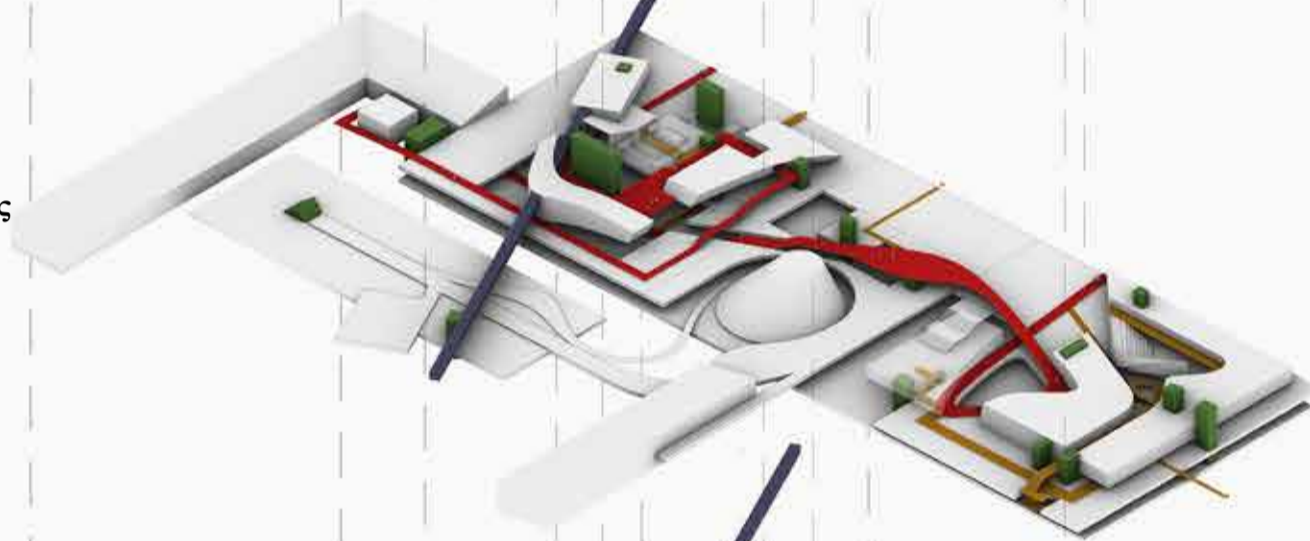
Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου.
Διαγράμματα Κινήσεων.

Συνδισμός Κινήσεων.

Βασική Κίνηση
Επισκεπτών

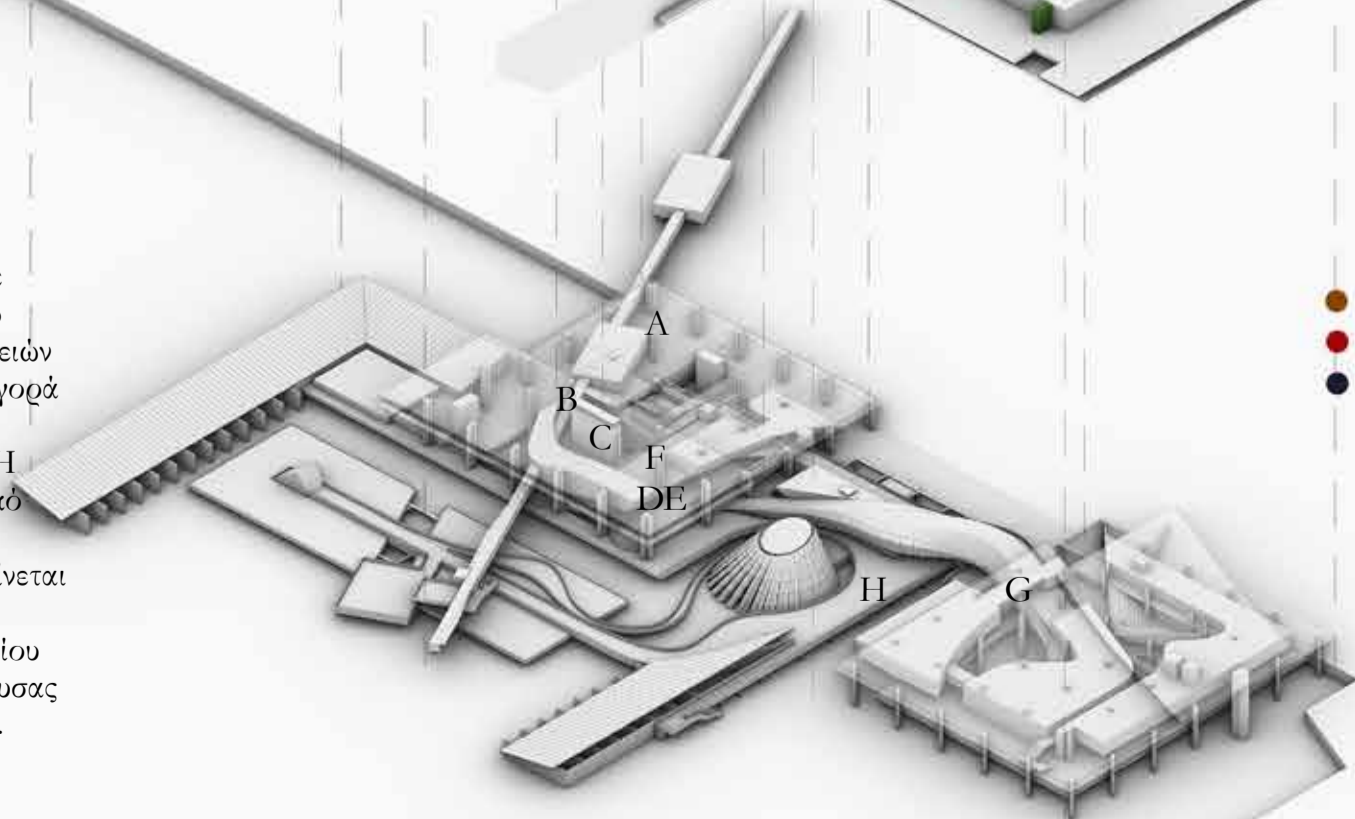
Δευτερεύουσες Κινήσεις
Κάθετη Κίνηση

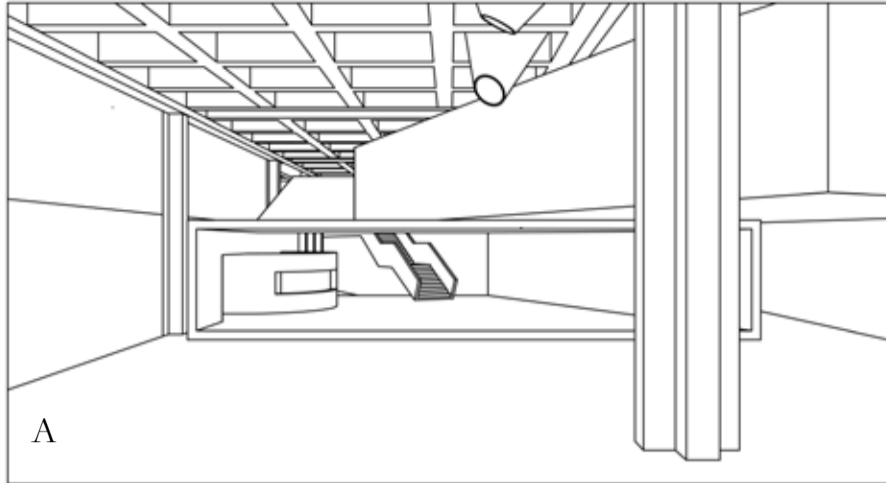
Βασική Κίνηση Επισκεπτών

Κάθετη Κίνηση

Η βασική κίνηση του επισκέπτη ξεκινά από το ενυδρείο (Α) και στη συνέχεια είτε αποχωρεί από το ενυδρείο (Β), είτε συνεχίζει προς το κτήριο Κατακόρυφων Καλλιέργειών για να καταλήξει στην Αγορά τοπικών προϊόντων (Γ) και στο εστιατόριο (Δ). Η πρόσβαση στον εκθεσιακό χώρο μεταξύ των δύο κτηρίων (Ε) μπορεί να γίνεται και ανεξάρτητα από το ενυδρείο, μέσω του κτηρίου υποδοχής (ΣΤ) της αίθουσας πολλαπλών χρήσεων (Ζ).

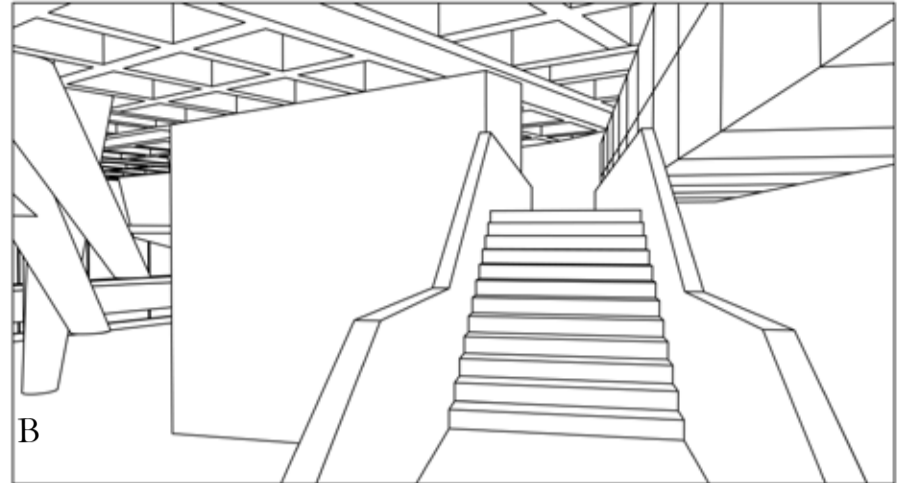

- Δευτερεύουσες Κινήσεις
- Βασική Κίνηση Επισκέπτη
- Δημόσια Υπαίθρια Κίνηση

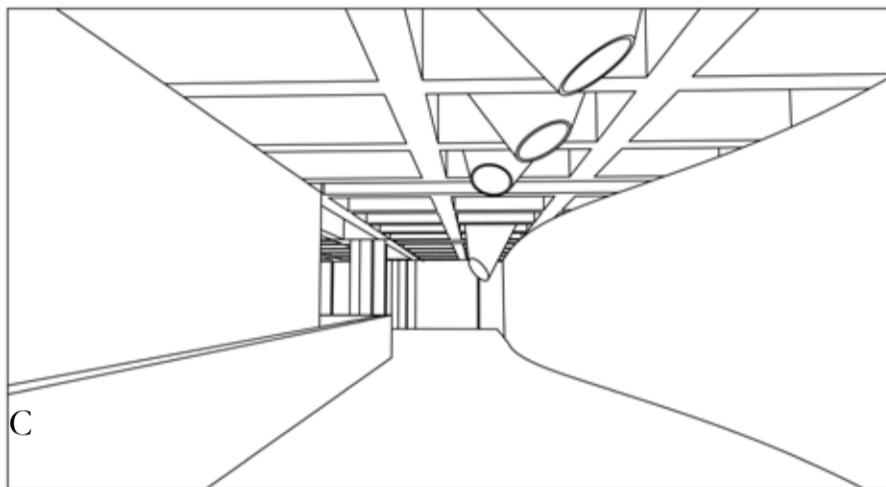
A

Η υποδοχή του ενυδρείου στο κάτω μέρος της εικόνας. Στα αριστερά από το κυκλικό στοιχείο της υποδοχής βρίσκονται βοηθητικοί χώροι, ανεκυστήρας ΑΜΕΑ και το κλιμακοστάσιο πυρασφάλειας.

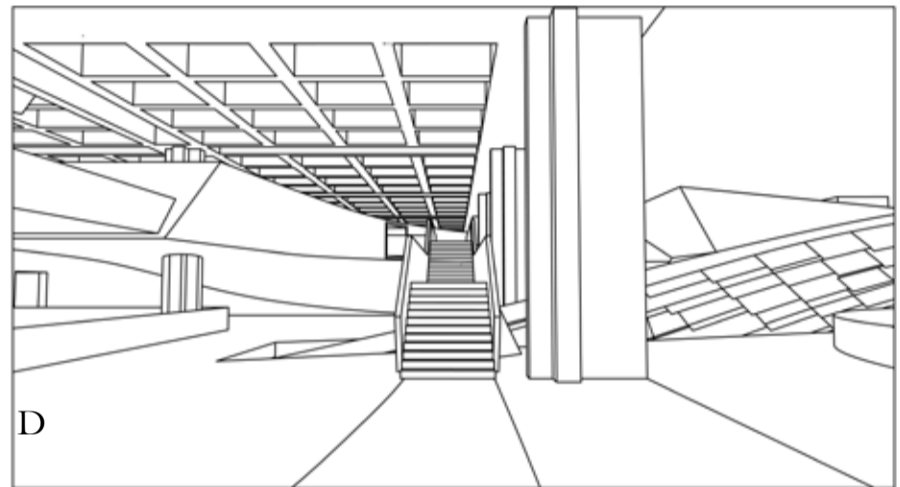
B

Μετά την υποδοχή ο επισκέπτης ανεβαίνει τη σκάλα με σκοπό να φτάσει στο υψηλότερο σημείο της διαδρομής. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει καθοδική πορεία μέχρι να ολοκληρώσει την επίσκεψή του στο ενυδρείο. Σε αυτό το στάδιο υπάρχει οπτική σχέση με το χώρο αλλά όχι ακόμα με τις επιφάνειες των ενυδρείων

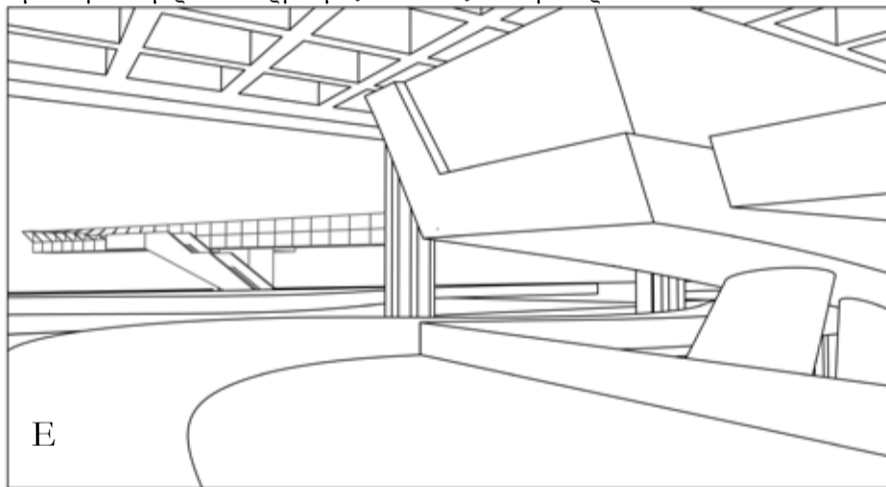
C

Η πρώτη επαφή του επισκέπτη αμέσως από την ανάβαση του κλιμακοστασίου υποδοχής. Στα δεξιά η πρώτη επαφή με το ενυδρείο και στα αριστερά ο υφιστάμενος πυρήνας με 2 ανεκυστήρες. Χοάνες μέσα στα φαντώματα φέρνουν θερμό φως που τονίζουν την πορεία.

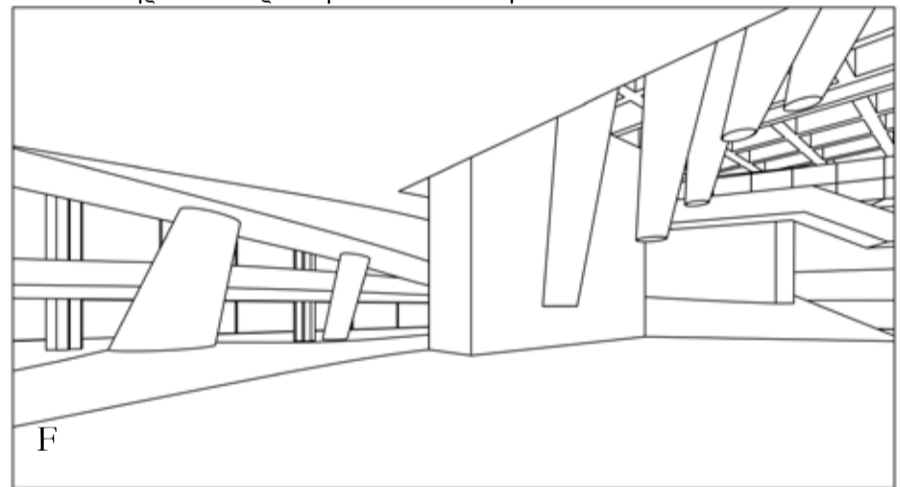
D

Η θέα αφού ο επισκέπτης έχει ολοκληρώσει την θέαση στο ανώτερο επίπεδο και αφού έχει κατέβει στο επίπεδο του δρόμου, κοιτώντας Βορειο-ανατολικά. Πάνω αριστερά, επιφάνειες ενυδρείου και στα δεξιά η ένωση μεταξύ των δύο κτηρίων διαπερνά την πλάκα του ισόγειου.

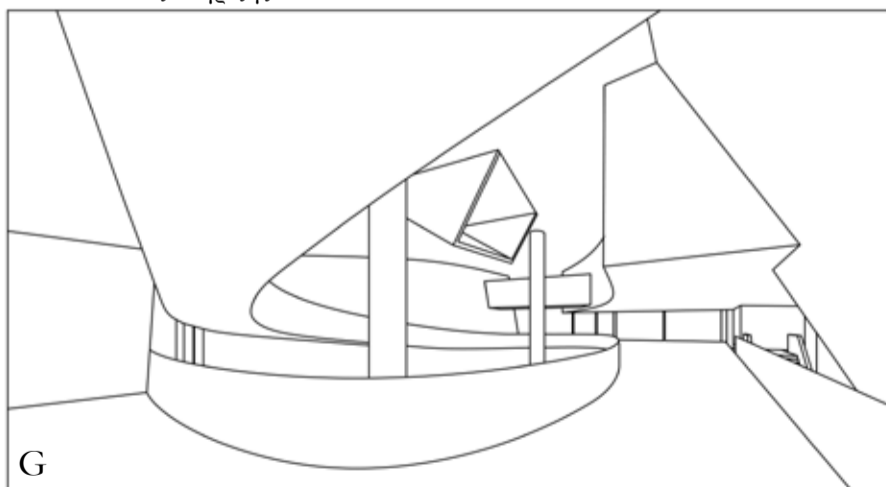
E

Θέαση από το ίδιο σημείο κοιτώντας νοτιο-δυτικά. Η δύση του ηλίου συμπίπτει με την άκρη της δημόσιας κίνησης που διαπερνά το ενυδρείο και καταλήγει στην υπερυψωμένη πλατεία με νερό. Στα δεξιά, Το βασικό ενυδρείο και οι πυλώνες στήριξής του.

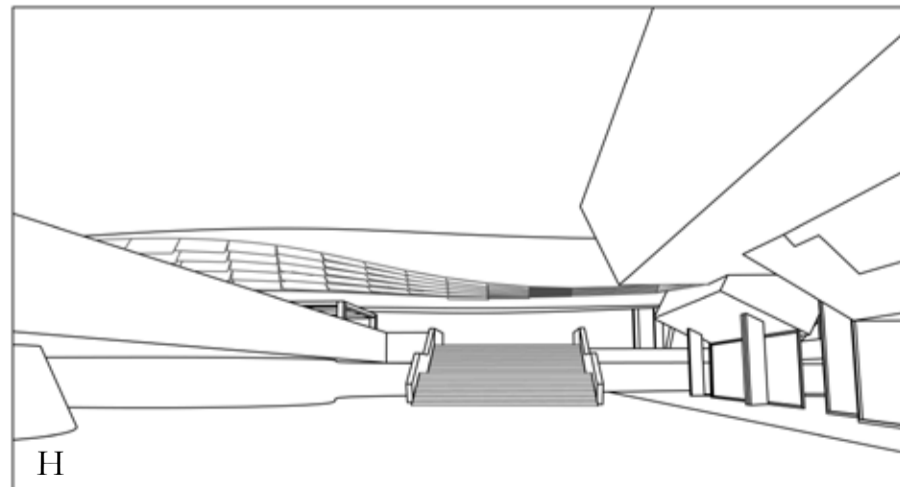
F

Θέαση στο χαμηλότερο σημείο του χώρου του ενυδρείου. Στα αριστερά οι πυλώνες στήριξης του ενυδρείου και στα δεξιά, χοάνες φωτισμού σε χώρο τριπλού ύψους. Σε αυτό το σημείο ο επισκέπτης είτε συνεχίζει στον εκθεσιακό χώρο μεταξύ των δύο κτηρίων μέσω κυλιόμενης σκάλας είτε αποχωρεί.

G

Θέαση από την είσοδο του κτηρίου καλλιέργειών κι έρευνας. Εσωτερικό αίθριο τοπικής αγοράς με πρόσβαση από το κλιμακοστάσιο στα δεξιά και εστιατόριο στο βάθος. Οι ερευνητές συνεχίζουν την κίνησή τους προς τα αριστερά όπου βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας, η βιβλιοθήκη και το αμφιθέατρο.

H

Υπαίθρια θέαση μεταξύ των δύο κτηρίων. στα δεξιά η αγορά τοπικών προϊόντων και στα αριστερά πλατεία και χώρος εκτόνωσης του χώρου πολλαπλών χρήσεων. Στο βάθος ο εκθεσιακός χώρος και σύνδεση των δύο κτηρίων.

Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου. Εσωτερική άποψη των εκθεσιακών χώρων.

Πρώτη στάση επισκέπτη στους χώρους του ενυδρείου.

Ενδιάμεση στάση επισκέπτη στους χώρους του ενυδρείου.

Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου. Εσωτερική άποψη των εκθεσιακών χώρων.

Τελευταία στάση επισκέπτη στους χώρους του ενυδρείου.

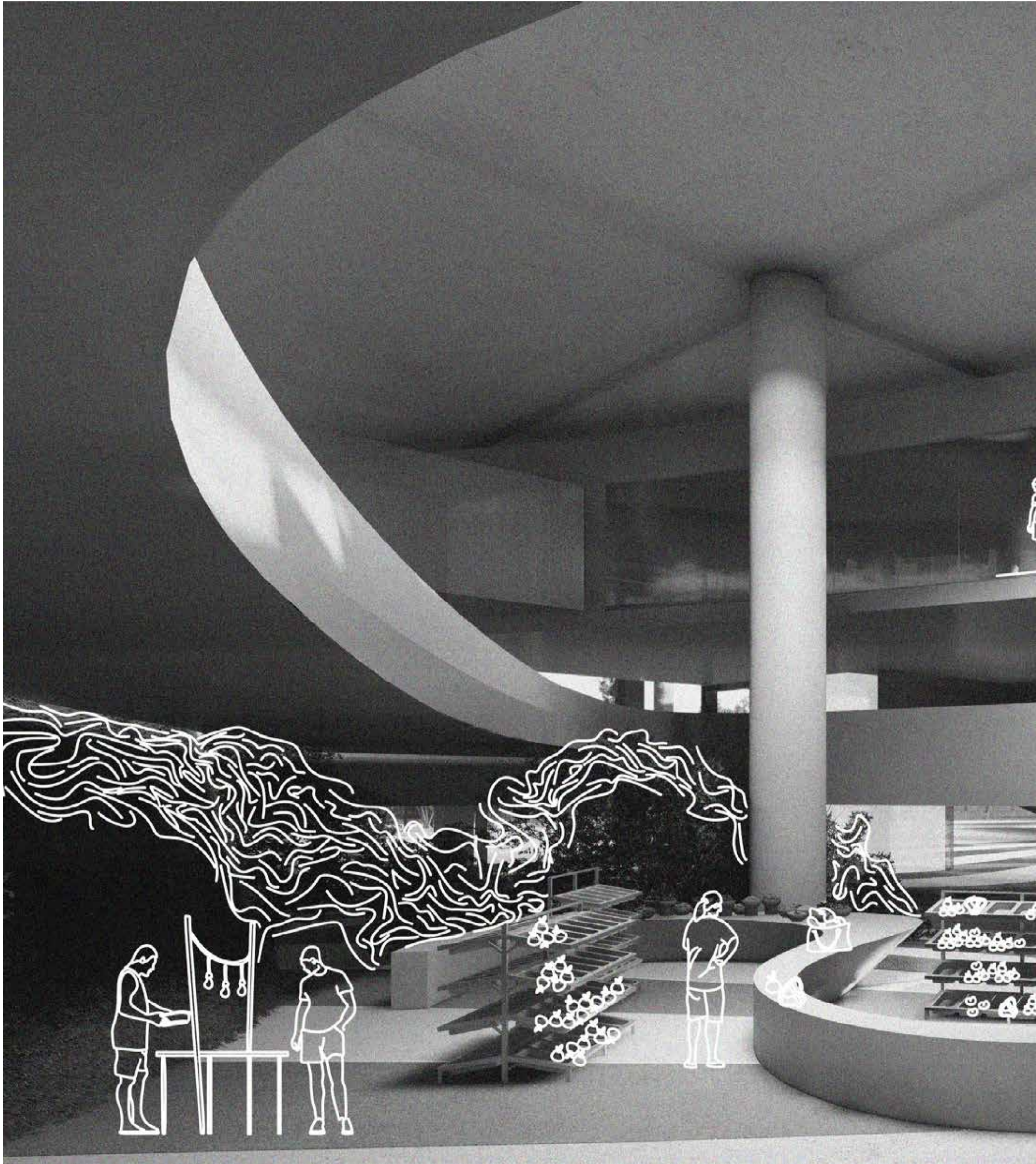
Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου. Εσωτερική άποψη των εκθεσιακών χώρων.

Τελευταία στάση επισκέπτη στους χώρους του ενυδρείου.

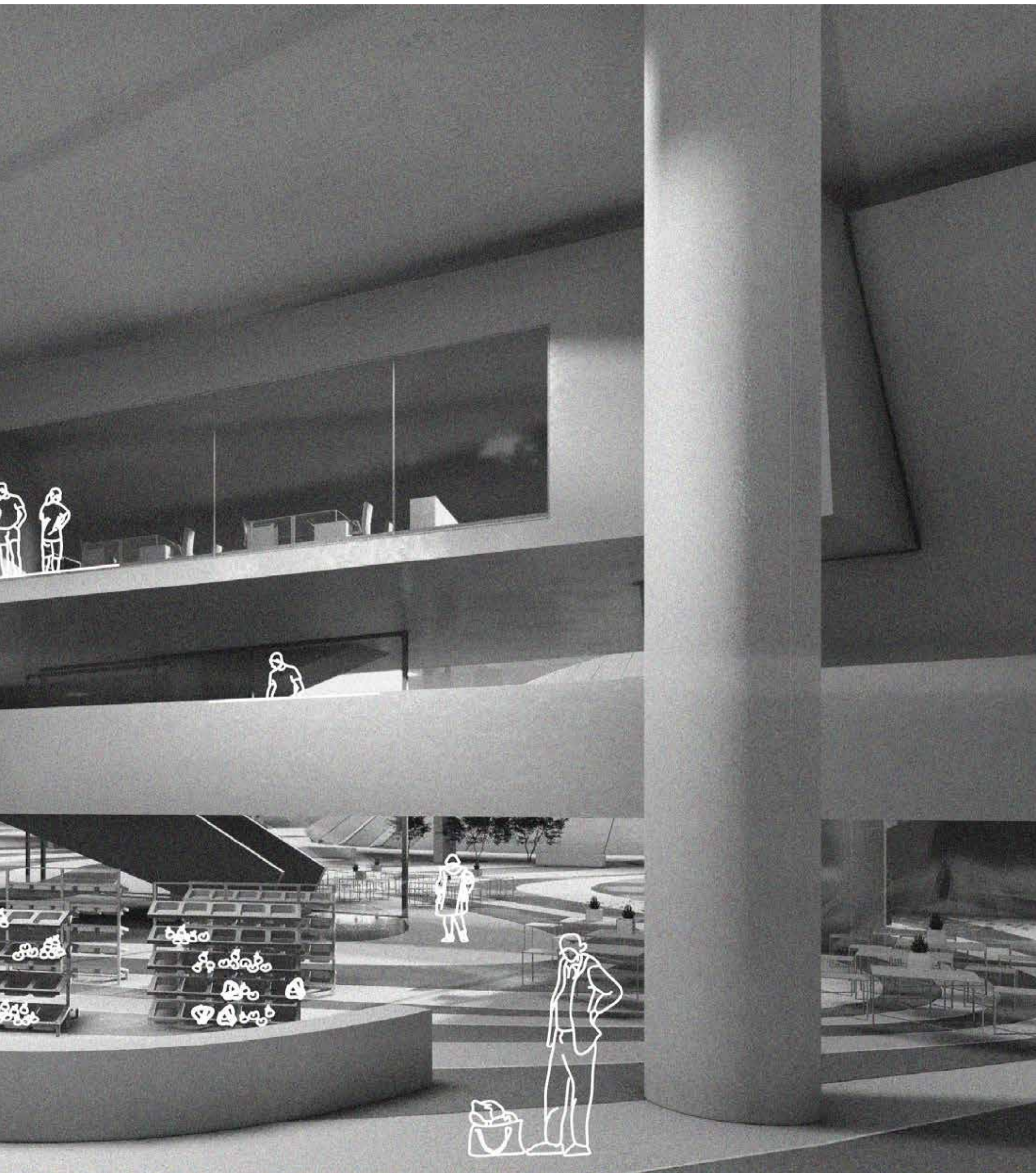

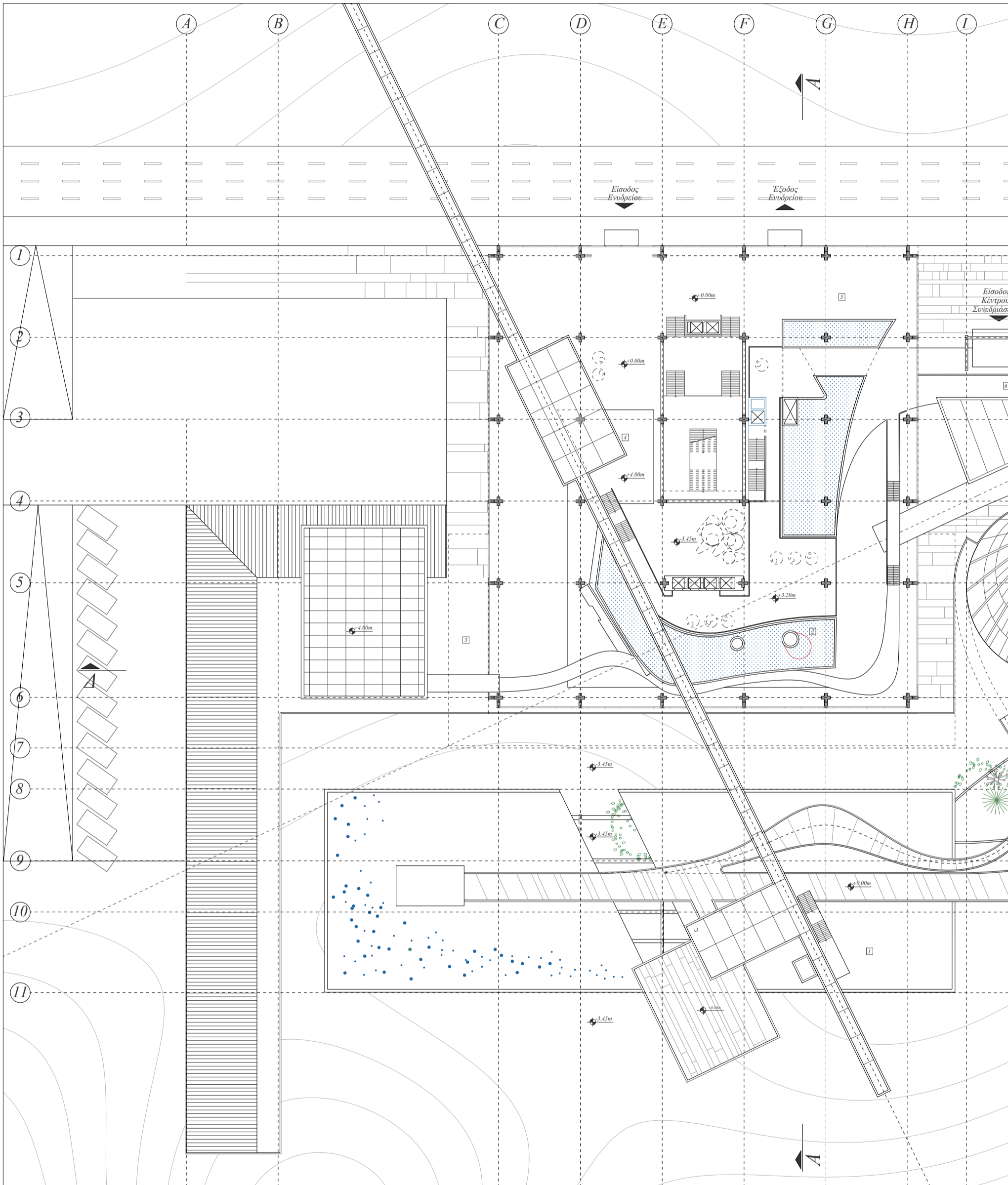
Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου. Εσωτερική άποψη των εκθεσιακών χώρων.

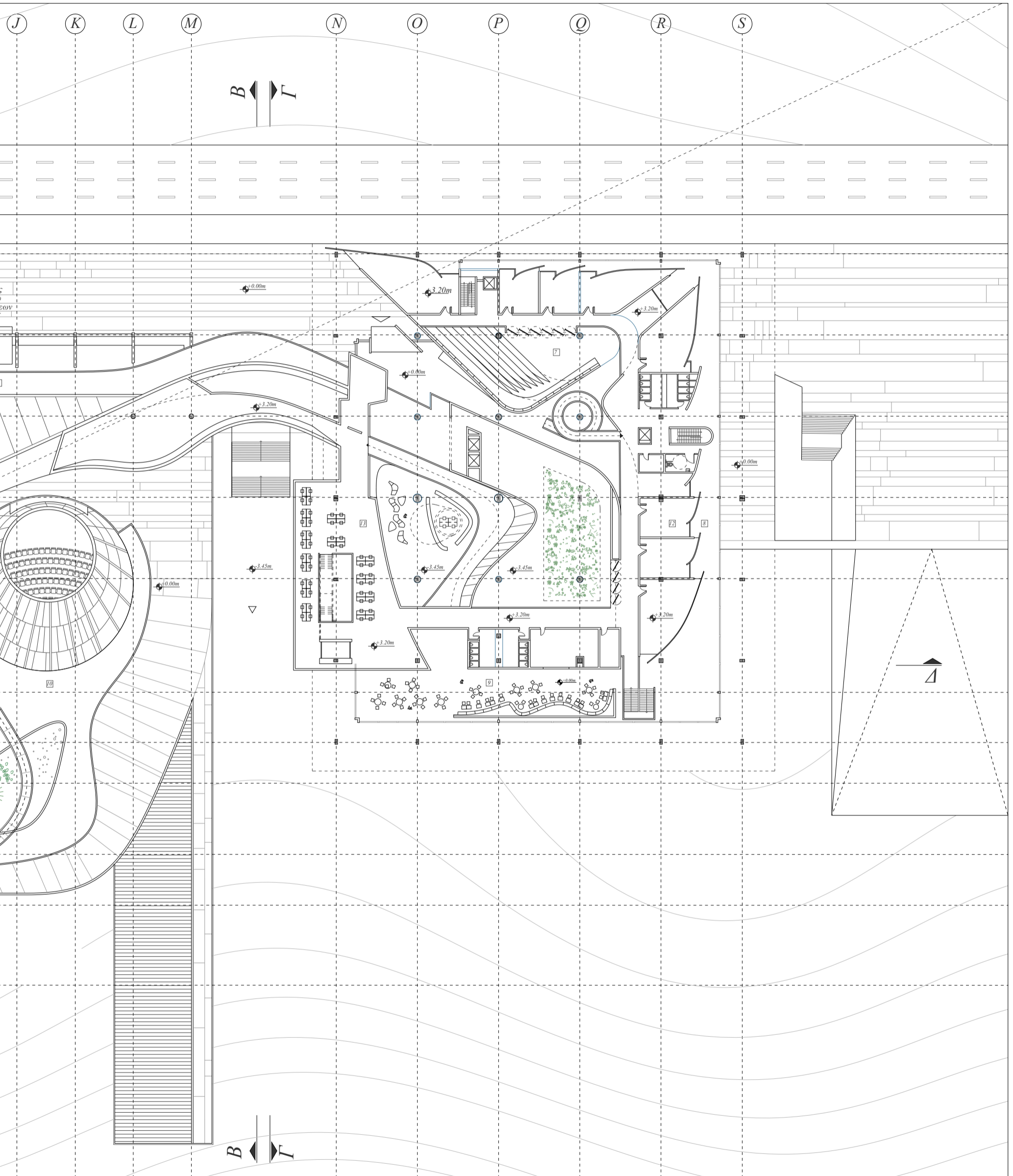
Η αγορά τοπικών προϊόντων στ τέλος τις διαδρομης του επισκέπτη. Στα αριστερά, Η αίθουσα κατακόρυφων καλλιτεργειών .

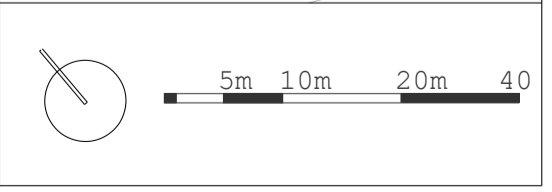

	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σχολ.
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γράφ.
	Στάθμη/Level:	Κάτοψη στάθμης +3.50m		Επιβλεποντες/Supervisors:	Νικόλ. Αθηνά.

ή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
 ρας Χρήστος / Grapas Christos
 ρας Αναστασόπουλος / Nicholas Anastasopoulos
 Σταυρίδου / Athina Stavridou

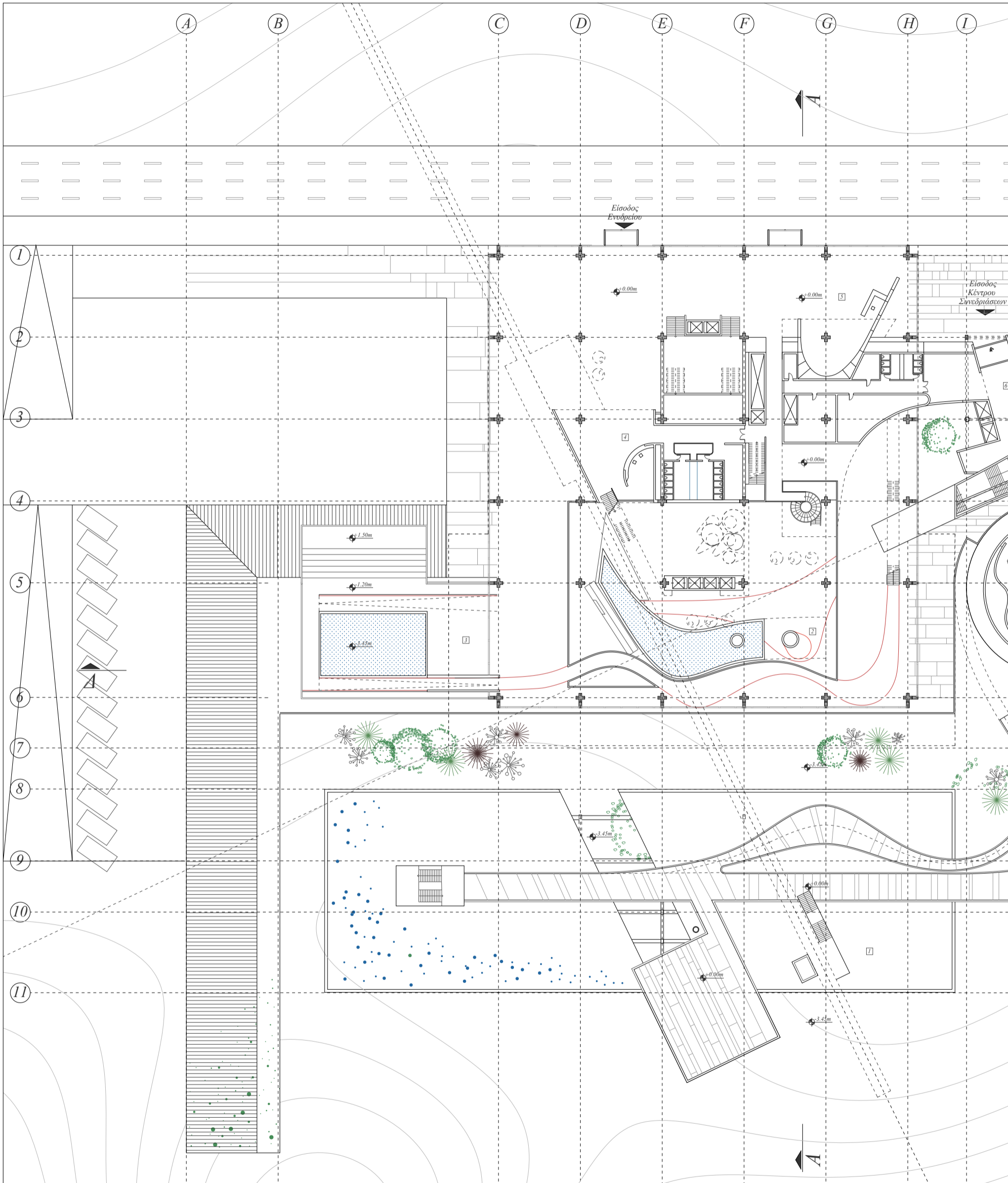
1. Υπερνωμένη πλατεία, 2. Ενδρείο, 3. Ενδρείο, 4. Υποδοχή ενδρείου, 5. Πωλητήριο ενδρείου, 6. Υποδοχή κέντρο συνεδριάσεων, 7. Αμφιθέατρο ερευνητών, 8. Χώρος συνατήσεων ερευνητών, 9. Εστιατόριο κέντρο καλλιτεριών, 10. Αίθουσα συνεδριάσεων, 11. Υποδοχή Κέντρο καλλιτεριών, 12. Αίθουσες διαδασκαλίας ερευνητών 13. Γραφεία Ερευνητών

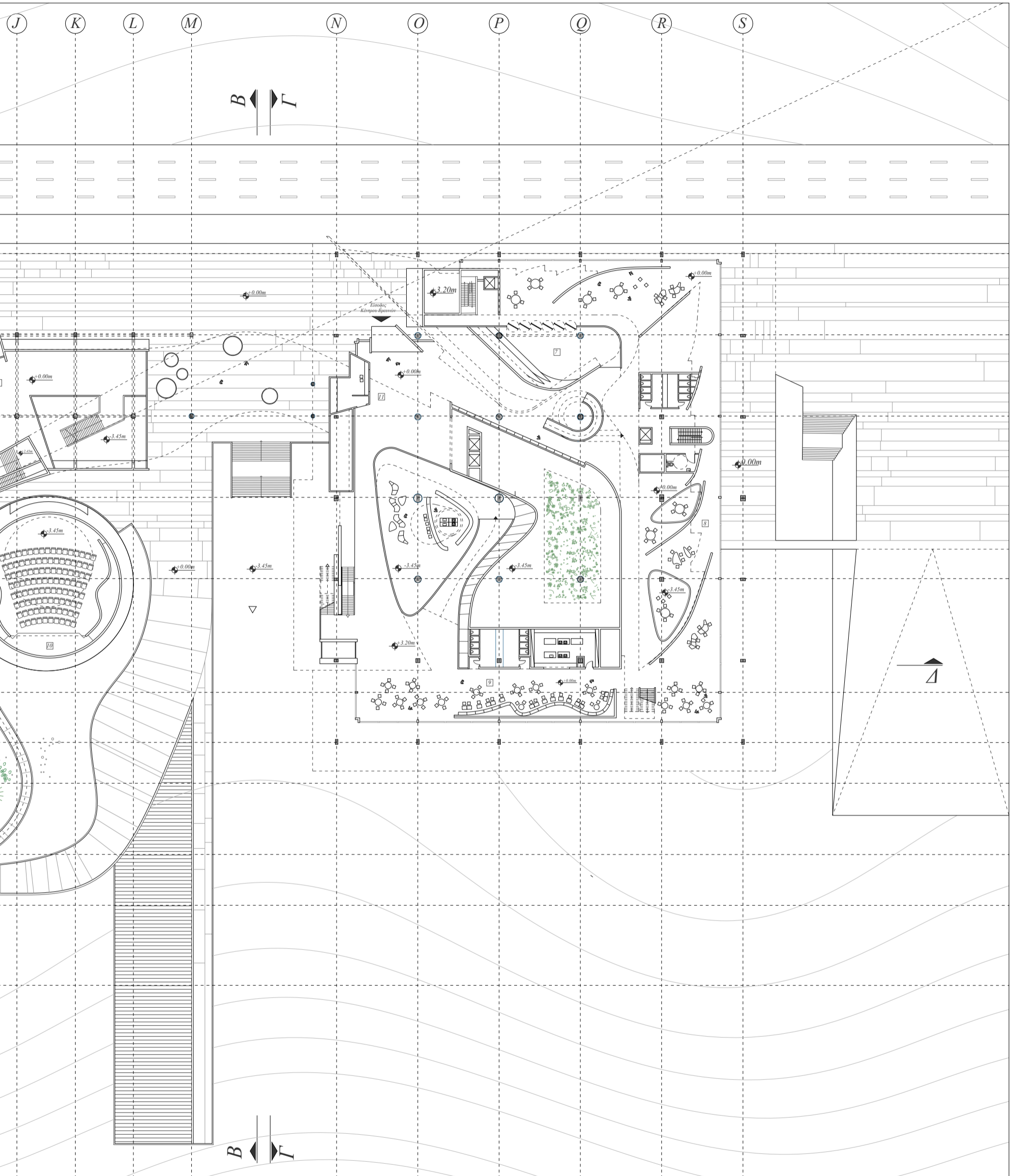

Η Λαϊκή Αγορά Υπερτοπικών Παραγωγών. Στο βάθος το κέντρο αστικής καλλιέργειών και αριστερά το ενυδρείο.

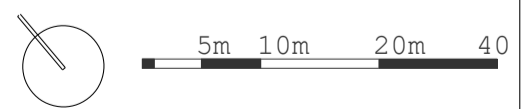

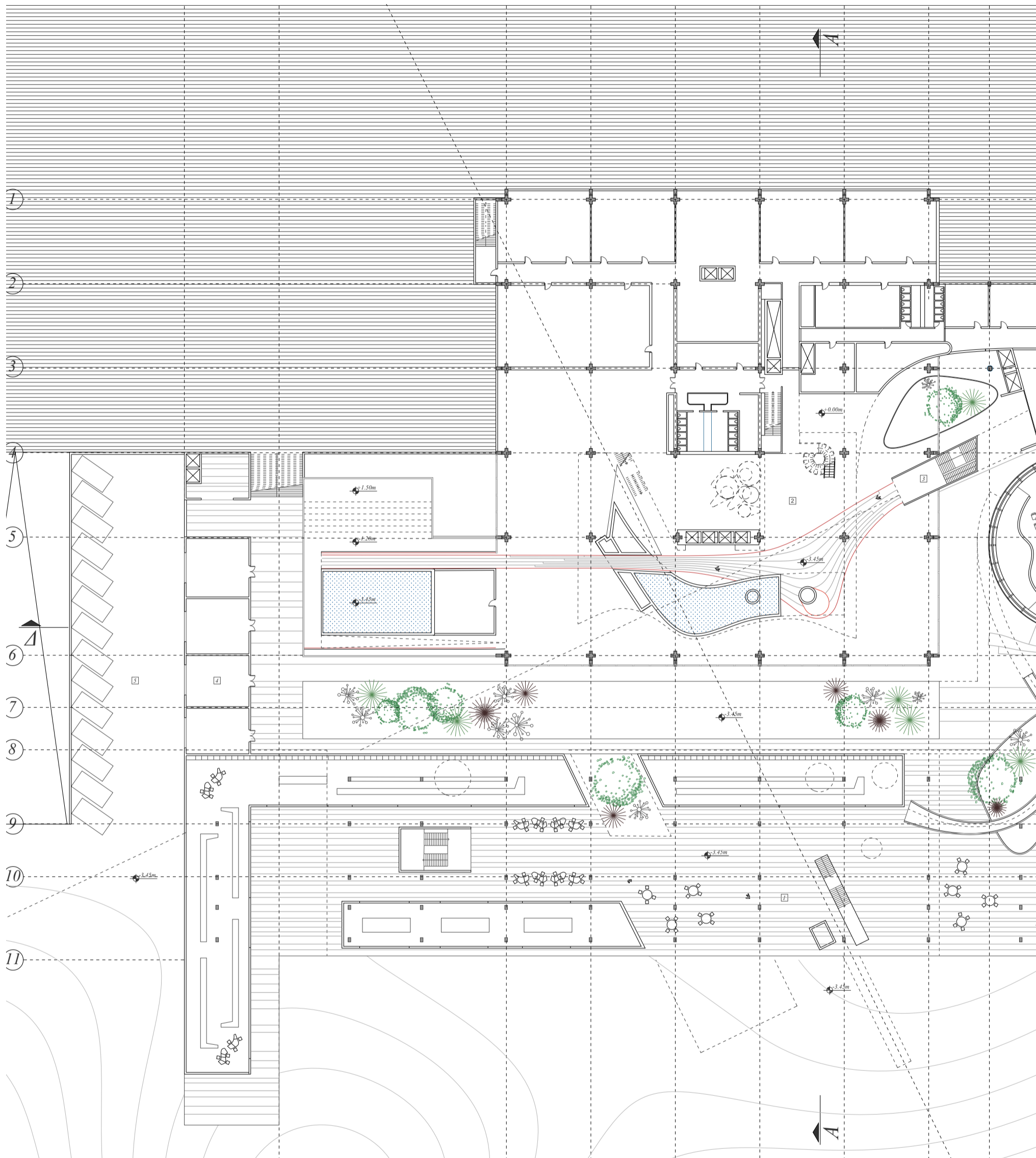
	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σχολ.
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γράφ.
	Στάθμη/Level:	Κάτοψη στάθμης +/- 0.00m		Επιβλεποντες/Supervisors:	Νικόλαο Αθηνά

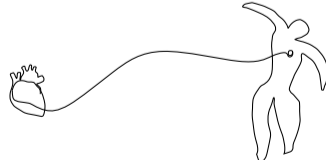

ή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
 Χρήστος / Grapas Christos
 Αναστασόπουλος / Nicholas Anastasopoulos
 Σταυρίδου / Athina Stavridou

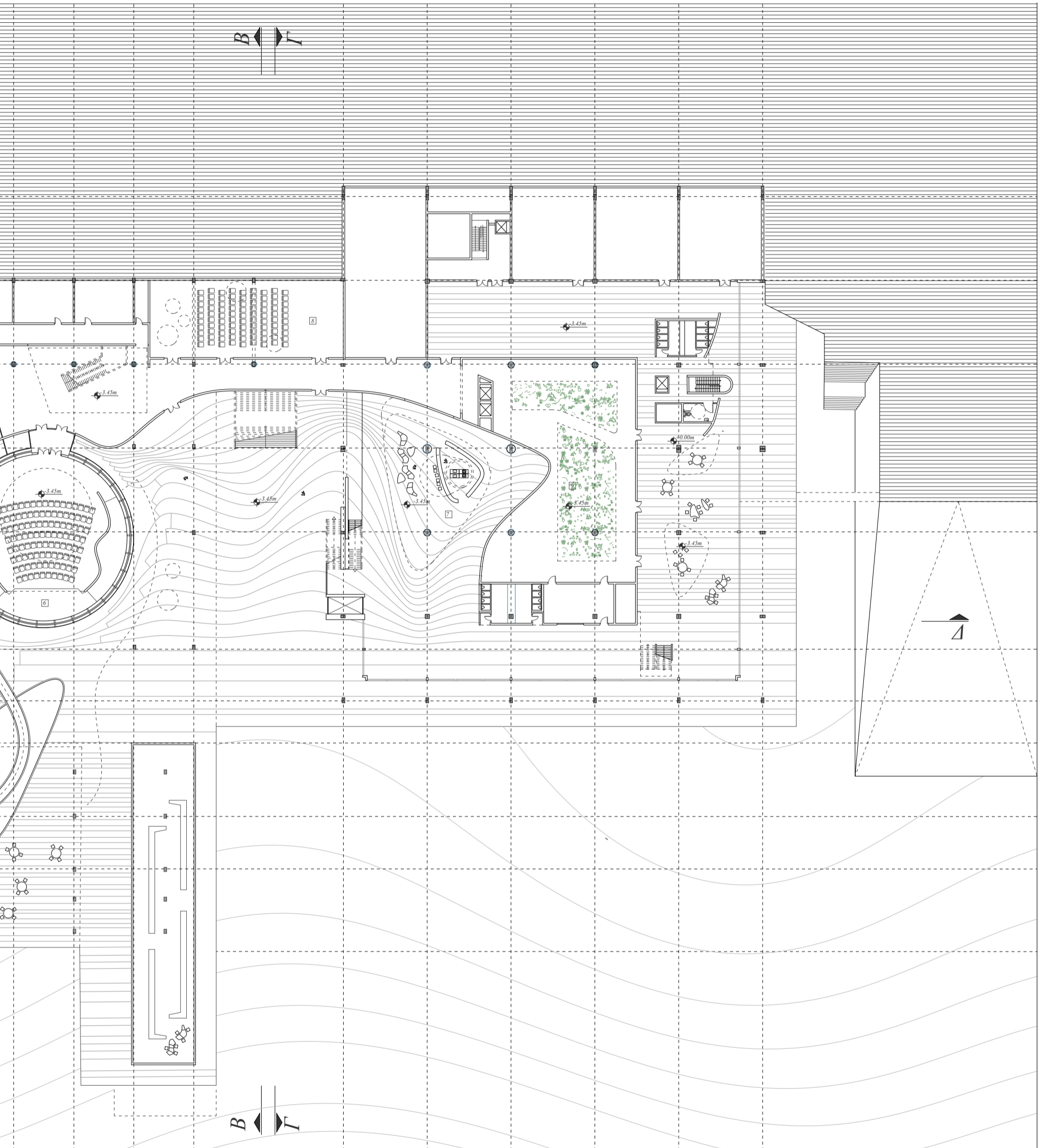
1. Υπερυψωμένη πλατεία, 2. Ενυδρείο, 3. Ενυδρείο, 4. Υποδοχή ενυδρείου, 5. Πωλητήριο ενυδρείου, 6. Υποδοχή κέντρον συνεδριάσεων, 7. Αμφιθέατρο ερευνητών, 8. Χώρος συνατήσεων ερευνητών, 9. Εστιατόριο κέντρο καλλιερειών, 10. Αίθουσα συνεδριάσεων, 11. Υποδοχή Κέντρο καλλιερειών

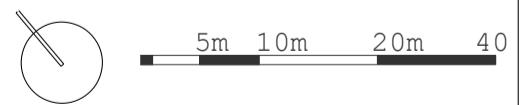
	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σχολή:
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γράφοι:
	Στάθμη/Level:	Κάτοψη στάθμης - 3.50m		Επιβλεποντες/Supervisors:	Νικόλαος Αθηνά

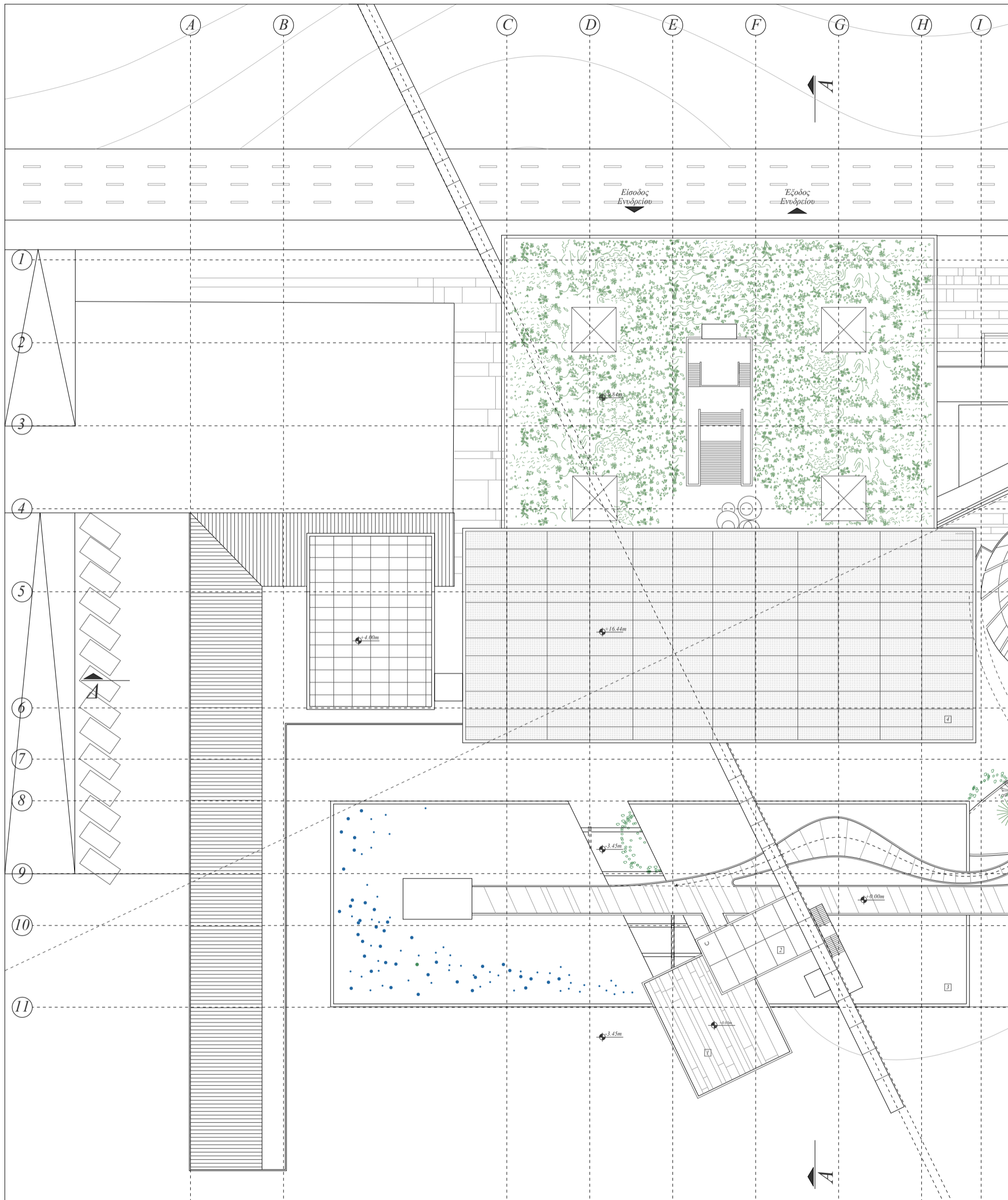

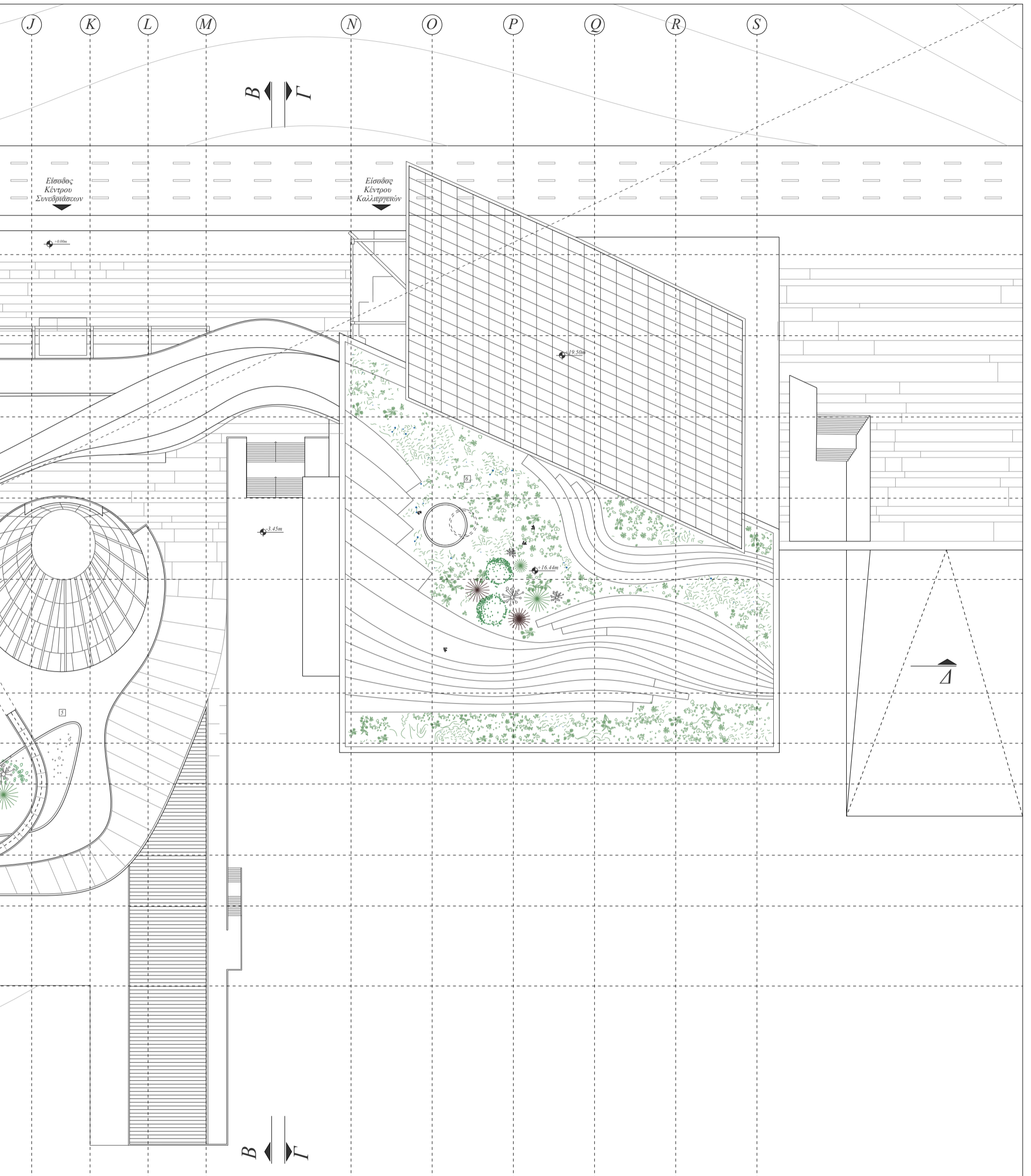
Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
 Χρήστος / Grapas Christos
 Αναστασόπουλος / Nicholas Anastasopoulos
 Σταυρίδου / Athina Stavridou

1. Αγορά υπερτοπικών παραγωγών, 2. Ενυδρείο, 3. Είσοδος στον υπερυψωμένο εκθεσιακό χώρο,
4. Αποθηκευτικός χώρος παραγωγών, 5. Χώρος στάθμευσης παραγωγών, 6. Κέντρο συνεδριάσεων,
7. Αγορά τοπικών προϊόντων, 8. Μικρό αμφιθέατρο, 9. Αίθουσα κατακόρυφων καλλιιεργειών.

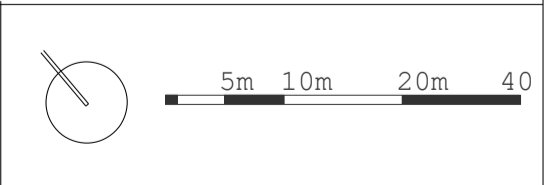

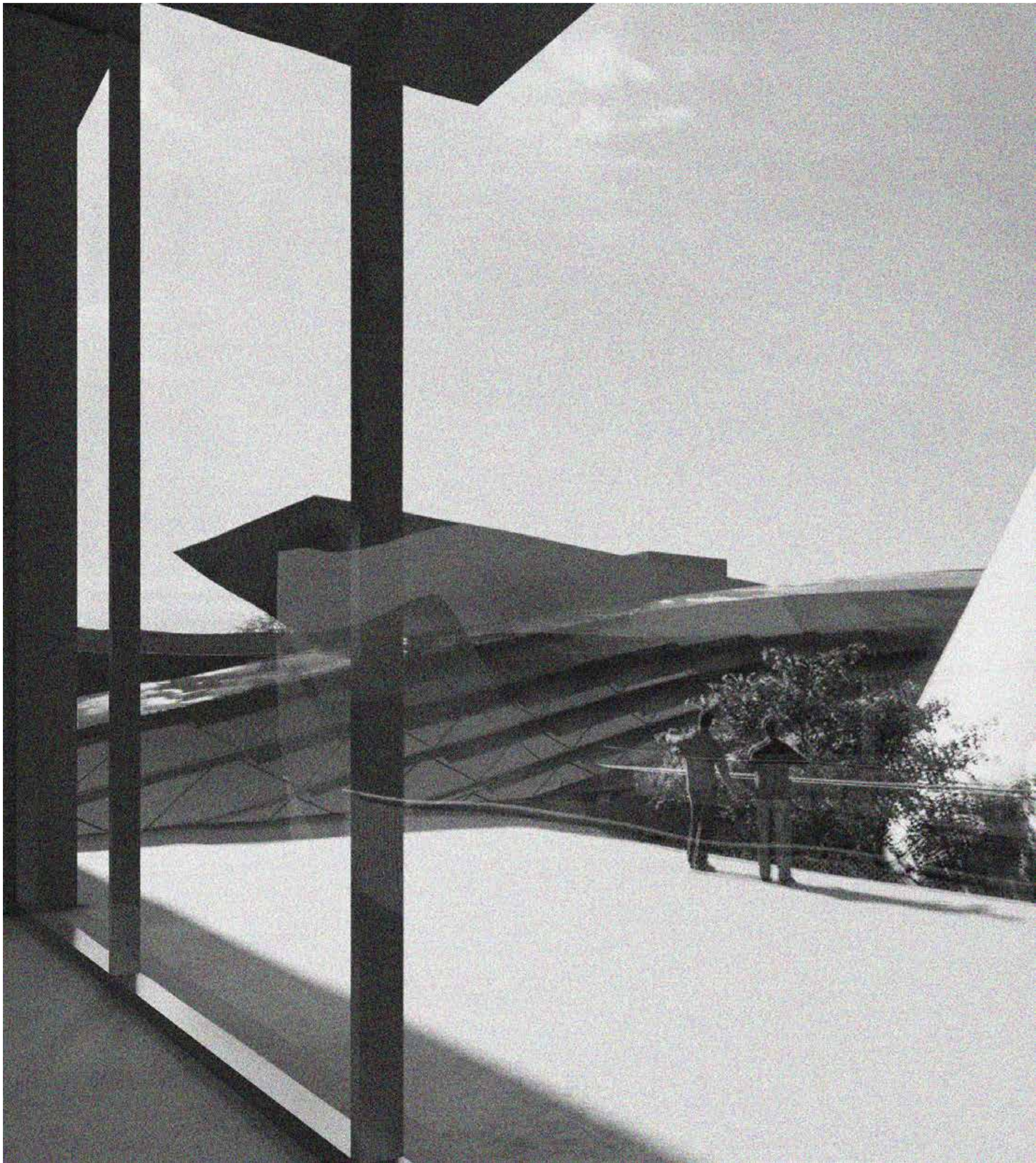
	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σχ
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γρ
	Στάθμη/Level:	Άνοψη		Επιβλεποντες/Supervisors:	Νικ Αθη

Γραφείο Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
 Γράπας Χρήστος / Grapas Christos
 Νικόλαος Αναστασόπουλος / Nicholas Anastasopoulos
 Αθίνα Σταυρίδου / Athina Stavridou

1. Εξώστης, 2. Εξώστης, 3. Υπερυψωμένη πλατεία, 4. Φωτοβολταικά, 5. Κήπος αίθουσας συνεδριάσεων, 6. Αστικές Καλλιέργειες στο δώμα-υπαίθριος χώρος εκδηλώσεων.

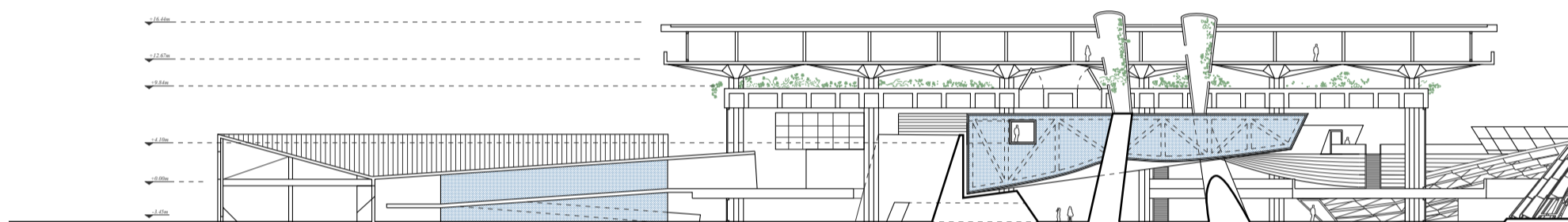
Ο χώρος πολλαπλών χρήσεων και από πίσω ο εκθεσιακός χώρος εισέρχεται στην πλάκα του ισογείου του ενυδρείου.

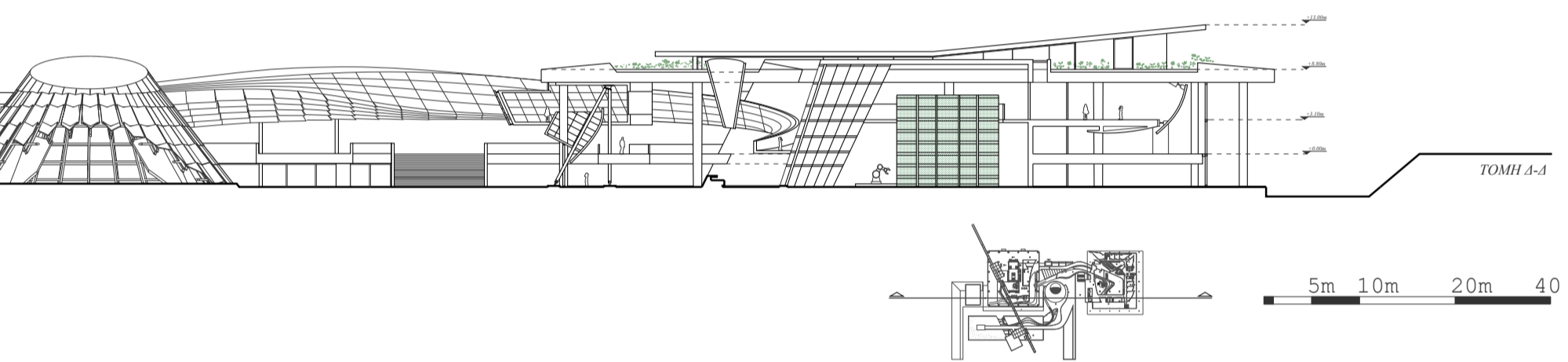

Οπτική από την μικρή τοπική αγορά προς τον χώρο πολλαπλών χρήσεων και το ενυδρείο.

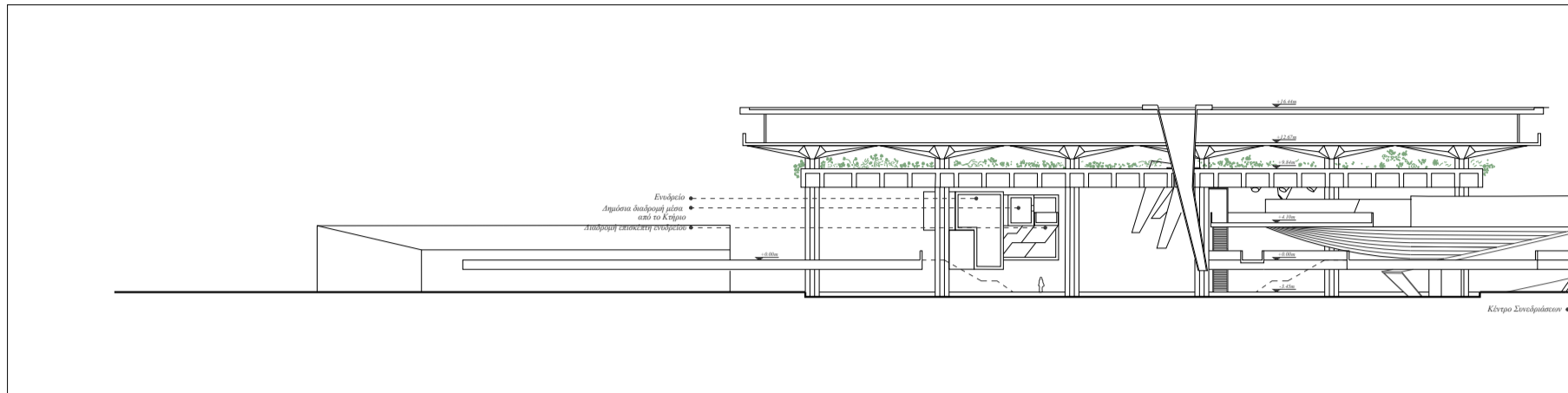

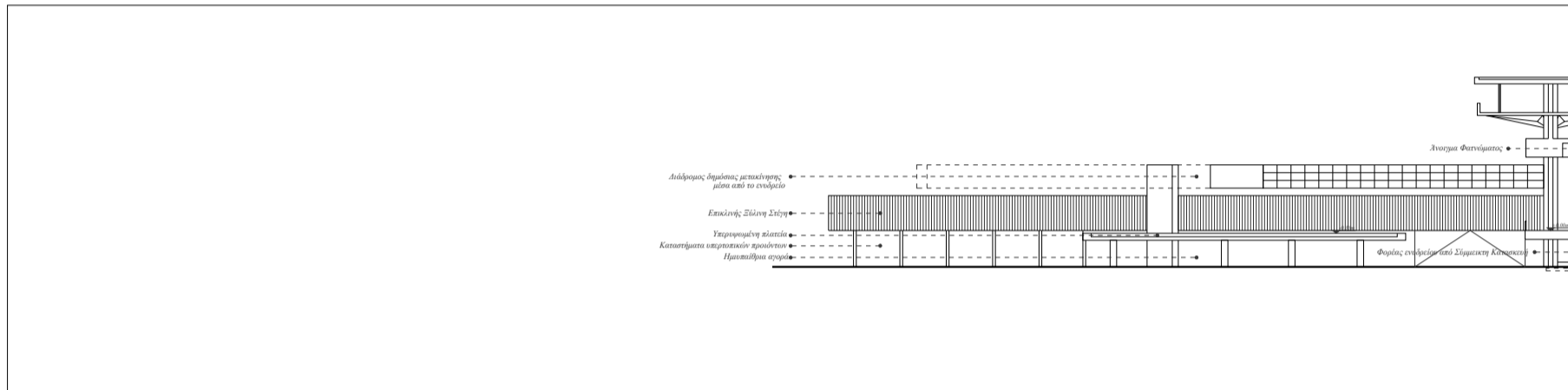

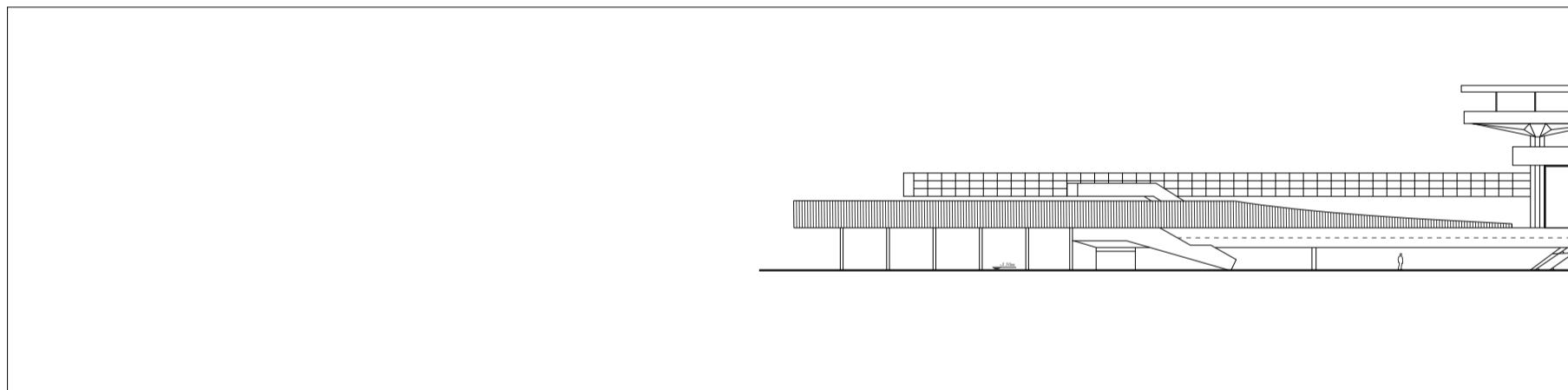
Headings of the Prion Airport. Views based on the movement diagram.

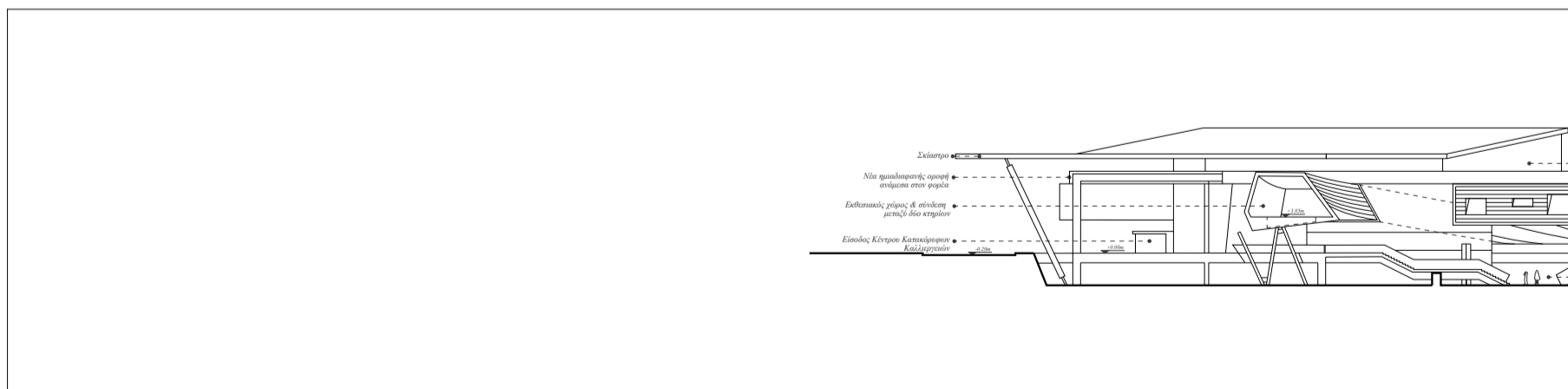
	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σ
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γ
	TOMH Δ-Δ			Επιβλεποντες/Supervisors:	N A

	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σ
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γ
	TOMH Α-Α			Επιβλεποντες/Supervisors:	N A

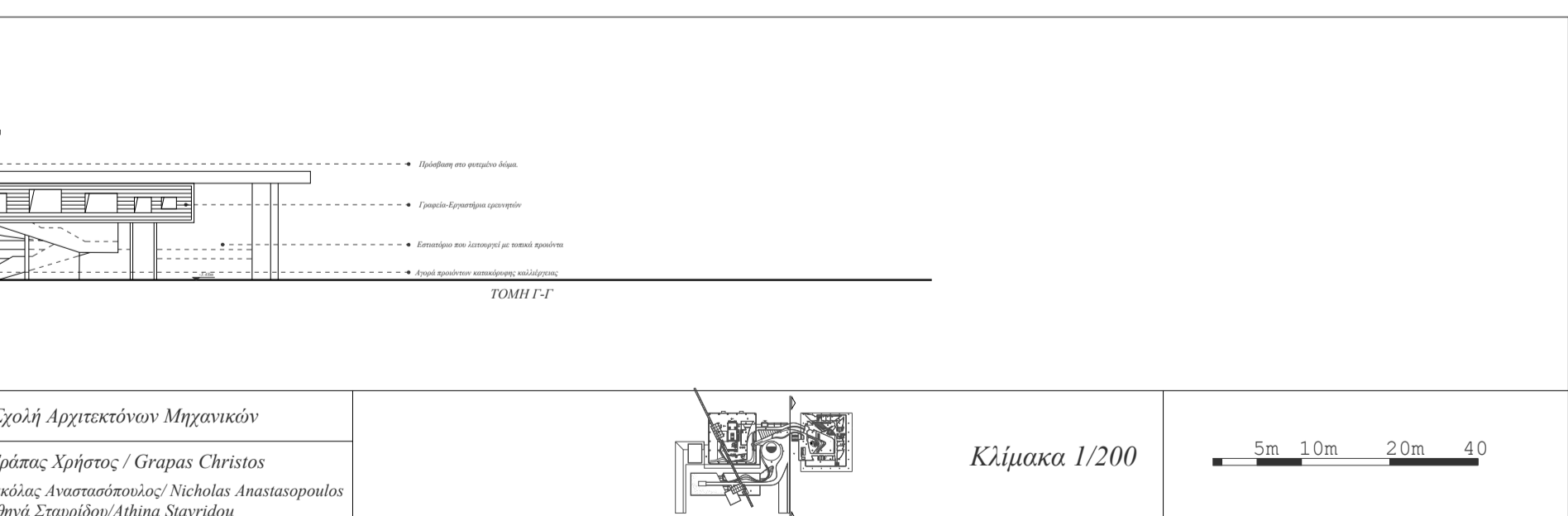
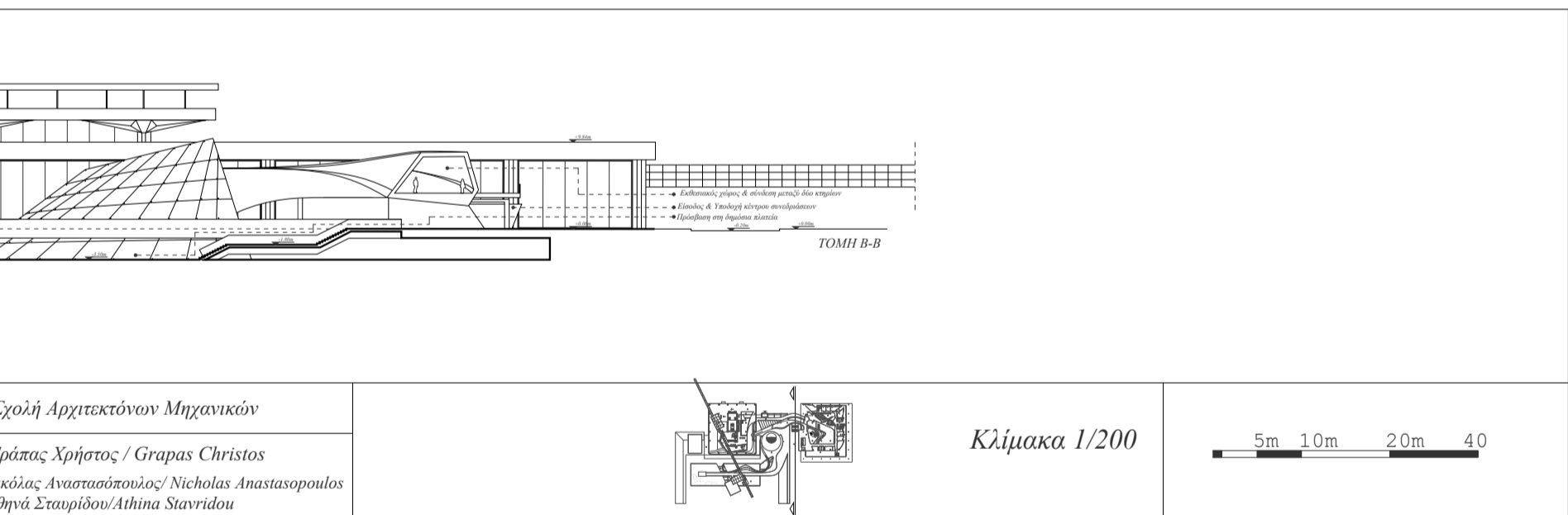
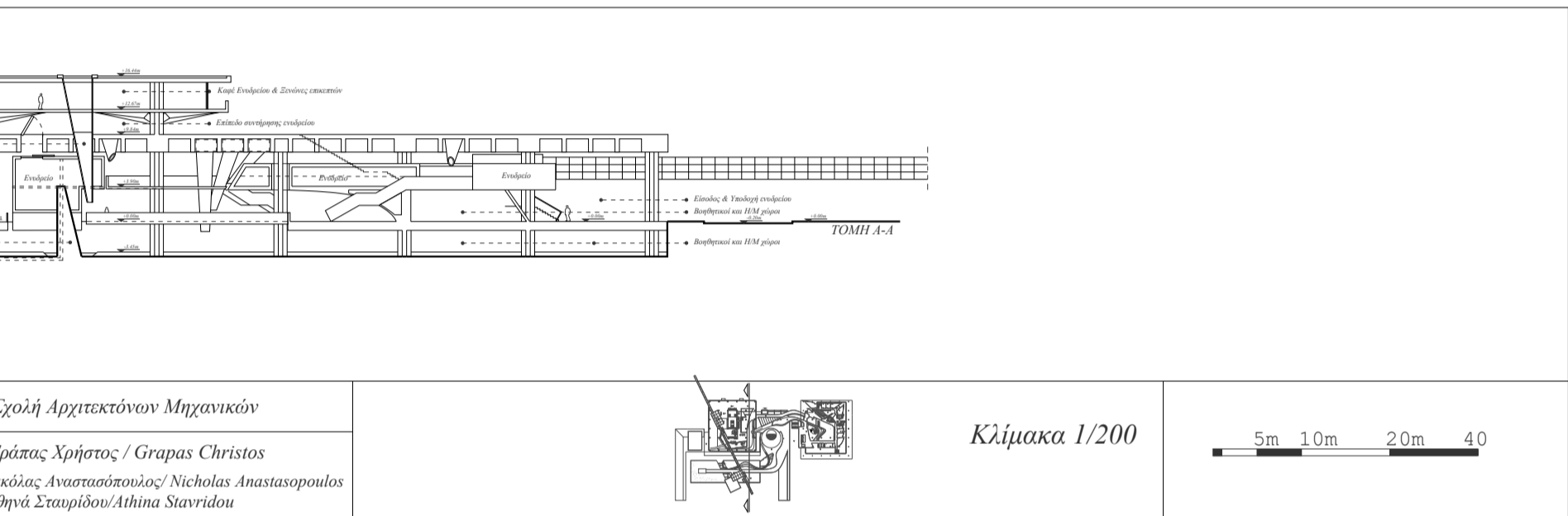
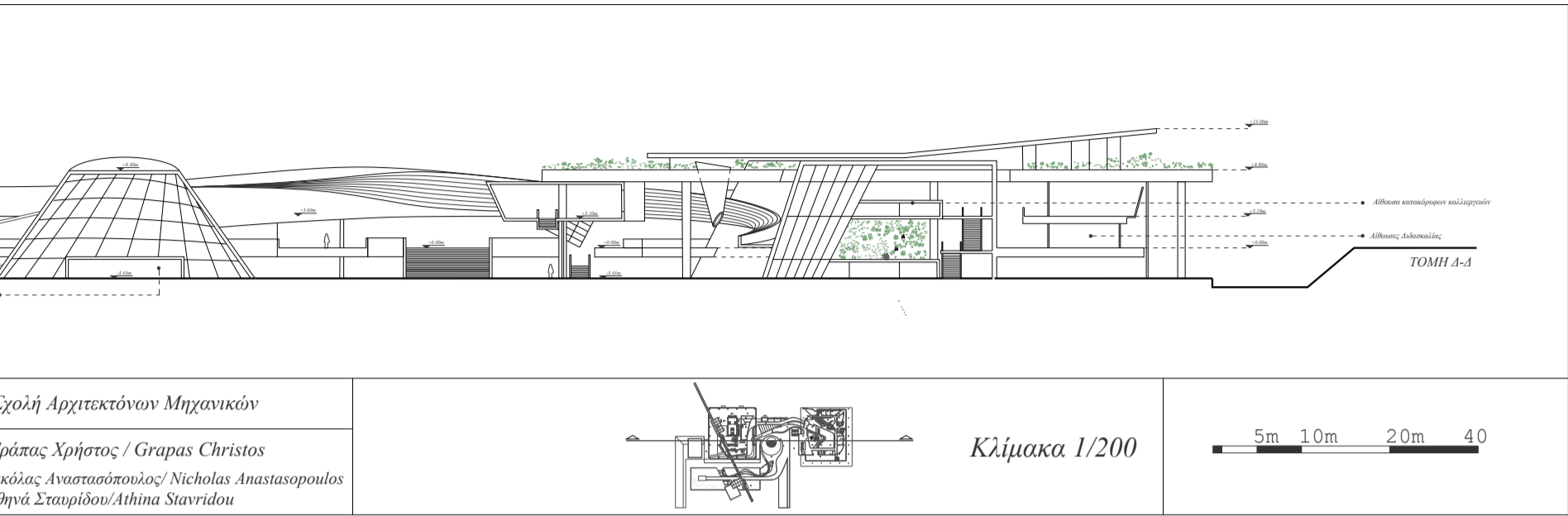

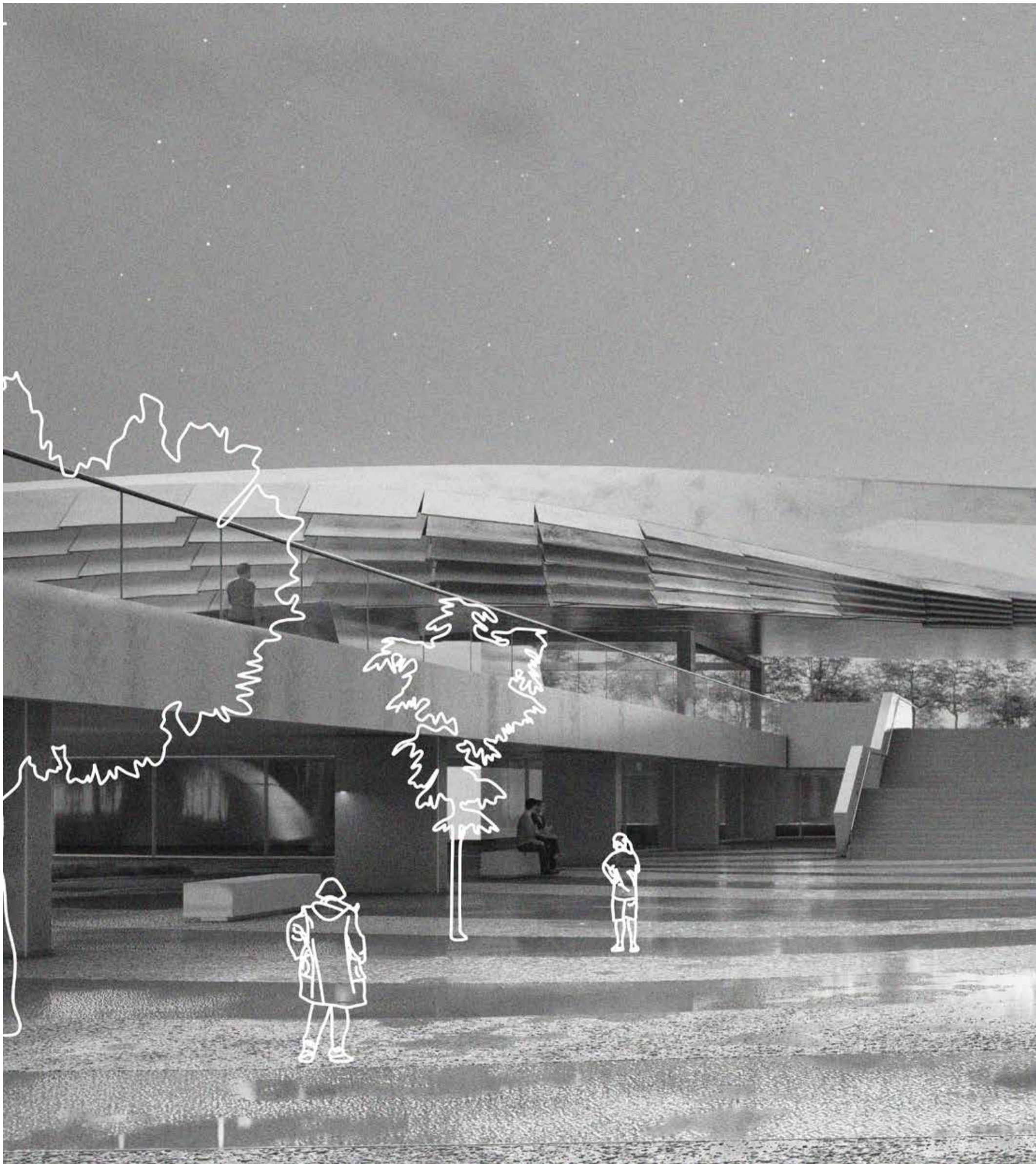
	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σ
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γ
	TOMH Β-Β			Επιβλεποντες/Supervisors:	N A

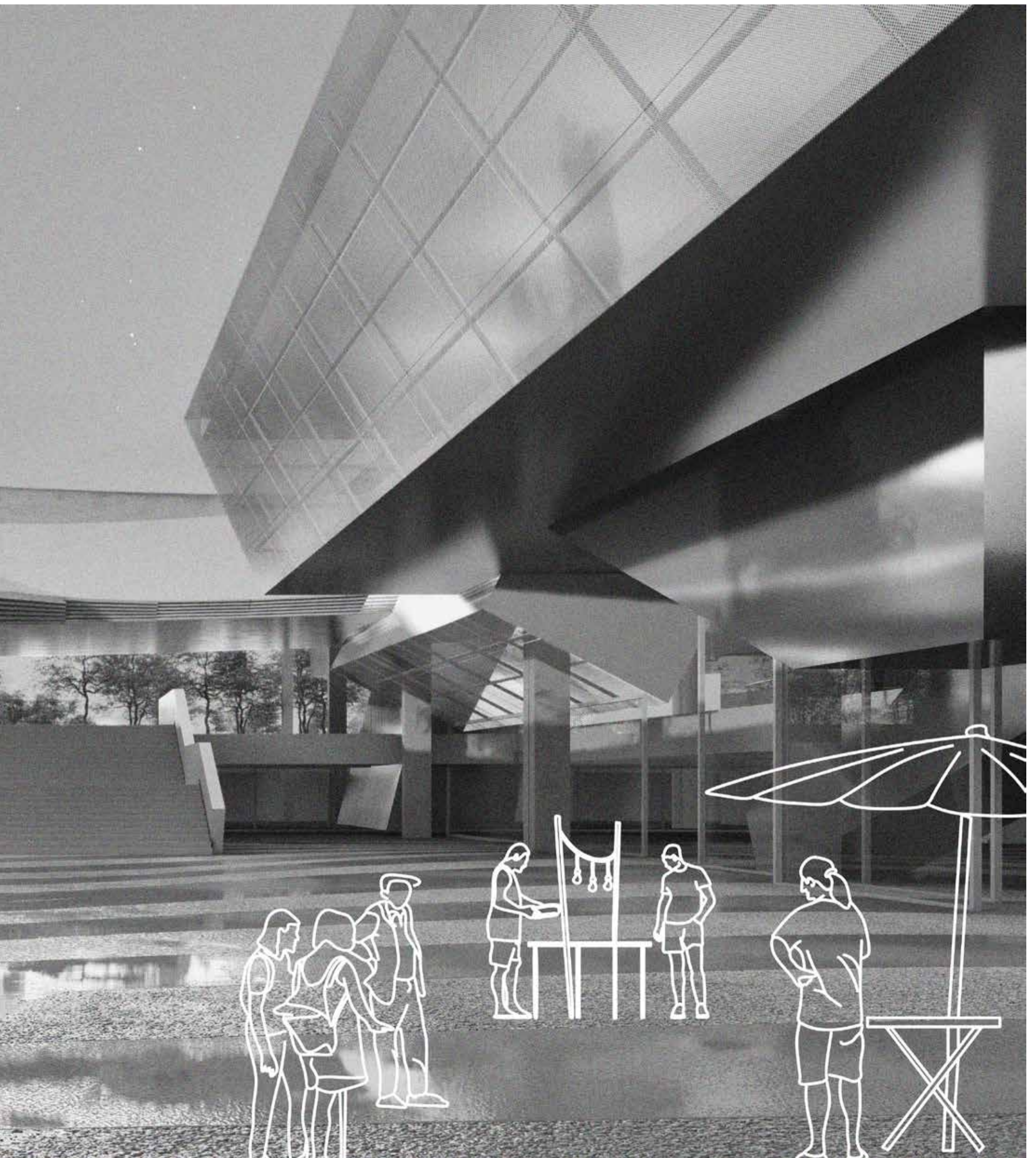
	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σ
	Κλίμακα/Scale:	Κλίμακα 1/200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:	Γ
	TOMH Γ-Γ			Επιβλεποντες/Supervisors:	N A

Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου. Συνθετική Μελέτη. Τομές.

Ενδιάμεσα στα δύο πάρκα. Πρόσβαση στο Πάρκο από τη Λ. Βουλιαγμένης.

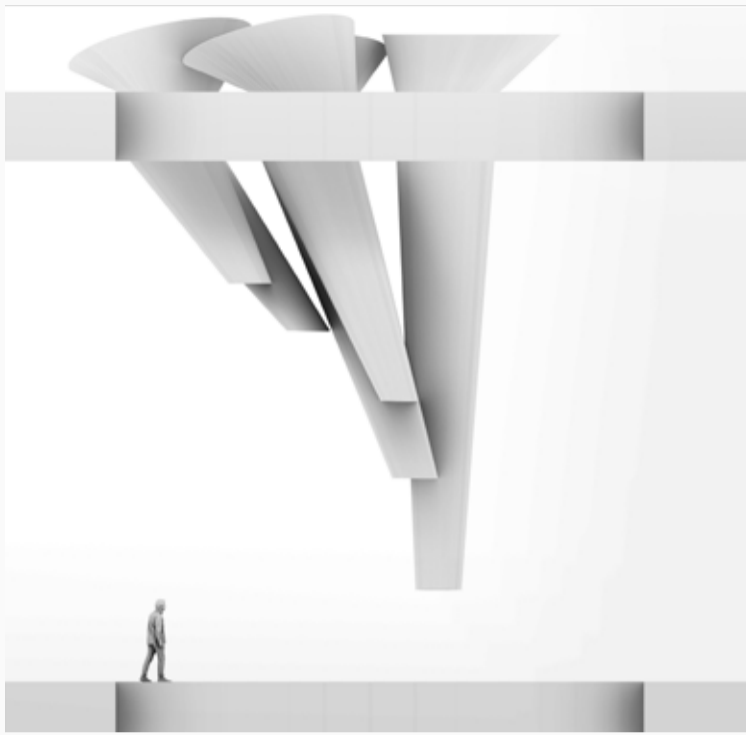

Το κτήριο του Πρώην Αεροδρομίου. Συνθετική Μελέτη.
Απεικόνιση του δημόσιου χώρου μεταξύ των δύο κτηρίων.

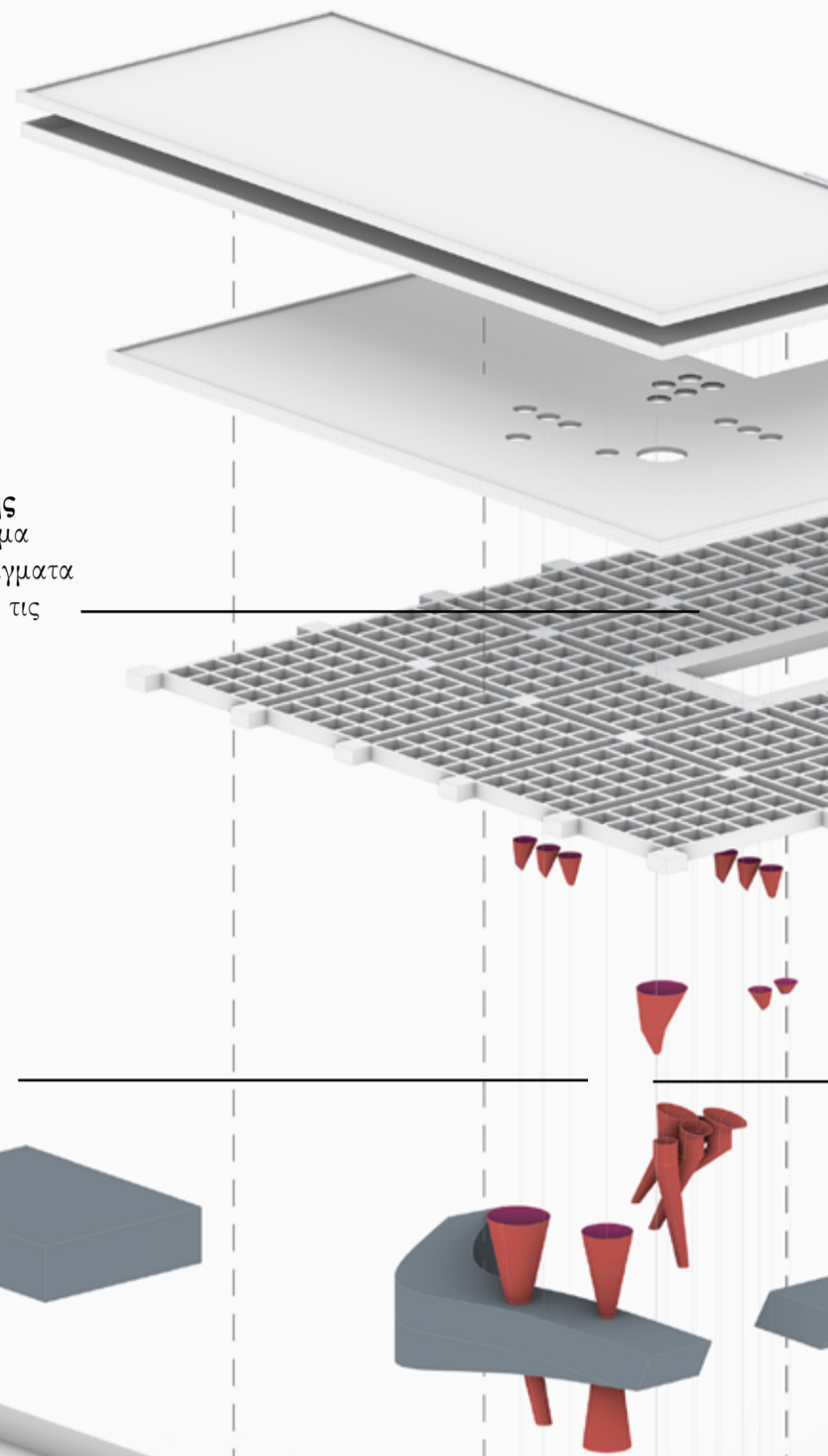
Μικτή αναπαράσταση τμήματος της πρότασης.

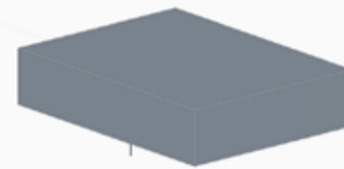
Δίκτυο 6 ανοιγμάτων μεγάλης κλίμακας σε ζώνη τριπλού ύψους

Ανοίγματα Φατνωμάτων Οροφής
 Φατνώματα από ολπισμένο σκυρόδεμα διαστάσεων 2,5 χ 2,5μ. Κυκλικά ανοίγματα 1/3 - 2/3 του ανοίγματος αποτελούν τις υποδοχές για τις φωτιστικές χοάνες.

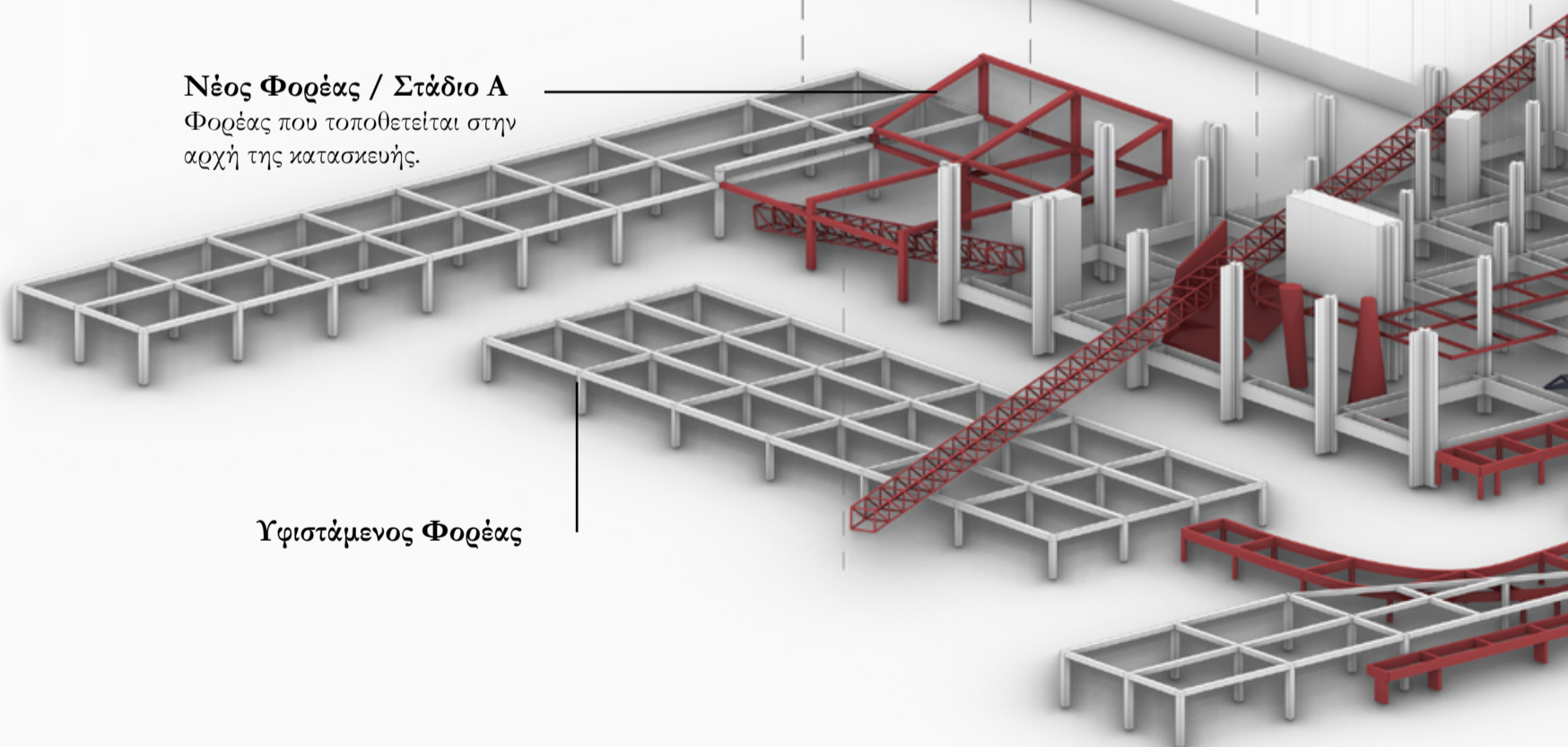

Φωτιστικές Χοάνες

Όγκοι Ενυδρείου
 Ο φορέας του ενυδρείου απαιτεί ειδικό σχεδιασμό και έτσι απεικονίζεται αφαιρετικά.

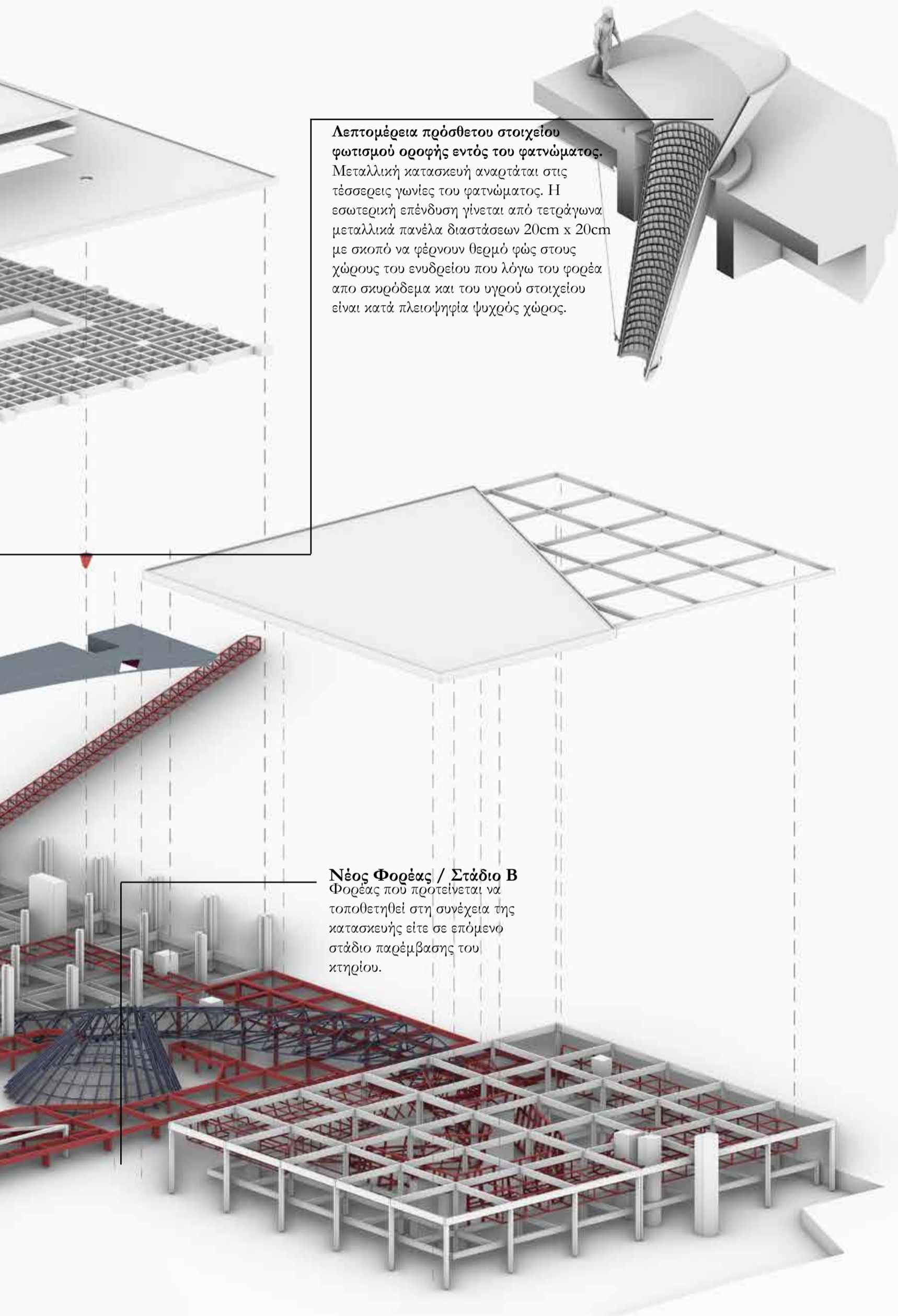
Νέος Φορέας / Στάδιο Α
 Φορέας που τοποθετείται στην αρχή της κατασκευής.

Υφιστάμενος Φορέας

	Σχέδιο/Drawing:	Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικό	Μελέτη/Research:	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:	Σχολή
	Κλίμακα/Scale:		1:200	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:
			Αξονομετρικό Διάγραμμα Φορέα		Επιβλεποντες/Supervisors:

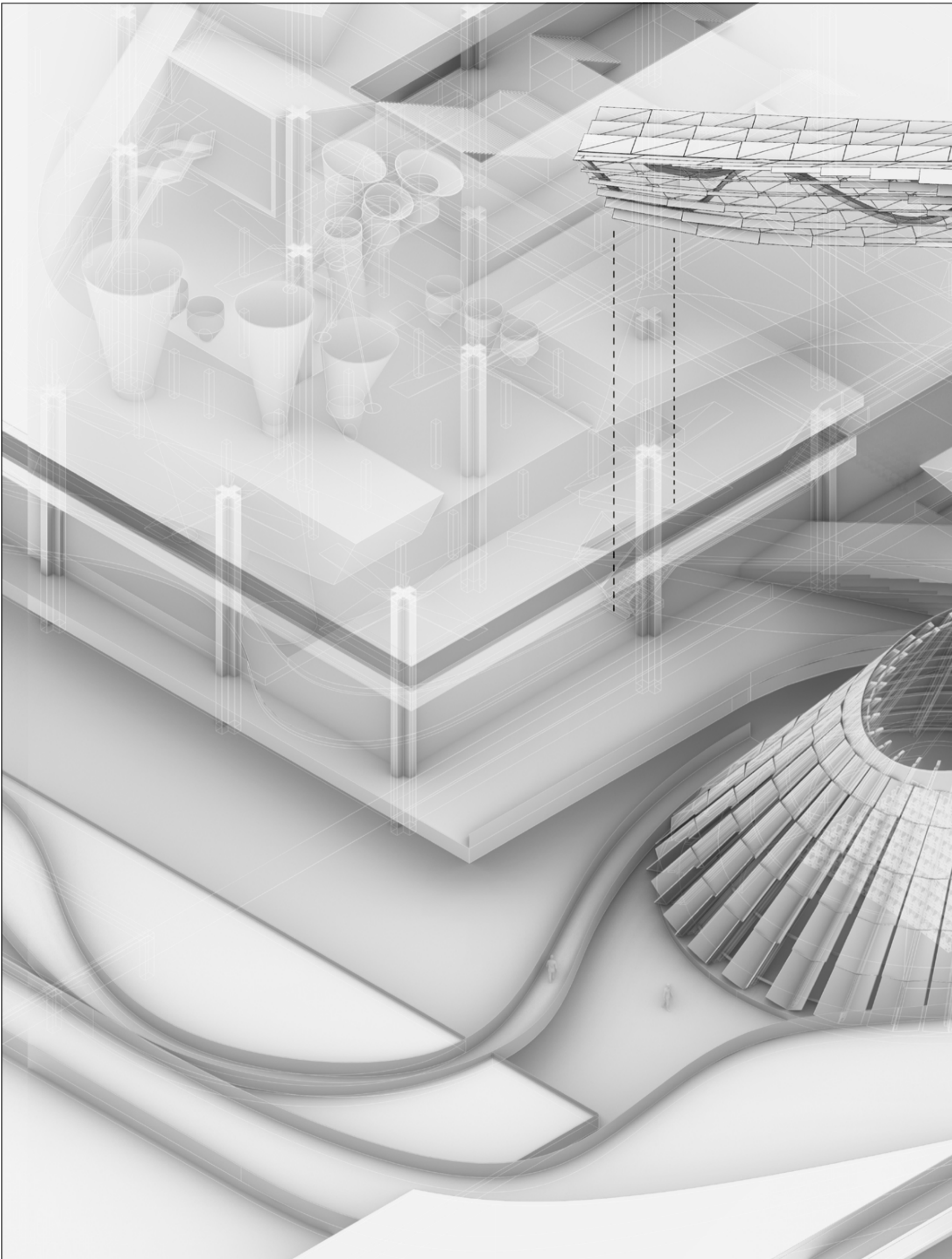

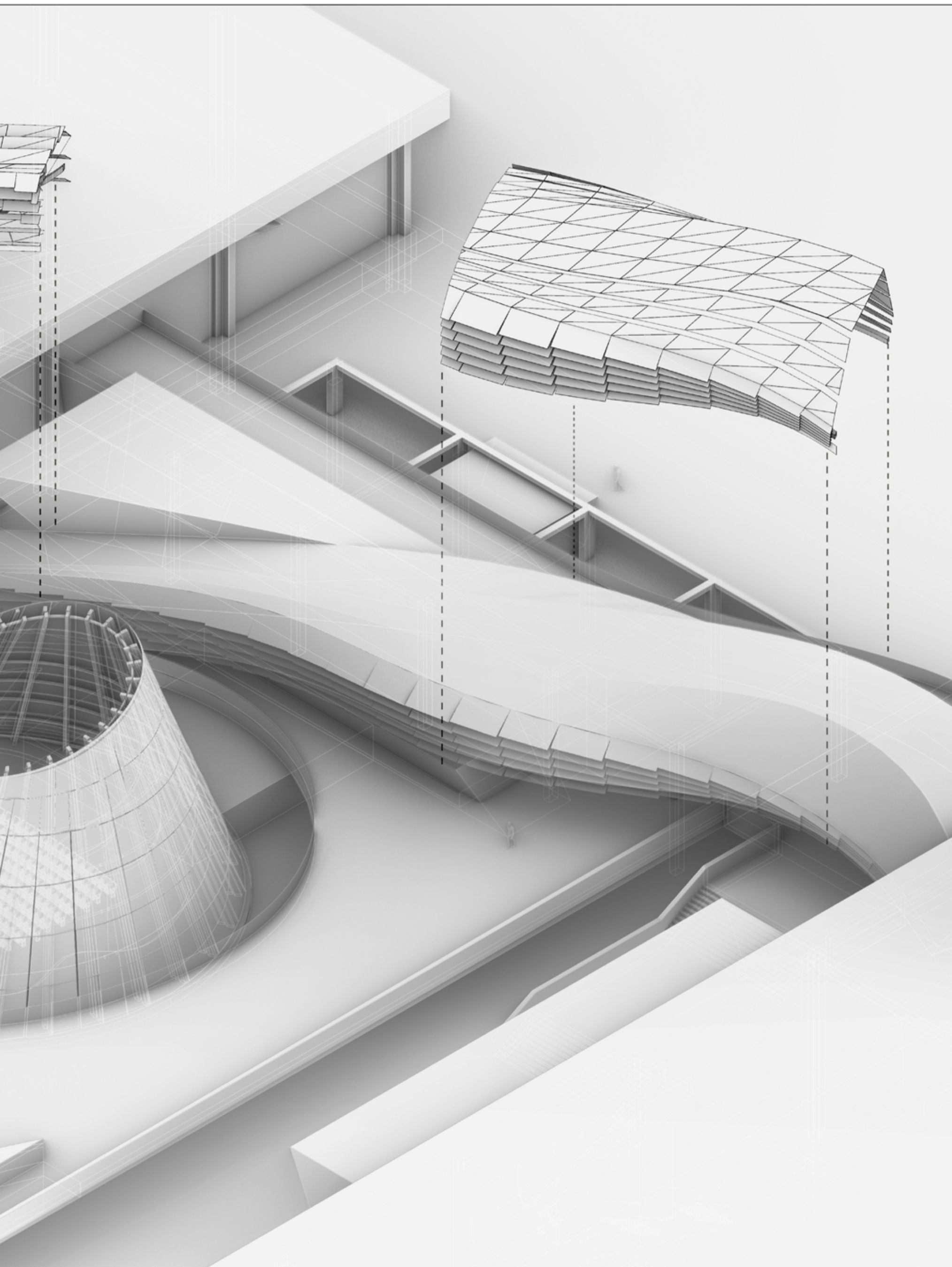
Λεπτομέρεια πρόσθετου στοιχείου φωτισμού οροφής εντός του φατνώματος.
Μεταλλική κατασκευή αναρτάται στις τέσσερις γωνίες του φατνώματος. Η εσωτερική επένδυση γίνεται από τετράγωνα μεταλλικά πάνελα διαστάσεων 20cm x 20cm με σκοπό να φέρνουν θερμό φως στους χώρους του ενυδρείου που λόγω του φορέα από σκυρόδεμα και του υγρού στοιχείου είναι κατά πλειοψηφία ψυχρός χώρος.

Νέος Φορέας / Στάδιο Β
Φορέας που προτείνεται να τοποθετηθεί στη συνέχεια της κατασκευής είτε σε επόμενο στάδιο παρέμβασης του κτηρίου.

Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Grapas Christos
Nikolaos Anastasopoulos
Athina Stavridou

21'	Σχέδιο/Drawing: <i>Επανάχρηση πρώην Αεροδρομίου - Ελληνικού</i>	Μελέτη/Research: <i>Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο:</i>	Σχολή:
	Κλίμακα/Scale:	Ομάδα/Participants:	Σπουδαστής/Student:
	Αξονομετρικό Διάγραμμα Κινήσεων	Επιβλεποντες/Supervisors:	N

Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Grapas Christos
Nicholas Anastasopoulos
Athina Stavridou

Η Αίθουσα Συνεδριάσεων προβλέπεται για εκδηλώσεις της τοπικής κοινότητας. Χρησιμοποιείται είτε ως αμφιθέατρο είτε ως χώρος πολλαπλών χρήσεων. Μεταλλική κατασκευή με επένδυση από ξύλινα πάνελα κάθετης περιστροφής με δυνατότητα άμεσης οπτικής σχέσης με το περιβάλλον. Ο υπερυψωμένος εκθεσιακός χώρος και συνδεδεμένο τμήμα των δύο κτηριών αποτελεί μεταλλική κατασκευή με επένδυση από μεταλλικά πάνελα ηλιοπροστασίας με διακυμαινόμενη πυκνότητα ανάλογα τη χρήση εσωτερικά. Η πρόσβαση από το ένα τμήμα στο άλλο μέσω του παραπάνω χώρου γίνεται με τη χρήση κυλιόμενων κλιμάκων στο εσωτερικό της σύνδεσης και στη συνέχεια με ράμπα μικρής κλίσης.

© Grapas Christos, 2021